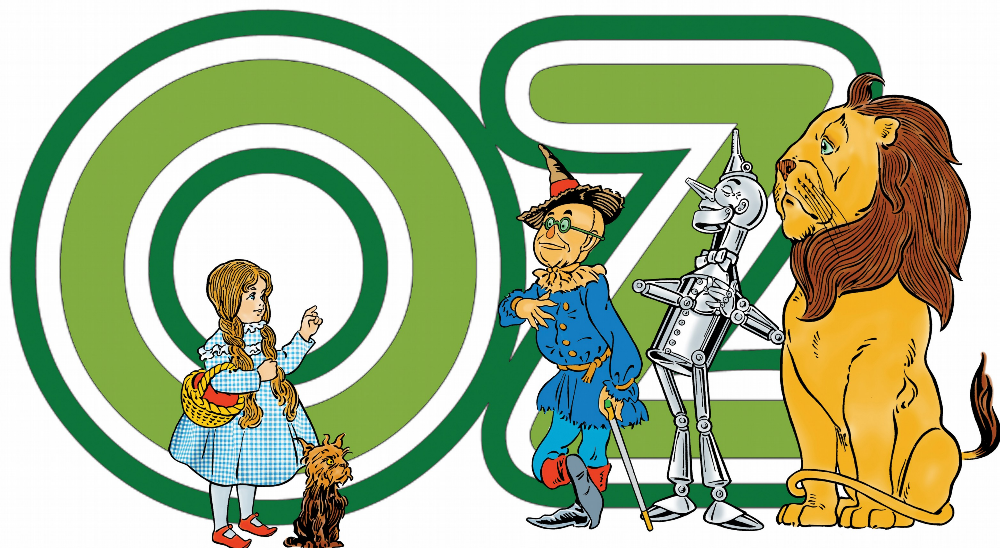
LA MARVELOZA SORCISTO DI

da L. Frank Baum

kun imaji da W.W. Denslow

Tradukita da Brian E. Drake

Revizita e korektigita 2019

The Oxford Rationalist
56 Albany Street
Oxford, NY 13830 USA
(607) 843-2636

LA MARVELOZA SORCISTO DI OZ

da L. Frank Baum

kun imaji da W.W. Denslow

Tradukita da Brian E. Drake

INTRODUKTO

Folkloro, legendi, miti e rakonti feala sequas puereso tra la eri, nam omna sana puero havas amo salutara e spontana por rakonti fantastika, marveloza ed evidente nereala. L'alizita fei di Grimm ed Andersen donas plu multa feliceso a kordii pueral kam omna altra kreuri homal.

Ma l'antiqua rakonti feala, servinte dum generacioni, nun povus esar klasifikata kom "historiala" en la biblioteko pueral; nam la tempo venas por serio de plu nova "rakonti marveloza" en qui esas eliminita la stereotipala genio, nano e feo kun omna hororinda e terorinda eventi inventita da lia autori por montrar timinda apliko etikala a singla rakonto. Moderna edukado inkluzas etiko; do la moderna puero serchas nur amuzo en sua rakonti marveloza e joyoze kareas omna evento desagreabla.

Pensinte tale, me skriptis la rakonto pri "La Marveloza Sorcisto di Oz" nur por plezar a la pueri dil prezento. Ol aspiras esar modernigita rakonto feala, en qua la marveleso e joyo esas retenita e la jeni ed inkubi esas omisita.

L. Frank Baum
Chicago, april 1900

DEDIKO

Ica libro esas dedikata a mea bona amiko e kamarado,

MEA SPOZINO.

L.F.B.

Kontenajo

Chapitro 1

La Ciklono

Dorothy habitis meze dil vasta savani di Kansas, kun Onklulo Henry, qua esis agrokultivisto, ed Onklino Em, qua esis la spozino dil agrokultivisto. Lia domo esis mikra, pro ke la ligno por konstruktar ol mustas esar adportita multa milii per kamiono. Esis quar muri, planko-sulo e tekto, por facar un chambro; ed ica chambro kontenis rustoza furnelo, armoro por la pladi, tablo, tri o quar sidili, e la liti. Onklulo Henry ed Onklino Em havis granda lito en un angulo, e Dorothy havis liteto en altra angulo. Esis tote nula atiko, e nula kelero—ecepte mikra truo exkavita en la sulo, nomizita ciklono-kelero, adube la familio povus irar se un de ta ventego-vortici naskus, tante forta, ke ol povas aplastar irga edifico survoye. On eniris ol per trapo meze dil planko-sulo, de qua skalo decensis aden l'obskura trueto.

Kande Dorothy stacis ye l'enireyo e regardis cirkume, el vidis omnalatere nulo ecepte la savani vasta e griza. Nek arboro nek domo ruptis la larja cirkumaji di la plana lando

qua extensas su omnube al bordo dil cielo. La suno bakabis la plugita sulo aden griza amaso krevisita. Mem la herbi ne esis verda, pro ke la suno brulabis la pinti di la longa stipeti til ke oli havis la sama griza koloro videbla omnube. Olim la domo esis farbizita, ma la suno veziketigis la farbo e la pluvo forportis ol, e nun la domo esis tam matida e griza kam omno altra.

Kande Onklino Em venabis por habitar adibe, el esis spozino yuna e beleta. La suno e vento anke chanjabis el. Li forprenabis la cintilo de elua okuli e livabis oli solene griza; li forprenabis la redo de elua vangi e labii, ed oli anke esis griza. El esis dina e magra, e nun nultempe ridetis. Kande Dorothy, qua esas orfano, unesme venabis ad el, Onklino Em tante tresayis pro la ridado dil puero, ke el kriis e presis manuo an sua kordio irgekande la gaya voco di Dorothy frapis l'oreli; ed el ankore astonate regardis la puerino, ke el trovas irgo pri qua ridar.

Onklulo Henry nultempe ridis. Il laboris de jorno til nokto e ne savis joyo. Il anke esis griza, de sua longa barbo a sua ruda boti, ed il aspektis severa e solena, e rare parolis.

Esis Toto qua ridigis Dorothy e salvis el, por ke el ne divenez tam griza kam la cirkumaji. Toto ne esis griza; lu esis nigra hundeto havanta hari longa e silkatra e nigra okuleti gaye cintilifanta ye la flanki di sua drola nazeto. Toto ludis dum la tota dio, e Dorothy ludis kun lu, e tre amis lu.

Hodie, tamen, li ne ludis. Onklulo Henry sidis sur la perono ed anxioze regardis la cielo, qua esis mem plu griza kam kustumale. Dorothy stacis ye la pordo, tenis Toto en elua brakii, ed anke regardis la cielo. Onklino Em lavis la pladi.

Del fora nordo li audis basa jemado vental, ed Onklulo Henry e Dorothy vidis, ke la longa herbi ondatre flexis

avan la venonta tempesto. Nun esis akuta siflado en la aero del sudo, e turnante l'okuli adibe, li anke vidis rugi en la herbaro de ta direciono.

Subite Onklulo Henry staceskis.

"Ciklono venas, Em," il kriis a sua spozino; "me sorgos la brutaro." Il kuris a la stabli ube la bovi e kavali esas lojigita.

Onklino Em faligis sua laboro e venis al pordo. Un regardeto informis el pri la proxima danjero.

"Hastez, Dorothy!" el kriachis, "kurez al kelero!"

Toto saltis ek la brakii di Dorothy e celis su sub la lito, e la puerino ireskis por kaptar lu. Onklino Em, multe pavoranta, apertis la trapo en la planko-sulo e decensis per la skalo aden l'obskura trueto. Dorothy fine kaptis Toto e sequis sua onklino. Kande el esis mivoye trans la chambro, grandega kriacho del ventego venis, e la domo esis tante agitata, ke el falis e subite sideskis adsur la pavimento.

Lore eventis stranjajo.

La domo jiris du- o trifoye e lente elevesis tra la aero. Dorothy sentis quale se el acensas per balono.

La venti nordala e sudala renkontris ube stacis la domo e facis ol l'exakta centro dil ciklono. La mezo di ciklono esas kustumale tranquila, ma la granda preso dil venti omnalatere levis la domo sempre plu alte, til ke ol esis ye la somito dil ciklono; ed ibe ol restis ed esis forportita multa milii tam facile kam on portas plumo.

Esis tre obskura, e la vento hororinde ululis cirkum el, ma Dorothy trovis, ke el vehas tre komfortoze. Pos l'unesma jirado, ed unfoye kande la domo esis forte inklinata, el sentis quale se el esas dolce bersata, quale infanto en bersilo.

Toto ne prizis lo. Lu kuris en la chambro, nun adhike, nun adibe, e laute aboyis; ma Dorothy sidis senmove sur la pavimento e vartis to quo eventos.

Unfoye Toto iris tro proxime al apertita trapo, e falis tra ol; la puerino opinionis, ke el perdabis lu. Ma balde el vidis un de lua oreli tra la truo, nam la forta presado dil aero subtenis lu por ke lu ne povas falar. El reptis al truo, sizis Toto ye l'orelo, e retrotranis lu aden la chambro; pose klozis la trapo por ke acidenti ne plus eventez.

Multa hori pasis, e pokope Dorothy perdis sua pavoro; ma el sentis su tre sola, e la vento kriachis tante laute, ke el preske surdeskis. Komence el esis kurioza, kad el aplastesos kande la domo falos; ma la hori pasis, e nulo mala eventis, do el ne plus anxiis e rezolvis kalme vartar e vidar to quon la futuro adportos. Fine el reptis trans l'ocilanta pavimento a sua lito, e kushis su; e Toto sequis e kushis su apud el.

Malgre l'ocilado dil domo e l'ululado dil vento, balde Dorothy klozis l'okuli e dormeskis.

Chapitro 2

La Koncilo kun la Munchkini

Shoko vekigis el, tante subite e severe, ke se el ne jacabus sur la mola lito, el esabus lezita. Irgakaze, la shoko igis el anhelar, ed el esis kurioza pri to quo eventabis; e Toto pozis sua kolda nazeto an elua vizajo e triste ploretis. Dorothy rekte sideskis e remarkis, ke la domo ne plus movas; neanke esis obskura, nam brilanta sunlumo eniris tra la fenestro e plenigis la chambro. El saltis de la lito e, Toto sequante el, kuris ed apertis la pordo.

La puerino kriis pro astoneso, e regardante cirkume, elua okuli plularjeskis pro la vidaji marveloza.

La ciklono pozabis la domo tre milde—por ciklono—meze di lando marveloze belega. Esis bela arei de gazoneyi omnalatere, ed impozanta arbori havanta frukti abundanta e saporoza. Omnube esis amasi de flori splendida, ed uceli portanta plumari rara e splendida kantis e flugetis inter l'arbori e l'arbusti. Ne tro fore esis rivereto, qua hastis e cintilifis inter verda rivi e murmuris per voco tre agreabla a puerino qua tante longe habitis la savani sika e griza.

Stacante ed avide vidante la vidaji stranja e bela, el remarkis, ke venante vers el esas grupo de la maxim stranja homi el vidabis. Li ne esis tam alta kam l'adulti quin el konocis; ma li anke ne esis tre mikra. Fakte, li semblis esar tam alta kam Dorothy, qua esis alta puero relate sua evo, quankam li evis, segun lia aspekti, plu multa yari.

Esis tri viri ed un muliero, ed omnu esis stranje vestizita. Li portis ronda chapeli havanta pintatra somiti alta de futo super lia kapi, e cirkum la bordi dolce tinkletis klosheti kande li movis. La chapeli dil viri esis blua; olta dil muliereto esis blanka, ed el portis blanka robo pendanta per plisuri de elua shultri; sur ol steleti dissemita cintilifis quale diamanti en la sunlumo. La viri havis blua vesti, same blua kam lia chapeli, e portis boti bone cirajizita, singla boto havanta blua falduro ye la suprajo. La viri, opinionis Dorothy, evis same kam Onklulo Henry, pro ke du de li havis barbi. Ma la muliereto sendubite plu multe evis: elua vizajo havis multa rugi, elua hararo esis preske blanka, ed el marchis kelke rigide.

Li proximeskis a la domo ube Dorothy stacis ye la pordo, hezitis e susuris inter su, quale se li timis pluproximeskar. Ma l'oldineto marchis a Dorothy, profunde reverencis, e dicis per dolca voco,

"Vu esas kordiale aceptata, maxim nobela Sorcisto, a la lando dil Munchkini. Ni esas tre gratitudoza a vu, pro ke vu mortigis la maligna Sorcero dil Esto, e liberigis nia populo de sklaveso."

Dorothy astonate askoltis ica diskurso. Quon signifikis, ke l'oldino nomizas el sorcisto, e dicis, ke el mortigis la maligna Sorcero dil Esto? Dorothy esis puerino inocenta e ne-ofensiva, portita da ciklono multa milii de sua hemo; ed el nultempe mortigis irgo dum sua vivo.

Ma l'oldino evidente vartis respondo; do Dorothy

hezitante dicis,

"Vu esas tre benigna; ma esas ul eroro. Me ne mortigis irgo."

"Ma omnakaze vua domo facis lo," ridante replikis l'oldineto; "e to esas egala. Regardez!" el pluse dicis, ed indikis l'angulo dil domo; "yen, elua du pedfingri qui salias desub ligno-bloko."

Dorothy regardis e krietis pro timo. Ibe desub la trabo dil domo ya saliis du pedi portanta arjenta shui havanta extremaji pintatra.

"Ho ve! ho ve!" kriis Dorothy, e juntis sua manui pro konsterno; "la domo evidente falis adsur el. Quale agar?"

"Esas nulon agar," kalme dicis l'oldineto.

"Ma qua lu esis?" questionis Dorothy.

"El esis la maligna Sorcero dil Esto, quale me dicis," respondis l'oldineto. "El sklavigis omna Munchkini dum multa yari, igis li laboregar por el nokte e jorne. Nun li esas liberigita, e gratitudas vu pro la helpo."

"Qui esas la Munchkini?" questionis Dorothy.

"Li esas la homi habitanta ca lando dil Esto, ube regnis la maligna Sorcero."

"Ka vu esas Munchkino?" questionis Dorothy.

"No; ma me esas amiko, quankam me habitas la lando dil Nordo. Vidinte ke la Sorcero dil Esto esas mortinta, la Munchkini sendis rapida kuriero a me, e me quik venis. Me esas la Sorcero dil Nordo."

"Ho ha!" kriis Dorothy; "ka vu esas reala sorcero?"

"Yes ya," respondis l'oldineto. "Ma me esas benigna sorcero, e la homi men amas. Me ne esas tam potenta kam la maligna Sorcero qua hike regnis, o me ipsa liberigabus la populo."

"Ma me opinionis, ke omna sorceri esas maligna," dicis la puerino, qua esis mi-timoza koram reala sorcero.

"Ho no; lo esas granda eroro. Esis nur quar sorceri en la

tota Lando di Oz, e du de eli, habitanta la Nordo e la Sudo, esas benigna sorceri. Me savas, ke lo esas vera, pro ke me ipsa esas un de eli, e ne povas erorar. Elti habitanta l'Esto e la Westo esis ya maligna sorceri, ma nun vu mortigis un de eli, e restas nur un maligna Sorcero en la tota Lando di Oz—elta qua habitas la Westo."

"Ma," dicis Dorothy pos pensar dum instanto, "Onklino Em dicis a me, ke omna sorceri esis mortinta—multa yari ante nun."

"Qua esas Onklino Em?" questionis l'oldineto.

"El esas mea onklino qua habitas Kansas, de ube me venis."

La Sorcero dil Nordo semblis pensar dum poka tempo, kapo inklinata ed okuli regardanta la sulo. Pose el adsupre regardis e dicis,

"Me ne savas, ube esas Kansas, pro ke me ne ja audis pri ta lando. Ma dicez, kad ol esas lando civilizita?"

"Ho yes," respondis Dorothy.

"To explikas la afero. Me kredas, ke ne plus esas sorceri en landi civilizita; nek sorcisti, nek magiisti. Ma komprenez, la Lando di Oz nultempe esis civilizita, pro ke ni restas desjuntita de altra landi. Do ni ankore havas sorceri e sorcisti inter ni."

"Qua esas la Sorcisti?" questionis Dorothy.

"Oz ipsa esas la Granda Sorcisto," susurante respondis la Sorcero. "Lu esas plu potenta kam ni omna altra ensemble. Lu habitas l'Urbo de Smeraldi."

Dorothy esis pronta pluse questionar, ma tainstante la Munchkini, qui tacante stacabis, kriegis ed indikis per fingri l'angulo dil domo ube jacabis la Maligna Sorcero.

"Quo esas?" questionis l'oldineto, e regardis, e rideskis. La pedi dil mortinta Sorcero tote desaparabis e nulo restis ecepte l'arjenta shui.

"El esis tante olda," explikis la Sorcero dil Nordo, "ke el

rapide sikeskis en la sunlumo. Tala esas elua fino. Ma l'arjenta shui esas le vua, e vu havos oli por portar." El extensis manuo e prenis la shui, e pos vishir la polvo de oli, transdonis oli a Dorothy.

"La Sorcero dil Esto esis fiera pri ta arjenta shui," dicis un del Munchkini; "ed esas ula sorco en oli, ma ni nultempe savis quala."

Dorothy portis la shui aden la domo e pozis oli adsur la tablo. El itere ekiris al Munchkini e dicis,

"Me deziregas retroirar a mea Onklino ed Onklulo, nam me esas certa, ke li anxious pri me. Ka vi povas helpar me trovar la voyo?"

La Munchkini e la Sorcero regardis l'una l'altra, pose Dorothy, e negis per kapsigni.

"Adeste ne fore," dicis unu, "esas granda dezerto, e nulu povus vivar transirante ol."

"Esas same adsude," dicis altru, "nam me adibe iris e vidis ol. La Sudo esas la lando dil Quadlingi."

"On dicas," la triesma viro dicis, "ke esas same adweste. E ta lando, ube habitas la Winkii, esas regnata da la maligna Sorcero dil Westo, qua sklavigus vu se vu irus tavoye."

"La Nordo esas mea hemo," dicis l'oldineto, "e ye la bordo esas la sama granda dezerto qua cirkondas ica Lando di Oz. Me timas, mea karo, ke vu mustas restar kun ni."

Dorothy ploreskis, pro ke el esis sola inter ta omna stranja homi. Elua lakrimi chagrenigis la bonkordia Munchkini, qui quik ektiris lia naztuki ed anke ploreskis. Pri l'oldineto, el desmetis sua chapelo ed equilibrigis la pinto an l'extremajo di sua nazo dum ke el solene kantis "un, du, tri." Nemediate la chapelo divenis ardez-tabelo, sur qua esis skribita per granda e blanka kreto-marki:

"DOROTHY IREZ AL URBO DE SMERALDI."

L’oldineto prenis l’ardez-tabelo de sua nazo e lektinte questionis,

“Ka vu nomesas Dorothy, mea karo?”

“Yes,” respondis la puerino, sikigante sua lakrimi.

“Do irez al Urbo de Smeraldi. Forsan Oz helpos vu.”

“Ube esas ta Urbo?” questionis Dorothy.

“Ol esas en l’exakta centro di la lando, ed esas regnata da Oz, la Granda Sorcisto pri qua me dicis.”

“Ka lu esas bona homo?” anxioze questionis la puerino.

“Lu esas bona Sorcisto. Ka lu esas homo, ka ne, me ne povas dicar, pro ke me lun nultempe vidis.”

“Quale me iros adibe?” questionis Dorothy.

“Vu mustas marchar. Esas longa voyo, tra landi nun agreabla, nun obskura e terorinda. Ma me uzos mea omna magio por protektar vu.”

“Ka vu ne iros kun me?” pregis la puerino, qua konsidereskis l’oldineto kom sua unika amiko.

“No, me ne povas,” el respondis; “ma me donacos a vu mea kiso, e nulu audacos nocar homo kisita dal Sorcero dil Nordo.”

El proximeskis a Dorothy, e dolce kisis el an la fronto. Ube elua labii tushabis la puerino esas marko ronda e brilanta, quale Dorothy balde deskovris.

“La voyo al Urbo de Smeraldi esas pavizita per flava briki,” dicis la Sorcero; “do vu ne povas faliar. Arivante che Oz, ne timez lu, ma dicez a lu vua historio e demandez lua helpo. Adio, mea karo.”

La tri Munchkini profunde reverencis e deziris ad el bona voyajo, e pose li formarchis tra l’arbori. La Sorcero amikale salutis per la kapo, jiris trifoye sur elua sinistra talono, e quik desaparis; to astonis mikra Toto, qua aboyis sat laute pos ke el foriris, pro ke lu timabis mem grondar kande el stacis apude.

Ma Dorothy, qua savis ke el esas sorcero, expektabis, ke

el desparez exakte tamaniere, e tote ne astonesis.

Chapitro 3

Quale Dorothy salvis la Terorigilo

Nun sola, Dorothy hungreskis. Do el iris al armoro e tranchis pano ed indutis ol per butro. El anke donis pano a Toto, e preninte sitelo del tabulo, el portis ol a la rivereto e plenigis ol per aquo klara e cintilifanta. Toto kuris al arbori ed aboyeskis ye l'uceli sidanta en oli. Dorothy iris por kaptar lu, e vidis pendanta del branchi frukti tante saporoza, ke el koliis pluri, e trovis, ke oli esis ti quin el deziris por augmentar la frua dejuno.

El retroiris al domo e, pos ke el e Toto drinkabis multa aquo kolda e klara, preparis su por la voyajo al Urbo de Smeraldi.

Dorothy havis nur un altra robo, ma hazarde ol esis neta e pendis de stifto apud elua lito. Ol esis ek koton-stofo quadrizita per blua e blanka quadrati; e quankam le blua esis kelke senkolorigita pro multa lavado, ol esis ankore beleta robo. La puerino sorgoze lavis su, vestizis su per la neta robo, e nodigis sua rozea boneto ye sua kapo. El prenis korbeto, plenigis ol per pano del armoro, e pozis

blanka tuko adsur ol. El regardis sua pedi e remarkis, ke la shui esas olda e paruzita.

"Oli certe tote ne suficos por longa voyajo, Toto," el dicis. E Toto regardis elua vizajo per sua nigra okuleti ed ociligis sua kaudo por montrar, ke lu komprenas.

Tainstante Dorothy vidis sur la tablo l'arjenta shui quin la Sorcero dil Esto posedabis.

"Kad oli fitas me?" el dicis a Toto. "Oli esas tre apta por longa marchado, pro ke oli ne povas paruzeskar."

El desmetis sua shui olda e ledra e probis le arjenta, qui fitis tote bone, quale se oli esis facita por el.

Fine el prenis la korbo.

"Venez, Toto," el dicis, "ni iros al Smeralda Urbo e demandos del Granda Oz, quale retroirar a Kansas."

El klef-klozis la pordo e sorgeme pozis la klefo aden la posho di sua robo. Lore, Toto sobre trotante dope, el komencis sua voyajo.

Esis plura voyi proxima, ma el balde trovis to pavizita per flava briki. Pos kurta tempo el marchis rapide vers la Smeralda Urbo, elua arjenta shui tinklante gaye sur la voyo harda e flava. La suno brilis e l'uceli dolce kantis e Dorothy ne esis tam trista kam on supozus pri puerino forprenita de sua propra hemo e depozita en stranjera lando.

Marchante, el astonesis vidar quante bela esas la ruro cirkuma. Alonge la voyo esis neta planko-fenci farbizita per delikata bluo, ed ultre oli agri de frumento e legumi abundanta. Evidente la Munchkini esas bona agrokultivisti e kultivas granda rekoltaji. Ulfoye el preterpasis domo, e la homi ekvenis por regardar el e profunde reverencar ad el preterpasanta; nam omni savis, ke el esis la moyeno por destruktir la maligna sorcero e liberigar li. La domi dil Munchkini esis stranja lojeyi, nam singla domo esis ronda ed havis kupolo kom tekto. Li omna esis blue farbizita,

nam en ica lando dil Esto bluo esis la koloro preferata.

Ye vespero Dorothy, fatigita da la longa marchado e kurioza pri ube el pasez la nokto, venis a domo kelkete plu granda kam l'altri. Sur la verda gazono avan ol dansis multa homuli ed homini. Kin mikra violinisti pleis tam laute posible e la homi ridis e kantis, e proxime esis granda tablo charjita per saporoza frukti e nuci, tarti e kuki, e multa bona friandaji manjar.

La homi benigne salutis Dorothy ed invitis el dinear e pasar la nokto kun li; nam ito esis la domo di un de la maxim richa Munchkini en la lando, e lua amiki kunvenabis por celebrar lia liberigo del sklaveso di la maligna sorcero.

Dorothy manjis dineo abundanta ed esis servita dal richa Munchkino ipsa, qua nomesis Boq. Pose el sideskis sur benko e spektis la homi dansanta.

Boq remarkante l'arjenta shui dicis,

"Vu mustas esar granda sorcisto."

"Pro quo?" demandis la puerino.

"Pro ke vu portas l'arjenta shui e mortigis la maligna sorcero. Pluse, vu havas blanko en vua robo, e nur sorceri e sorcisti portas blanko."

"Mea robo esas blue-e-blanke quadrizita," dicis Dorothy, e glatigis la rugi en ol.

"Vu esas benigna portar olta," dicis Boq. "Bluo esas la koloro dil Munchkini, e blanko esas la koloro di sorceri; per to ni savas, ke vu esas sorcero amikal."

Dorothy ne savis quale respondar, nam ta omna homi evidente opinionis, ke el esas sorcero, ed el bone savis, ke el esas nur ordinara puerino qua venabis hazarde per ciklono aden stranjera lando.

Kande el fatigesis pro vidar la dansado, Boq duktis el aden la domo ed ofris chambro kontenanta beleta lito. La lit-tuki esis ek blua stofo, e Dorothy dormis profunde en

oli til jorno, e Toto dormis sur la blua tapiso apud el.

El manjis frua dejuno abundanta, e regardis mikra infanto Munchkina, qua ludis kun Toto e tiris lua kaudo e kriis e ridis per maniero tre amuzanta a Dorothy. Toto esis bona stranjajo ad omni, por ke li nultempe vidabis hundo.

"Quante fora esas la Smeralda Urbo?" questionis la puerino.

"Me ne savas," grave respondis Boq, "nam me nultempe iris adibe. Esas plu bona ke homi evitez Oz, ecepte ke li havas komerco kun lu. Ma la voyo esas longa al Smeralda Urbo, ed okupos multa dii. La lando hike esas richa ed agreabla, ma vu mustos trairar loki ruda e danjeroza ante ke vu atingos la fino di vua voyajo."

Lo kelke desquietigis Dorothy, ma el savis, ke nur la granda Oz povas helpar el retroirar a Kansas, do el kurajoze rezolvis ne retroturnar su.

El adiis sua amiki, ed itere marcheskis alonge la voyo pavizita per flava briki. Pos irir plura milii, el pensis, ke el pauzez por repozar, e do klimis al suprajo dil planko-fenco apud la voyo e sideskis. Esis larja maiz-agro ultre la fenco, e ne fore el vidis Terorigilo alte pozita sur stango por fugigar uceli del matura maizo.

Dorothy pozis sua mentono sur manuo e penseme regardegis la Terorigilo. Lua kapo esis saketo burizita per palii, havanta okuli, nazo e boko piktita por reprezentar vizajo. Blua chapelo olda e pintatra qua apartenabis ad ula Munchkino sidis sur la kapo, e la restajo dil figuro esis blua vestaro paruzita e senkolorigita, anke burizita per palii. An la pedi esis olda boti havanta blua supraji, quale omna viri en ta lando portis, e la figuro elevesis super la maizo-stipi per stango en sua dorso.

Dum ke Dorothy serioze regardis la vizajo stranja e piktita dil Terorigilo, el astonesis vidar un del okuli palpebragar ye el. Komence el opinionis, ke el erorabis,

nam nula terorigili en Kansas palpebragas; ma balde la figuro amikale salutis el per la kapo. El decensis del fenco e marchis a lu, dum ke Toto kuris cirkum la stango ed aboyis.

"Bona jorno," dicis la Terorigilo per kelke rauka voco.

"Ka tu parolis?" astonate questionis la puerino.

"Certe," respondis la Terorigilo; "quale tu standas?"

"Sat bone, danko," jentile respondis Dorothy; "quale tu standas?"

"Me ne standas bone," ridetante dicis la Terorigilo, "nam esas tre tedanta pendar hike nokte e jorne por fugigar korniki."

"Ka tu ne povas decensar?" questionis Dorothy.

"No, pro ke ica stango esas en mea dorso. Se tu bonvole forprenus la stango, me esus grande obligata a tu."

Dorothy extensis amba brakii e tiris la figuro del stango; nam, burizita per palii, ol esis tre lejera.

"Multa danki," dicis la Terorigilo, pos ke lu esis pozita adsur la sulo. "Me sentas me esar nova homo."

Dorothy esis perplexigata pro lo, pro ke esas stranja audar homo burizita parolar, e vidar lu reverencar e marchar apud el.

"Qua tu esas?" questionis la Terorigilo, extensante su e beante, "ed adube tu iras?"

"Mea nomo esas Dorothy," dicis la puerino, "e me iras al Smeralda Urbo por demandar, ke la granda Oz retrosendez me a Kansas."

"Ube esas la Smeralda Urbo?" lu questionis; "e qua esas Oz?"

"Nu, ka tu ne savas?" el surprizite replikis.

"Certe no; me savas nulo. Komprenez, me esas burizita, do me havas nula cerebro," lu triste respondis.

"Ho," dicis Dorothy; "me chagrenas por tu."

"Ka tu opinionas," lu questionis, "se me irus kun tu al

Smeralda Urbo, ke la granda Oz donus cerebro a me?"

"Me ne savas," el respondis; "ma tu darfas irar kun me, se tu deziras. Se Oz ne donos cerebro a tu, tu standos ne plu male kam nun."

"Lo esas vera," dicis la Terorigilo. "Komprenez," lu pluse dicis private, "me ne sucias pro mea gambi e brakii e korpo burizita, pro ke me ne povas esar domajita. Se on fulus mea pedfingri o pikus me per pinglo, to ne importas, pro ke me ne povas sentar to. Ma me ne volas, ke homi nomez me folo, e se mea kapo restus burizita per palii vice cerebro, quale la tua, quale me savus irgo?"

"Me komprenas tua opiniono," dicis la puerino, qua advere changrenis por lu. "Se tu venus kun me, me demandus, ke Oz facez omno posibla por tu."

"Danko," lu gratitudoze replikis.

Li retroiris al voyo, Dorothy helpis lu transirar la planko-fenco, e li marcheskis alonge la voyeto pavizita per flava briki vers la Smeralda Urbo.

Toto komence ne prizis ta adjuntajo a la bando. Lu sniflis cirkum la homo burizita quale se lu suspektis, ke ratonesto esas en la palii, ed ofte grondis ne-amikale al Terorigilo.

"Ne atencez Toto," dicis Dorothy a sua nova amiko; "lu nultempe mordas."

"Ho, me ne timas," replikis la Terorigilo; "lu ne povas domajar la palii. Permisez me portar ta korbo por tu. Ol ne jenos me, pro ke me ne povas fatigesar. Me konfidos sekretajo a tu," lu pluse dicis marchante; "esas nur un kozo en la mondo quon me timas."

"Quo?" questionis Dorothy; "l'agrokultivisto Munchkina qua facis tu?"

"No," respondis la Terorigilo; "ol esas acendita alumeto."

Chapitro 4

La Voyo tra la Foresto

Pos kelka hori la voyo rudeskis, e marchar divenis tante desfacila, ke la Terorigilo ofte mispazis sur la flava briki qui hike esis tre neplana. Ulfoye, certe, oli esis ruptita o tote mankis, do esis trui quin Toto transsaltis e Dorothy cirkumiris. Pri la Terorigilo, havante nula cerebro, lu marchis rekte adavane e do pazis aden la trui e falis kapavane adsur la harda briki. Tamen, to nultempe domajis lu, e Dorothy levis lu e stacigis lu sur la pedi, dum ke lu gaye ridis kun el pri sua propra acidento.

La farmeyi hike ne esis tam bone sorgita kam olti dop li. Esis minmulta domi e frukt-arbori, e quante plu adavane li iris, tante plu trista e sola esis la lando.

Dimeze li sideskis apud la voyo proxim rivereto, e Dorothy apertis elua korbo ed ekprenis pano. El ofris peco al Terorigilo, ma lu refuzis ol.

"Me nultempe hungras," lu dicis; "e to esas fortuno. Nam mea boko esas nur piktita, e se me tranchus truo en ol por manjar, la palii per qui me esas burizita ekfalus, e to

spolius la formo di mea kapo."

Dorothy quik komprenis, ke lo esas vera, do nur asentis per kapsigno e manjis la pano.

"Dicez a me pri tu, e pri la lando de qua tu venis," dicis la Terorigilo pos ke el parmanjabis sua dineo. Do el multe parolis pri Kansas, pri quante griza esas omno ibe, e quale la ciklono portabis el aden ica stranja lando di Oz. La Terorigilo atencoze askoltis, e dicis,

"Me ne povas komprenar, pro quo tu deziras livar ca bela lando e retroirar a ta loko sika e griza quon tu nomas Kansas."

"Pro ke tu havas nula cerebro," respondis la puerino. "Irge quante trista e griza esas nia hemi, ni homi ek karno e sango preferas habitar ibe kam irga altra lando, mem le tre belega. Esas nula loko quale hemo."

La Terorigilo sospiris.

"Komprenende me ne povas komprenar," lu dicis. "Se via kapi esus burizita per palii, quale la mea, vi omna probable habitus bela loki, e takaze Kansas havus tote nula homi. Esas felica por Kansas, ke vi havas cerebri."

"Ka tu ne rakontos dum ke ni repozas?" questionis la puerino.

La Terorigilo reprochoze regardis el, e replikis,

"Mea vivo esas tante kurta, ke me advere savas tote nulo. Me esis fasonita nur prehiere. To quo eventis en la mondo ante ta tempo esas nesavata da me. Fortunoze, kande l'agrokultivisto facis mea kapo, ilua unesma ago esis piktar mea oreli, do me audis to quo eventas. Esis altra Munchkino kun il, e l'unesma kozo quon me audis esis l'agrokultivisto dicanta,

" 'Quale ta oreli plezas tu?'

" 'Oli ne es reza,' respondis l'altru.

" 'Ne importas," dicis l'agrokultivisto; 'oli esas ya oreli,' e lo esis sat vera.

“ ‘Nun me facos l’okuli,” dicis l’agrokultivisto. Lore il piktis mea dextra okulo, e tam balde kam ol esis kompletigita, me trovis, ke me regardas il ed omno cirkum me per granda kuriozeso, nam to esis mea unesma videto ye la mondo.

“ ‘To es pasable belet okulo,’ dicis la Munchkino spektanta l’agrokultivisto; ‘blua farbo es la justa koloro por okuli.’

“ ‘Me facos l’altra kelke plu granda,’ dicis l’agrokultivisto; e pos ke il kompletabis la duesma okulo, me vidis plu bone kam antee. Pose il facis mea nazo e mea boko; ma me ne parolis, pro ke tatempe me ne savis, por quo esas boko. Me juis spektar li facanta mea korpo e mea brakii e gambi; e kande li fine fixigis mea kapo, me esis tre fiera, nam me konsideris me kom tam bona homo kam irgu.

“ ‘Ca kerlo sat rapide timigos la korniki,’ dicis l’agrokultivisto; ‘lu aspektas exakte quale homo.’

“ ‘Nu, lu esas homo,’ dicis l’altru, e me tote konkordis kun lu. L’agrokultivisto portis me sub ilua brakio al maiz-agro, e pozis me sur alta stango, ube tu trovis me. Il e sua amiko balde formarchis e livis me sola.

“Me ne prizis esar abandonita talmaniere; do me probis marchar dop li, ma mea pedi ne tushis la tero, e me koaktesis restar sur ta stango. Esis sola vivo, nam me havis nulo por pripensar, fasonita tante pokatempe antee. Multa korniki ed altra uceli flugis aden la maiz-agro, ma tam balde kam li vidis me, li forflugis, supozante ke me esas Munchkino; e lo plezis a me ed igis me opinionar, ke me esas homo tre importanta. Pos kurta tempo, olda korniko flugis adproxime, e regardinte me atencoze, perchis adsur mea shultro e dicis,

“ ‘Me es kurioza, ka ta agrokultivisto pensis trompar me per ta deshabil maniero. Irga korniko racionoz vidus, ke tu

es nur burizit per palii.' E lu saltetis a mea pedi e manjis tam multa maizo kam lu deziris. L'altra uceli, vidante ke lu ne esis nocita da me, anke venis por manjar la maizo; do balde esis granda trupo de li cirkum me.

"Me esis trista pro to, pro ke to demonstris, ke me sume ne esas tre bona Terorigilo; ma l'olda korniko konsolacis me, dicante: 'Se tu nur havus cerebro en tua kapo, tu esus tam bon homo kam irgu, e plu bon homo kam multi. Cerebro es la nura kozo qua valoras en ca mondo, sive on es korniko sive homo.'

"Pos ke la korniki forflugis, me pensis pri lo, e decidis esforcar obtenar cerebro. Fortunoze, tu venis e tiris me de la stango, e pro to quon tu dicis, me esas certa, ke la granda Oz donos a me cerebro tam balde kam ni arivas en la Smeralda Urbo."

"Me ton esperas," sincere dicis Dorothy, "nam tu semblas anxioza havar ol."

"Ho yes, me esas anxioza," replikis la Terorigilo. "Esas tre deskomoda sentimento, savar ke on esas folo."

"Nu," dicis la puerino, "ni irez." Ed el donis la korbo al Terorigilo.

Esis nula planko-fenci apud la voyo hike, e la lando esis ruda e nekultivita. Ye vespero li venis a granda foresto, ube l'arbori kreskis tante grande ed amasigite, ke olia branchi interplektis su super la voyo pavizita per flava briki. Esis preske obskura sub l'arbori, nam la branchi exkluzis la sunlumo; ma la voyajanti ne haltis, ed iris avane aden la foresto.

"Se ta voyo eniras, ol mustas ekirar," dicis la Terorigilo, "e pro ke la Smeralda Urbo esas ye la fora terminajo dil voyo, ni mustas irar irgube ol duktas ni."

"Irgu savas lo," dicis Dorothy.

"Certe, pro to me savas lo," replikis la Terorigilo. "Se cerebro bezonesus por komprenar, me nultempe povus

dicar lo."

Pos horo, cirkume, la lumo desaparis e li balde faletis en l'obskureso. Dorothy tote ne povis vidar, ma Toto povis, nam ula hundi vidas tre bone en obskureso; e la Terorigilo deklaris, ke lu povas vidar tam bone nokte kam jorne. Do el prenis lua brakio ed iris pasable bone.

"Se tu vidas irga domo, o loko por pasar la nokto," el dicis, "dicez lo a me, nam esas tre deskomoda marchar en l'obskureso."

Balde la Terorigilo haltis.

"Me vidas dometo addextre," lu dicis, "konstruktita ek lenii e branchi. Ka ni irez adibe?"

"Yes ya," respondis la puerino. "Me esas tote fatigita."

Do la Terorigilo duktis el tra l'arbori til ke li atingis la dometo, e Dorothy eniris e trovis lito ek sikigita folii en un angulo. El quik kushis su e, Toto esante apud el, balde dormeskis profunde. La Terorigilo, qua nultempe fatigesas, stacis en altra angulo e paciente vartis til jorno.

Chapitro 5

La Salvo dil Stana Arbor-Hakisto

Kande Dorothy vekis, la suno brilis tra l'arbori, ed extere Toto longatempe chasabis uceli e skureli. El rekte sideskis e regardis cirkume. La Terorigilo stacis paciente vartante el en sua angulo.

"Ni mustas irar e serchar aquo," el dicis a lu.

"Pro quo tu deziras aquo?" lu questionis.

"Por lavar la voyo-polvo de mea vizajo, e por drinkar, por ke la sika pano ne adherez en mea guturo."

"Evidente esas tre deskomoda esar facita ek karno," penseme dicis la Terorigilo, "nam tu mustas dormar, e manjar, e drinkar. Tamen, tu havas cerebro, e to valoras multa peni por esar kapabla juste pensar."

Li ekiris la dometo e marchis tra la foresto til ke li trovis fonteto di klara aquo, ube Dorothy drinkis e lavis su e manjis sua frua dejuno. El vidis, ke ne multa pano restas en la korbo, e la puerino esis gratitudoza, ke la Terorigilo ne bezonas manjar irgo, nam esis apene sat multa pano hodie por el e Toto.

Parmanjinte la repasto, e retroirinte al voyo pavizita per flava briki, el tresayis pro audar proxima basa jemo.

"Quo to esis?" el timide demandis.

"Me ne povas imaginar," respondis la Terorigilo; "ma ni povas irar por saveskar."

Tatempe plusa jemo atingis l'oreli, e la sono semblis venar de dop li. Li turnis su e marchis tra la foresto per kelka pazi, kande Dorothy deskovris ulo brilanta sub sunlumradio inter l'arbori. El adkuris, e quik haltis e kriis pro surprizo.

Un de la granda arbori esis partale trahakita, ed apud ol, havante elevita hakilo en la manui, stacis homo tote facita ek stano. Lua kapo e brakii e gambi esis juntita a la korpo, ma lu stacis tote senmove, quale se lu tote ne povus movar.

Dorothy astonate regardis lu, la Terorigilo anke, e Toto akute aboyis e mordetis la stana gambi, qua dolorigis lua denti.

"Ka tu jemis?" questionis Dorothy.

"Yes," respondis la stana homo, "me jemis. Me jemadas dum plu kam un yaro, e nulu antee audis me o venis por helpar."

"Quon me facez por helpar tu?" el nelaute questionis, nam el esis emocigita da la trista voco per qua la homo parolis.

"Querez oleuyo ed oleizez mea junturi," lu respondis. "Oli esas tante rustoza, ke me tote ne povas movar oli; se me esus bone oleizita, me balde standus bone. Tu trovos oleuyo sur tabulo en mea dometo."

Dorothy quik retrokuris al dometo e trovis l'oleuyo, pose rivenis ed anxioze questionis,

"Ube esas tua junturi?"

"Unesme oleizez mea kolo," respondis la Stana Arbor-Hakisto. Do el oleizis ol, e pro ke ol esis tre rustoza, la

Terorigilo prenis la stana kapo e delikate movis ol de l'una flanko a l'altra, til ke ol libere funcionis, e lore la homo ipsa povis movar ol.

"Nun oleizez la junturi en la brakii," lu dicis. E Dorothy oleizis oli e la Terorigilo sorgoze flexigis oli, til ke oli esis tote desinkombrita de rusto e tam bona kam nova.

La Stana Arbor-Hakisto sospiris kontente ed abasis la hakilo, quan lu apogis an l'arboro.

"Esas granda komforto," lu dicis. "Me tenis ta hakilo supre depos ke me rusteskis, e me joyas fine esar kapabla abasar ol. Nun, se tu oleizus la junturi di mea gambi, me itere standus bone."

Do li oleizis lua gambi, til ke lu libere movis oli; e lu dankis li e dankadis li pro sua salvo, nam lu semblis esar tre polita ento, e tre gratitudoza.

"Me forsan stacabus sempre ibe, se vi ne preterpasabus," lu dicis; "or, vi certe salvis me. Pro quo vi hazarde venis adhike?"

"Ni iras al Smeralda Urbo, por vizitar la granda Oz," el respondis, "e ni haltis che tua dometo por pasar la nokto."

"Pro quo vi deziras vizitar Oz?" lu questionis.

"Me deziras, ke lu retrosendez me a Kansas; e la Terorigilo deziras, ke lu pozez cerebro en lua kapo," el respondis.

La Stana Hakisto semblis pensar profunde dum instanto. Pose lu dicis:

"Ka tu supozas, ke Oz povus donar kordio a me?"

"Nu, me supozas lo," Dorothy respondis; "lo esus tam facila kam donar cerebro al Terorigilo."

"Lo esas vera," la Stana Hakisto replikis. "Do, se vi permisas me adjuntar me a via trupo, me anke iros al Smeralda Urbo, e demandos, ke Oz helpez me."

"Venez," kordiale dicis la Terorigilo; e Dorothy anke dicis, ke el joyus se lu irus kun li. Lore la Stana Hakisto

pozis sua hakilo sur la shultro e li omna trapasis la foresto til ke li venis al voyo pavizita per flava briki.

La Stana Hakisto demandabis, ke Dorothy pozez la oleuyo aden la korbo. “Nam,” lu dicis, “se me stacus en pluvo ed itere rusteskus, me multe bezonus l’oleuyo.”

Esis fortuno havar la nova kamarado en la trupo, pro ke balde pos itere komencir la voyajo, li venis a loko ube l’arbori e branchi esis tante amasigita sur la voyo, ke li ne povis trapasar. Ma la Stana Hakisto laboreskis per sua hakilo e tante bone hakis, ke lu balde facis paseyo por la tota trupo.

Dorothy pensis tante serioze dum marchar, ke el ne remarkis, ke la Terorigilo mispazabis aden truo e rulabis al voyo-flanko. Fakte, lu bezonis advokar el por helpar lu staceskar.

“Pro quo tu ne iris cirkum la truo?” questionis la Stana Hakisto.

“Me ne savas sat multo,” gaye respondis la Terorigilo. “Mea kapo esas burizita per palii, komprenez, e pro to me iras ad Oz por demandar cerebro.”

“Ho, me komprenas,” dicis la Stana Hakisto. “Ma, funde, cerebro ne esas la maxim bona kozo en la mondo.”

“Ka tu havas cerebro?” questionis la Terorigilo.

“No, mea kapo esas tote vakua,” respondis la Hakisto; “ma olim me havis cerebro, anke kordio; do, probinte li amba, me multe plu preferas kordio.”

“E pro quo?” questionis la Terorigilo.

“Me naracos mea historio, e pose tu savos.”

Do, dum ke li marchis tra la foresto, la Stana Hakisto naracis lo sequanta:

“Me naskis kom filiulo di arbor-hakisto qua hakis arbori en la foresto e vendis la ligno por entratenar su. Matureskinte, me anke divenis arbor-hakisto, e pos la morto di mea patro, me sorgis mea olda matro dum ke el

vivas. Pose me decidis, vice sole vivar, ke me mariajeskez, por ke me ne esez sola.

“Esis Munchkina yunino tante bela, ke me balde totkordie amoris el. Pri el, el promisis mariajar su kun me tam balde kam me ganus sata pekunio por konstruktar plu bona domo por el; do me laboris mem plu fervoroze. Ma la yunino lojis kun oldino qua volis, ke el ne mariajez su kun irgu, nam el esis tante ociema, ke el volis, ke la yunino restez che el e koquez e menaj-laborez. Do l’oldino iris al maligna Sorcero dil Esto, e promisis donar ad el du mutoni e bovino, se el impedus la mariajo. Quik la maligna Sorcero sorcis mea hakilo, e kande me ulfoye hakis tre forte, nam me anxiis por obtenar la nova domo e spozino tam balde posible, la hakilo subite glitfalis e forhakis mea sinistra gambo.

“Komence to semblis esar granda desfortuno, nam me komprenis, ke viro havanta un gambo ne funcionas tro bone kom arbor-hakisto. Do me iris a ladisto e demandis, ke lu facez por me nova gambo ek stano. La gambo bone funcionis, pos ke me kustumeskis ad ol; ma mea ago iracigis la maligna Sorcero dil Esto, nam el promisabis a l’oldino, ke me ne mariajez me kun la bela Munchkinino. Itere hakante, itere la hakilo glitfalis e forhakis mea dextra gambo. Itere me iris a la ladisto, ed itere il fasonis gambo ek stano. Pos to, la sorcita hakilo unope forhakis mea brakii; ma, ne senkurajigita, me remplasis oli per stana brakii. La maligna Sorcero lore igis la hakilo glitfalar e forhakar mea kapo, e komence me opinionis, ke to finigis me. Ma la ladisto hazarde advenis, e lu facis por me nova kapo ek stano.

“Me opinionis, ke me vinkabis la maligna Sorcero, e me laboregis plu fervoroze kam antee; ma me ne savis quante kruela esas mea enemiko. El inventis nova moyeno por mortigar mea amoro por la bela Munchkina yunino, ed

igis mea hakilo itere glitfalar, por ke ol hakis tote tra mea korpo e fendis me en du peci. Itere la ladisto helpis me e fasonis por me korpo ek stano, fixigis mea stana brakii e gambi e kapo ad ol per junturi, e me povis movar tam bone kam antee. Ma, ve! me nun havis nula kordio, do me perdis mea omna amoro por la Munchkina yunino, e ne suciis, sive me mariajus me kun el sive ne. Me supozas, ke el ankore lojas kun l'oldino e vartas por me venar ad el.

"Mea korpo cintilifis tante brilante en la sunlumo, ke me esis tre fiera pri ol e nun ne importis, se la hakilo glitfalus, nam ol ne povus tranchar me. Esis nur un danjero—se mea junturi rusteskus; ma me havis oleuyo en mea dometo e sorgis oleizar me segun neceseso. Tamen, jorno venis dum qua me obliviis facar lo, e trovante me en pluvado, ante ke me pensis pri la danjero, mea junturi rusteskis, e me restis stacante en la foresto til ke vi venis por helpar me. Esis terorinda eventon subisar, ma stacante dum ta yaro, me havis tempo por pensar, ke la maxim granda perdajo quan me savas esas la perdo di mea kordio. Amorante, me esis la maxim felica homo en la mondo; ma nulu povas amar sen kordio, e do me rezolvas demandar, ke Oz donez kordio a me. Se lu facos to, me retroiros al Munchkina yunino e mariajos me kun el."

Dorothy e la Terorigilo esis tre interesata da la historio dil Stana Hakisto, e li nun savis, pro quo lu tre anxioze deziris nova kordio.

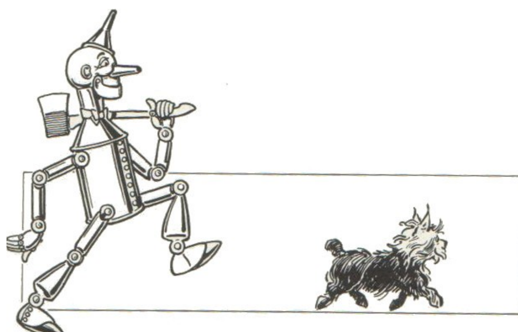
"Malgre to," dicis la Terorigilo, "me demandos cerebro vice kordio; nam folo ne savus quon facar kun kordio, se lu havus ol."

"Me aceptos kordio," replikis la Stana Hakisto; "nam cerebro ne felicigas on, e feliceso esas la maxim bona kozo en la mondo."

Dorothy dicis nulo, nam el esis perplexigita savar qua de sua du amiki esas justa, e decidis, se el nur povus retroirar

a Kansas ed Onklino Em, ke ne multe importas, ka la Hakisto havus nula cerebro e la Terorigilo havus nula kordio, o singlu obtenus to quon lu deziras.

To quo desquietigis el, esas ke la pano preske tote parmanjesas, ed un plusa repasto por el e Toto vakuigos la korbo. Certe, nek la Hakisto nek la Terorigilo manjas irgo, ma el ne esas ek o stano o palii, e ne povas vivar sen nutraji.

Chapitro 6

La Poltrona Leono

Dume, Dorothy e sua kompani marchis tra la densa foresto. La voyo esis ankore pavizita per flava briki, ma olti esis multe kovrita per sika branchi e mortinta folii del arbori, e la marchado esis tote desbona.

Esis kelka uceli en ica parto dil foresto, nam uceli amas ruro expozita ube esas multa sunlumo; ma de tempo a tempo sonis profunda grondo de ula sovaja animalo celita inter l'arbori. Ta soni igis la kordio dil puerino rapide batar, nam el ne savis to quo facis oli; ma Toto savis, e lu marchis proxim la flanko di Dorothy, e mem ne aboyis reciproke.

"Quante longe," la puerino questionis la Stana Hakisto, "til ke ni ekiros la foresto?"

"Me ne savas," esis la respondo, "nam me nultempe iris al Smeralda Urbo. Ma unfoye mea patro iris adibe, kande me esis puero, ed il dicis, ke esas longa voyajo tra danjeroza regiono, quankam la lando plu proxima al urbo ube habitas Oz esas belega. Ma me ne timas, dum ke me

havas mea oleuyo, e nulo povas domajar la Terorigilo, e tu portas sur la fronto la marko dil kiso di la benigna Sorcero, e to protektos tu kontre noco."

"Ma Toto!" anxioze dicis la puerino; "quo protektos lu?"

"Ni ipsa protektos lu, se lu esas endanjerigata," respondis la Stana Hakisto.

Tainstante venis terorinda bramo del foresto, e quik aden la voyo saltis granda Leono. Per un pedo-frapo il igis la Terorigilo jirar plurfoye al bordo dil voyo, e pose il batis la Stana Hakisto per sua akuta ungli. Ma il astonesis, ke il ne povas domajar la stano, quankam la Hakisto falis a la voyo e jacis senmove.

Mikra Toto, nun koram enemiko, aboyante kuris vers la Leono, e la granda bestio apertabis sua boko por mordar la hundo, kande Dorothy, timante ke Toto mortigesos, e ne atencante danjero, hastis adavane e frapetis la Leono sur la nazo tam forte posible, kriante:

"Ne audacez mordar Toto! Tu devas shamar, tala granda bestio quala tu, mordar kompatinda hundeto!"

"Me ne mordis lu," dicis la Leono, e per pedo fricionis sua nazo ube Dorothy frapabis ol.

"No, ma tu esforcis to," el replikis. "Tu esas nulo ma granda poltrono."

"Me savas lo," dicis la Leono, ed inklinis sua kapo pro shamo. "Me sempre savis lo. Ma quale preventar ol?"

"Me certe ne savas. Imaginez, frapar homo burizita quala la kompatinda Terorigilo!"

"Ka lu esas burizita?" astonate questionis la Leono, spektante dum ke el levis la Terorigilo a lua pedi e riformacis lu.

"Komprenende lu esas burizita," respondis Dorothy, ankore iracoza.

"Pro to lu esis tante facile faligita," dicis la Leono. "Me astonesis vidar lu jirar talmaniere. Ka l'altra anke esas

burizita?”

“No,” dicis Dorothy, “lu esas ek stano.” Ed el helpis la Hakisto staceskar.

“Pro to lu preske obtuzigis mea ungli,” dicis la Leono. “Skrachar la stano igis kolda tremo kurar alonge mea dorso. Quo esas ta animaleto pri qua tu esas tante tenera?”

“Lu esas mea hundo, Toto,” respondis Dorothy.

“Ka lu esas ek stano, o burizita?” questionis la Leono.

“Nek l’una nek l’altra. Lu esas—es—esas karno-hundo,” dicis la puerino.

“Ho. Lu esas stranja animalo, e semblas remarkinde mikra, nun vidante lu. Nulu intencus mordar tala mikra kozo ecepte poltrono quale me,” triste dicis la Leono.

“Pro quo tu esas poltrono?” questionis Dorothy, astonate regardante la granda bestio, nam il esis tam granda kam kavaleto.

“Esas misterio,” respondis la Leono. “Me supozas, ke me naskis kom poltrono. Omna altra animali del foresto naturale expektas, ke me esez brava, nam omnube la Leono esas konsiderata kom la Rejo di Bestii. Me saveskis, ke se me bramus tre laute, omna vivanti pavorus ed eskartus su de mea voyo. Irgekande me renkontras homo, me multe timas; ma me bramas ye lu, e lu sempre forkuras tam rapide posible. Se l’elefanti e la tigri e l’ursi ulfoye probabus kombatar me, me ipsa forkurabus—me esas tanta poltrono; ma tam balde kam li audas me bramar, li omna esforcas evitar me, e me komprenende lasas li forirar.”

“Ma lo ne esas justa. La Rejo di Bestii ne esez poltrono,” dicis la Terorigilo.

“Me savas lo,” replikis la Leono, e forvishis lakrimo de sua okulo per l’extremajo di sua kaudo; “to esas mea granda tristeso, ed igas mea vivo esar tre desfelica. Ma irgekande esas danjero, mea kordio rapide batas.”

“Forsan tu esas kordiika,” dicis la Stana Hakisto.

"Forsan me esas," dicis la Leono.

"Se yes," pluse dicis la Stana Hakisto, "tu devas joyar, nam to pruvas, ke tu havas kordio. Pri me, me havas nula kordio; do me ne povas esar kordiika."

"Forsan," penseme dicis la Leono, "se me havus nula kordio, me ne esus poltrono."

"Ka tu havas cerebro?" questionis la Terorigilo.

"Ton me supozas. Me nultempe serchis ol," respondis la Leono.

"Me iras al granda Oz por demandar, ke lu donez cerebro a me," dicis la Terorigilo, "nam mea kapo esas burizita per palii."

"E me iras por demandar, ke lu donez kordio a me," dicis la Hakisto.

"E me iras por demandar, ke lu retrosendez me e Toto a Kansas," dicis Dorothy.

"Ka vi opinionas, ke Oz povas donar kurajo a me?" demandis la poltrona Leono.

"Tam facile kam lu povas donar cerebro a me," dicis la Terorigilo.

"O donar kordio a me," dicis la Stana Hakisto.

"O sendar me a Kansas," dicis Dorothy.

"Do, se vi permisas, me iros kun vi," dicis la Leono, "nam mea vivo esas tote netolerebla sen kurajo."

"Tu esas tre plezure aceptata," replikis Dorothy, "nam tu helpos eskartar altra bestii sovaja. Semblas a me, ke li certe esas plu poltrona kam tu, se li lasas tu pavorigar li tante facile."

"Li ya esas," dicis la Leono; "ma to ne igas me esar plu kurajoza, e dum ke me savas, ke me esas poltrono, me esos desfelica."

Do itere la trupeto voyajeskis; la Leono marchis per pazi impozanta apud Dorothy. Komence Toto ne aprobis ta nova kamarado, nam lu ne obliviis, ke lu preske aplastesis

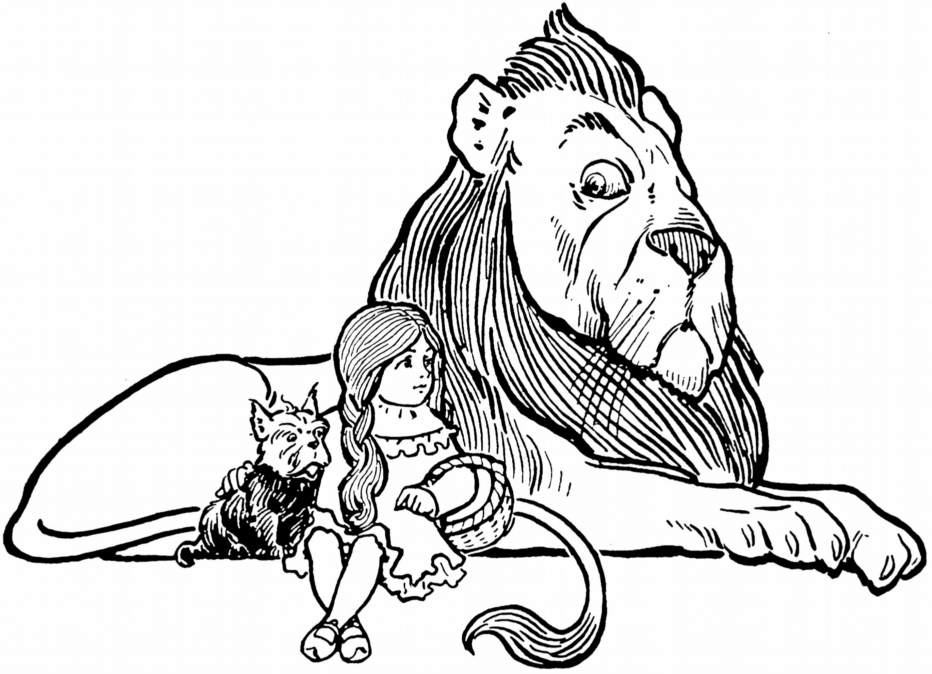
inter la granda maxilo e mandibulo dil Leono; ma pos kurta tempo lu tranquileskis, e balde Toto e la Poltrona Leono divenis bona amiki.

Dum la restajo dil dio, nula altra aventuro perturbis la tranquileso di lia voyajo. Unfoye la Stana Hakisto ya fulis skarabeo reptanta alonge la voyo, e mortigis l'ento kompatinda. To tristigis la Stana Hakisto, nam lu sempre sorgis por ne nocar irgo vivanta; e marchante, lu ploris plura lakrimi trista e regretoza. Ta lakrimi lente fluis sur lua vizajo e la junturi di lua boko, e rustigis oli. Balde Dorothy questionis lu, e la Stana Hakisto ne povis apertar la boko, pro ke ol esis klozita per rusto. Lu multe timis pro to e facis multa gesti ye Dorothy, ke el helpez lu, ma el ne komprenis. La Leono anke esis perplexigita da la problemo. Ma la Terorigilo sizis l'oleuyo ek la korbo di Dorothy ed oleizis la boko dil Hakisto, e pos kelka instanti lu parolis tam bone kam antee.

"To esez leciono por me," dicis lu, "regardar adube me pazas. Nam se me mortigus altra insekto o skarabeo, me certe itere plorus, e plorado rustigas mea boko por ke me ne povas parolar."

Pose lu marchis tre sorgoze, regardante la voyo, e vidante mikra formiko laboranta, lu superpazis ol, por ne nocar ol. La Stana Hakisto bone savis, ke lu havas nula kordio, e pro to multe sorgis esar nultempe kruela o nebenigna ad irgo.

"Vi homi havanta kordii," lu dicis, "havas ulo por guidar vi, e nultempe devas agar neyuste; ma me havas nula kordio, e pro to mustas esar tre sorgema. Pos ke Oz donabos kordio a me, komprenende, me ne bezonos tante multe sorgar."

Chapitro 7

La Voyajo al Granda Oz

Tanokte li mustis kampar sub granda arboro en la foresto. L'arboro esis kovrilo bona e dika kontre la roso, e la Stana Hakisto hakis lenio-amasego per sua hakilo e Dorothy facis fairo splendida qua varmigis el, ed el sentis su min sola. El e Toto manjis la lasta pano, e nun el ne savis quon facor por la frua dejuno.

"Se tu deziras," dicis la Leono, "me iros aden la foresto e mortigos cervo por vi. Tu povus rostar ol ye la fairo, pro ke tua gusto esas tante stranja, ke tu preferas manjaji koquita, e lore vi havus tre bona frua dejuno."

"Ne agez to! Me pregas, no," pledis la Stana Hakisto. "Me certe plorus se tu mortigus kompatinda cervo, e lore mea boko itere rusteskus."

Ma la Leono foriris aden la foresto e trovis sua propra dineo, e nulu saveskis to quo ol esis, pro ke il ne parolis pri ol. E la Terorigilo trovis arboro plena de nuci, e lu plenigis la korbo di Dorothy per oli, por ke el ne hungrez dum longa tempo. El opinionis, ke la Terorigilo esas tre

benigna ed atencema, ma el totkordie ridis pro la deshabila maniero per qua la kompatinda kreuro koliis la nuci. Lua manui burizita esis tante negracioza, e la nuci tante mikra, ke lu lasis falar preske tam multa nuci kam lu pozis aden la korbo. Ma la Terorigilo ne suciis pri quante longa tempo bezonesis por plenigar la korbo, nam to retenis lu for la fairo, pro ke lu timis, ke cintilo enirus lua palii e parbrulus lu. Do lu restis for la flami, e nur proximeskis por kovrar Dorothy per sika folii kande el kushis su por dormar. Oli igis el komfortoza e varma ed el profunde dormis til jorno.

Ye jornesko, la puerino lavis sua vizajo en rivereto plaudetanta e balde li omna ireskis vers la Smeralda Urbo.

La dio esos eventoza por la voyajanti. Li marchabis apene un horo kande li vidis avan li granda fosato qua transiras la voyo ed ambalatere partigas la foresto tam fore kam on povas vidar. Ol esis tre larja fosato, e reptinte al bordo e regardante aden ol, li vidis, ke ol anke esas tre profunda, e ye la fundo esas multa roki granda e dentoza. La lateri esis tante abrupta, ke nulu de li povus decensar, e dum instanto semblis, ke lia voyajo esas finigita.

"Quon ni facos?" desesperante questionis Dorothy.

"Me tote ne savas," dicis la Stana Hakisto; e la Leono sukusis sua piloza krinaro ed aspektis pensema. Ma la Terorigilo dicis:

"Ni ne povas flugar, certe; ni neanke povas decensar aden ca granda fosato. Do, se ni ne povas transsaltar ol, ni mustas haltar ube ni esas."

"Me opinionas, ke me povas transsaltar ol," dicis la Poltrona Leono, pos sorgoze evaluir la disto mentale.

"Do ni standas bone," respondis la Terorigilo, "nam tu povas portar ni omna unope sur la dorso."

"Nu, me probos," dicis la Leono. "Qua iros unesmafoye?"

"Me iros," deklaris la Terorigilo; "nam, se tu trovus, ke tu ne povas transsaltar l'abismo, Dorothy mortigesus, o la

Stana Hakisto esus grave nochizita sur la suba roki. Ma ne importas se me esus sur tua dorso, pro ke la falo tote ne domajus me."

"Me ipsa multe pavoras pri falar," dicis la Poltrona Leono, "ma me supozas, ke esas nula alternativo ecepte probar. Do acensez a mea dorso e ni probos."

La Terorigilo sideskis adsur la dorso dil Leono, e la granda bestio marchis a la bordo dil abismo e squatis.

"Pro quo tu ne kuras e saltas?" questionis la Terorigilo.

"Pro ke to ne esas la maniero per qua ni Leoni agas," il respondis. Quik saltante, il precipitis su tra la aero e sekure venis al altra latero. Li omna multe joyis vidar quante facile lu facis to, e pos ke la Terorigilo decensabis del dorso, la Leono itere springis trans la fosato.

Dorothy decidis, ke el irez nun; do el prenis Toto aden sua brakii ed acensis a la dorso dil Leono, e forte tenis ilua krinaro per un manuo. Instante semblis, ke el flugas tra la aero; e lore, ante ke el havis sata tempo por pensar pri ol, el esis sekura ye l'altra latero. La Leono retroiris triesmafoye e queris la Stana Hakisto, e pose li omna sideskis dum kelka minuti por donar repozo al bestio, nam la granda salti igabis la respirado mankar ad il, ed il anhelis quale hundego qua tro longatempe kurabis.

Li trovis cise, ke la foresto esas tre densa, ed ol aspektas obskura e tenebroza. Pos la repozo dil Leono, li marchis alonge la voyo ek flava briki e tacante pensis, singlu en sua propra mento, ka li ultempe venos al terminajo dil foresto ed itere atingos la sunlumo brilanta. Por augmentar lia destranquileso, li balde audis stranja bruisi en la profundaji dil foresto, e la Leono susuris a li, ke en ica regiono habitas la Kalidahi.

"Quo esas la Kalidahi?" questionis la puerino.

"Li esas monstrala bestii havanta tala korpi quala olti di ursi e tala kapi quala olti di tigri," respondis la Leono; "e li

havas ungli tante longa ed akuta, ke li povus pecigar me tam facile kam me povus mortigar Toto. Me multe timas la Kalidahi."

"Me ne astonesas, ke tu timas," replikis Dorothy. "Li evidente esas hororinda bestii."

La Leono esis pronta respondar kande subite li venis ad altra abismo transiranta la voyo; ma ico esis tante larja e profunda, ke la Leono quik komprenis, ke il ne povas transsaltar ol.

Do li sideskis por konsiderar quon facar, e pos serioza meditado, la Terorigilo dicis,

"Yen, alta arboro stacanta proxime a la fosato. Se la Stana Hakisto hakus ol, por ke ol falez til l'altra latero, ni povus facile transmarchar per ol."

"To esas ecelanta ideo," dicis la Leono. "On preske suspektus, ke tu havas cerebro en tua kapo vice palii."

La Hakisto quik laboreskis, e tante akuta esis sua hakilo, ke balde l'arboro esis preske trahakita. Lore la Leono pozis sua forta avanpedi an l'arboro e pulsis per sua tota forteso, e lente la granda arboro inklinesis e falis kun frakasbruiso trans la fosato, la supra branchi adsur l'altra latero.

Li jus ireskis sur ta stranja ponto, kande akuta grondo igis li omna adsupre regardar, e li hororis vidar kurar vers li du grandega bestii havanta tala korpi quala olti di ursi e tala kapi quala olti di tigri.

'Li esas la Kalidahi!" tremante dicis la Poltrona Leono.

"Hastez!" kriis la Terorigilo, "ni transirez."

Do Dorothy unesme iris tenante Toto en la brakii; la Stana Hakisto sequis, e pose la Terorigilo. La Leono, quankam il certe timis, turnis su por afrontar la Kalidahi, e lore bramis tante laute e terorigante, ke Dorothy kriis e la Terorigilo retrofalis, e mem la feroca bestii haltis ed astonate regardis lu.

Ma, konocante ke li esas plu granda kam la Leono, e

memorante ke li esas du kontre nur un, la Kalidahi itere hastis adavane, e la Leono transiris per l'arboro e turnis su por vidar to quon li nun facos. Sen haltar dum instanto, la feroca bestii anke transireskis per l'arboro, e la Leono dicis a Dorothy,

"Ni perdesas, nam li certe pecigos ni per lia akuta ungli. Ma stacez dop me, e me kombatos li tam longe kam me vivos."

"Vartez instante!" kriis la Terorigilo. Lu pensabis quale agar maxim bone, e nun demandis, ke la Hakisto forhakez la cislatera extremajo dil arboro. La Stana Hakisto quik hakeskis e, la du Kalidahi preske transirinte, l'arboro bruisoze falis aden l'abismo e kunportis la bestii leda e grondanta, e li omna frakasesis sur l'akuta roki ye la fundo.

"Nu," dicis la Poltrona Leono, sospirante profunde pro alejo, "me vidas, ke ni vivos ya pokatempe, e me joyas pri to, nam ne vivar certe esus tre deskomoda. Ta enti tante timigis me, ke mea kordio ankore bategas."

"Ha," triste dicis la Stana Hakisto, "me deziras, ke me havez kordio batanta."

Ta aventuro igis la voyajanti mem plu anxioza ekirar la foresto, e li marchis tante rapide, ke Dorothy fatigesis, e mustis kavalkar sur la dorso dil Leono. Li joyis pro ke la foresto mindenseskis dum ke li marchis, e posdimeze li subite venis a larja fluvio rapide fluanta avan li. Altralatere li vidis, ke la voyo ek flava briki iras tra belega lando, verda prati puntizita per gaya flori, e la tota voyo bordizita da arbori havanta frukti saporoza. Li tre joyis vidar ica charmanta lando avan li.

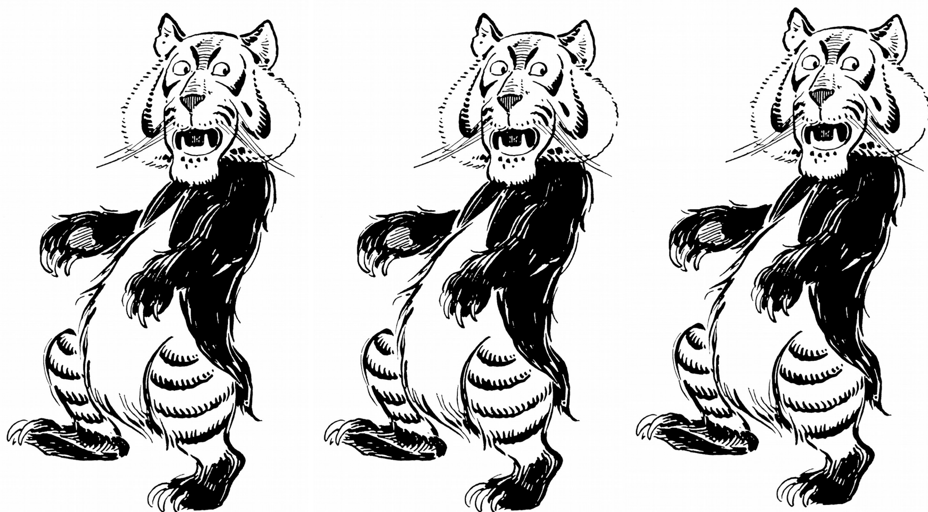
"Quale ni transiros la fluvio?" questionis Dorothy.

"Facile facita," respondis la Terorigilo. "La Stana Hakisto konstruktez rafto por ni, por ke ni flotacez a l'altra latero."

Do la Hakisto sizis sua hakilo e hakis arboreti por

konstruktar rafto, e dum ke lu tale laboris, la Terorigilo trovis an la rivo arboro plena de bona frukti. To plezis a Dorothy, qua manjabis nulo ecepte nuci dum la tota dio, ed el facis repasto abundanta de la matura frukti.

Ma facar rafto bezonas multa tempo, mem por on tam diligenta e nefatigebla kam la Stana Arbor-Hakisto, e la laboro ne kompletigesis ante nokto. Do li trovis loko komfortoza sub l'arbori ube li bone dormis til jorno; e Dorothy sonjis pri la Smeralda Urbo, e pri la bona Sorcisto Oz, qua balde retrosendos el ad elua propra hemo.

Chapitro 8

La Mortiganta Papavereyo

Ye la sequanta jorno nia partio de voyajanti vekis rinovigita ed esperoza, e Dorothy dejunis quale princino per pruni e persiki del arbori apud la fluvio. Dop li esis l'obskura foresto quan li sekure trapasabis, quankam li sufrabis multa tribuli; ma avan li esis lando belega e sunlumoza, qua semblis invitar li a la Smeralda Urbo.

Komprenende, la larja fluvio separis li de ta belega lando; ma la rafto esis preske kompletigita, e pos ke la Stana Hakisto hakabis plusa lenii e kunfixigabis oli per ligna stifti, li esis pronta departar. Dorothy sideskis meze dil rafto e tenis Toto en sua brakii. La Poltrona Leono pazante adsur la rafto, ol forte inklinesis, nam il esis granda e pezoza; ma la Terorigilo e la Stana Hakisto stacis sur l'altra extremajo por rektigar ol, e li havis longa stangi en la manui por pulsar la rafto tra la aquo.

Komence li iris tre bone, ma atingante la mezo dil fluvio, la rapida fluo movis la rafto advale, sempre plu for la voyo ek flava briki; e la aquo esis tante profunda, ke la longa

stangi ne povis tushar la fundo.

"Esas mala," dicis la Stana Hakisto, "nam se ni ne povas atingar la tero, ni portesos aden la lando dil maligna Sorcero dil Westo, ed el sorcos ni e sklavigos ni."

"E do me ne ganos cerebro," dicis la Terorigilo.

"E me ne ganos kurajo," dicis la Poltrona Leono.

"E me ne ganos kordio," dicis la Stana Hakisto.

"E me ne retroiros a Kansas," dicis Dorothy.

"Ni certe mustas atingar la Smeralda Urbo se posible," pluse dicis la Terorigilo, e lu pulsis tante forte per sua longa stango, ke ol fixeskis en la funda fango dil fluvio, ed ante ke lu povis ektirar ol o desprenar ol, la rafto formovis, e la kompatinda Terorigilo tenante la stango esis abandonita meze dil fluvio.

"Adio!" lu kriis a li, e li tre regretis livar lu; advere, la Stana Hakisto ploreskis, ma fortunoze rimemoris, ke lu forsan rusteskus, e do vishis la lakrimi per la avantalo di Dorothy.

Komprenende, to esis malajo por la Terorigilo.

"Me nun standas plu male kam kande me konoceskis Dorothy," lu pensis. "Lore me restis sur stango en maiz-agro, ube me povis fingar, omnakaze, ke me timigas la korniki; ma certe Terorigilo sur stango meze di fluvio ne utilas. Me timas, ke me nultempe havos cerebro!"

La rafto flotacis advale, e la kompatinda Terorigilo livesis fore dop li. La Leono dicis:

"Ni mustas facar ulo por salvar ni. Me opinionas, ke me povas natar al rivo e tirar la rafto dop me, se vi nur forte tenos l'extremajo di mea kaudo."

Do lu saltis aden la aquo e la Stana Hakisto sizis l'extremajo di lua kaudo, e la Leono natis per sua tota forteso vers la rivo. Esis laboro penigiva, quankam il esis tre granda; ma pokope li tiresis del fluo, e lore Dorothy prenis la longa stango dil Stana Hakisto ed helpis pulsar la

rafto al tero.

Li omna esis tote fatigita kande li atingis la rivo e pazis del rafto adsur la herbaro verda e beleta, e li anke savis, ke la fluvio portabis li fore del voyo ek flava briki qua duktas al Smeralda Urbo.

"Quon ni nun facez?" questionis la Stana Hakisto, dum ke la Leono kushis su sur la herbaro por lasar la suno sikigar il.

"Ni ulmaniere mustas retroirar al voyo," dicis Dorothy.

"La maxim bona projeto esas marchar alonge la fluvio-rivo til ke ni itere venas al voyo," sugestis la Leono.

Do pos ke li repozabis, Dorothy kolektis sua korbo e li retroiris alonge la herboza rivo vers la voyo de qua la fluvio portabis li. Esis belega lando havanta multa flori e frukt-arbori e sunlumo por gayigar li, e se li ne multe chagrenabus pri la kompatinda Terorigilo, li esabus tre felica.

Li marchis tam rapide posible, Dorothy haltis nur unfoye por koliar bela floro; e pos kurta tempo la Stana Hakisto kriis,

"Regardez!"

Lore li omna regardis la fluvio, e vidis la Terorigilo perchanta sur sua stango meze dil aquo, e lu aspektis tre sola e trista.

"Quon ni povas facar por salvar lu?" questionis Dorothy.

La Leono e la Hakisto sukusis lia kapi, pro ke li ne savis. Do li sideskis an la rivo e triste regardegis la Terorigilo, til ke Cikonio preterflugis e, vidante li, haltis por repozar ye la bordo dil aquo.

"Qua vi esas, ed adube vi iras?" questionis la Cikonio.

"Me esas Dorothy," respondis la puerino; "e ti esas mea amiki, la Stana Hakisto e la Poltrona Leono, e ni iras al Smeralda Urbo."

"Ico ne esas la voyo," dicis la Cikonio, tordante sua longa

kolo e regardante la stranja partio.

"Me savas lo," Dorothy dicis, "ma ni perdis la Terorigilo, e meditas, quale itere querar lu."

"Ube lu esas?" questionis la Cikonio.

"Ibe en la fluvio," respondis la puerino.

"Se lu ne esus tante granda e pezoza, me querus lu por vi," dicis la Cikonio.

"Lu tote ne esas pezoza," avide dicis Dorothy, "nam lu esas burizita per palii, e se tu portus lu a ni, ni dankus tu tre, tre multe."

"Nu, me probos," dicis la Cikonio; "ma se me trovas, ke lu esas tro pezoza por portar, me mustas faligar lu aden la fluvio."

Do la ucelego flugis aden la aero e super la aquo, til ke el venis adube la Terorigilo perchis sur sua stango. Lore la Cikonio sizis la Terorigilo per sua granda ungli ye la brakio e portis lu aden la aero ed a la rivo, ube Dorothy e la Leono e la Stana Hakisto e Toto sidas.

La Terorigilo, itere trovante su inter sua amiki, esis tante felica, ke lu embracis li omna, mem la Leono e Toto; e marchante lu kantis "Tol-de-ri-de-ho!" ye singla pazo, lu esis tante gaya.

"Me timis, ke me mustas sempre restar en la fluvio," lu dicis, "ma la benigna Cikonio salvis me, e se me ultempe ganos cerebro, me itere trovos la Cikonio e reciproke facos ula bonajo."

"Esas bona," dicis la Cikonio flugante apud li. "Me sempre prizas helpar irgu jenata. Ma me nun mustas forirar, pro ke mea infanti vartas me en la nesto. Me esperas, ke vi trovez la Smeralda Urbo e ke Oz helpez vi."

"Danko," replikis Dorothy, e lore la benigna Cikonio flugis aden la aero e balde desaparis.

Li marchis askoltante la kantado dil uceli splendide plumizita, e regardante la bela flori qui nun esis tante

densa, ke la tero esis tapisizita per oli. Esis granda flori flava e blanka e blua e purpura, anke granda amasi de skarlata papaveri havanta tante intensa koloro, ke li preske dazlis l'okuli di Dorothy.

"Oli esas belega, ka ne?" demandis la puerino, e respiris la spicoza odoro dil flori.

"Me supozas lo," respondis la Terorigilo. "Kande me havos cerebro, me probable plu multe prizos oli."

"Se me nur havus kordio, me amus oli," pluse dicis la Stana Hakisto.

"Me sempre prizis flori," dicis la Leono; "oli semblas esar tre febla e frajila. Ma esas en la foresto nulo tam intense kolorizita kam ici."

Li nun venis a sempre plu multa papaveri granda e skarlata, sempre min multa altra flori; e balde li trovis su meze di granda prato de papaveri. Esas bone savata, ke kande esas multi de ta flori kune, lia odoro esas tante povoza, ke irgu qua respiras ol dormeskas, e se la dormanto ne esas portita del odoro dil flori, lu dormos por sempre. Ma Dorothy ne savis lo, ed el ne povis eskapar l'omnuba flori intense reda; do balde sua okuli divenis pezoza ed el sentis, ke el mustas sideskar por repozar e dormar.

Ma la Stana Hakisto ne permisis lo.

"Ni mustas hastar ed atingar la voyo ek flava briki ante nokto," lu dicis, e la Terorigilo konkordis kun lu. Do li marchis til ke Dorothy ne plus povis stacar. Elua okuli klozesis malgre elua peni, ed el obliviis ube el esas e falis adinter la papaveri e profunde dormeskis.

"Quon ni facez?" questionis la Stana Hakisto.

"Se ni abandonus el hike, el mortus," dicis la Leono. "L'odoro dil flori mortigas ni omna. Me ipsa povas apene apertar mea okuli, e la hundo ja dormas."

Lo esis vera; Toto falabis apud sua mastrineto. Ma la

Terorigilo e la Stana Hakisto, qui ne esis ek karno, ne esis jenita dal odoro dil flori.

"Kurez rapidege," dicis la Terorigilo a la Leono, "ed ekirez ica mortiganta flor-bedo tam balde posible. Ni portos la puerino, ma se tu dormeskus, tu esas tro granda portesar."

Do la Leono vivacigis su e saltis adavane tam rapide posible. Instante il ne esis videbla.

"Ni facez sidilo per nia manui, e portez elu," dicis la Terorigilo. Do li kolektis Toto e pozis la hundo adsur la gremio di Dorothy, e pose facis sidilo, lia manui kom benko e lia brakii kom sidilo-brakii, e portis la dormanta puerino inter li tra la flori.

Li longatempe marchadis, e semblis, ke la tapiso de flori mortiganta qua cirkondas li nultempe finos. Li sequis la fluvio-kurvo e fine trovis lia amiko la Leono profunde dormanta inter la papaveri. La flori esis tro forta por la grandega bestio, ed il fine cedabis su e falabis ye nur kurta disto del fino dil papaver-bedo, ube la dolca herbaro extensis su en prati belega e verda avan li.

"Ni ne povas helpar il," triste dicis la Stana Hakisto; "pro ke il esas tro pezoza por portar. Ni mustas hike livar il dormanta por sempre, e forsan il sonjos, ke il fine trovis kurajo."

"Me regretas," dicis la Terorigilo; "la Leono esis tre bona kamarado, quankam poltrono. Ma ni irez."

Li portis la dormanta puerino a bela loko apud la fluvio, sat dista del papavereyo por preventar, ke el respirez plusa veneno dil flori, ed hike tenere kushis el adsur la mola herbaro e vartis til ke la fresha brizo vekigos el.

Chapitro 9

La Rejino dil Agro-Musi

"Ni certe ne esas fora de la voyo pavizita per flava briki," dicis la Terorigilo, stacante apud la puerino, "nam ni ja venis preske tam fore kam la fluvio forportis ni."

La Stana Hakisto esis pronta respondar, kande lu audis nelauta grondo, e turnante sua kapo (qua bone funcionis per charniri), lu vidis stranja bestio saltanta super la herbi vers li. Esis ya sovaja kato granda e flava, e la Hakisto pensis, ke ol chasas ulo, nam l'oreli esas presita an la kapo e la boko esas larje apertita e revelas du rangi de leda denti, e l'okuli brilas quale fairo-globi. Ol proximeskis e la Stana Hakisto vidis, ke avan ol kuras griza agro-museto, e quankam lu havis nula kordio, lu savis, ke esas neyusta, ke la sovaja kato esforcez mortigar tala ento beleta e nenociva.

Do la Hakisto levis sua hakilo, e la sovaja kato preterkurante, lu rapide frapis e forhakis la kapo dil bestio de la korpo, ed ol rulis a lua pedi en du peci.

L'agro-muso, nun liberigita de sua enemiko, quik haltis;

e lente proximeskante al Hakisto, dicis per voceto stridanta,

"Ho, danko! Me multe dankas vu por salvir mea vivo."

"Ne parolez pri to, me pregas," replikis la Hakisto. "Me havas nula kordio, komprenez, do me sorgas helpar ti omna qui bezonas amiko, mem se ol esas nur muso."

"Nur muso!" indignoze kriis la animaleto; "ma me esas Rejino—la Rejino di omna agro-musi!"

"Ho, ya," dicis la Hakisto, e reverencis.

"Konseque vu facis granda ago, ultre brava ago, per salvir mea vivo," dicis la Rejino.

Tainstante plura musi videsis adkurante tam rapide kam lia gambeti povis portar li, e vidante sua Rejino, li klamis,

"Ho, Siniorino, ni pensis, ke vu mortigesos! Quale vu eskapis la granda Sovaja Kato?" e li omna reverencis tante profunde al Rejineto, ke li preske stacis sur sua kapi.

"Ica stranja stanulo," el respondis, "mortigis la Sovaja Kato e salvis mea vivo. Do de nun vi omna servez lu ed obediez lua minima deziro."

"Ni facos lo!" kriis omna musi kom akutsona koro. E pose li forkuris omnalatere, pro ke Toto vekabis de sua dormado e, vidante ta omna musi cirkum lu, aboyis un aboyo pro feliceso e saltis direte aden la mezo dil grupo. Toto sempre prizis chasar musi dum ke lu habitis Kansas, e konsideris to nenociva.

Ma la Stana Hakisto kaptis la hundo en sua brakii e ferme tenis lu dum ke lu vokis a la musi: "Retrovenez! retrovenez! Toto ne nocos vi."

Audinte lo, la Rejino dil Musi revelis sua kapo de herbamaso e questionis per voco timida,

"Ka vu esas certa, ke lu ne mordos ni?"

"Me ne lasos lu," dicis la Hakisto; "do ne timez."

Unope la musi retroreptis, e Toto ne itere aboyis, quankam lu esforcis ekirar la brakii dil Hakisto, e

mordabus lu, se lu ne savus tre bone, ke lu esas ek stano. Fine un de la maxim granda musi parolis.

"Kad esas irgo quon ni povas facar," lu dicis, "por rimborsar vu pro salvir la vivo di nia Rejino?"

"Esas nulo," respondis la Hakisto; ma la Terorigilo, qua esforcabis pensar ma ne povis, pro ke sua kapo esis burizita per palii, quik dicis,

"Ho yes; vi povas salvar nia amiko, la Poltrona Leono, qua dormas en la papaver-bedo."

"Leono!" kriis la Rejineto; "ma il parmanjos ni."

"Ho no," deklaris la Terorigilo; "ica Leono esas poltrono."

"Ka vere?" questionis la Muso.

"Il ipsa dicas lo," respondis la Terorigilo, "ed il nultempe nocus irgu qua esas nia amiko. Se vi helpus ni salvar il, me promisas, ke il benigne traktus vi omna."

"Bone," dicis la Rejino, "ni fidos a vi. Ma quon ni facez?"

"Kad esas multa musi qui nomas vu Rejino e volunte obedias vu?"

"Ho yes; esas mili," el respondis.

"Takaze, imperez, ke li omna venez adhike tam balde posible, e singlu adportez longa kordeto."

La Rejino turnis su a sua eskorti ed imperis, ke li quik irez ed advokez elua omna homi. Tam balde kam li audis elua impero, li forkuris omnalatere tam rapide posible.

"Nun," dicis la Terorigilo al Stana Hakisto, "tu irez a ta arbori an la rivo e konstruktez truko qua povas portar la Leono."

Do la Hakisto quik iris al arbori e laboreskis; e lu balde konstruktabis truko de la grosa branchi di arbori, de qui lu forhakis omna folii e brancheti. Lu kunfixigis oli per ligna stifti e facis quar roti ek kurta peci dil dika arbor-trunko. Tante rapide e bone lu laboris, ke kande la musi veneskis, la truko esis pronta por li.

Li venis de omna lateri, ed esis mili de li: granda musi e

mikra musi e mez-granda musi, e singlu adportis kordeto per la boko. Cirkume ta tempo, Dorothy vekis de sua longa dormado ed apertis sua okuli. El tre astonesis trovar su jacante sur la herbaro, mili de musi stacante e timide regardante el. Ma la Terorigilo naracis omno, e turnante su al Museto dignesoza, lu dicis,

"Permisez me introduktar a tu la Siniorino Rejino."

Dorothy solene inklinis la kapo e la Rejino reverencis, e pos to el divenis tre amikala a la puerino.

La Terorigilo e la Hakisto nun ligis la musi al truko per l'adportita kordeti. L'una extremajo di kordeto esis ligita cirkum la kolo di singla muso e l'altra al truko. Komprenende, la truko esis milople plu granda kam irga muso qua tiros ol; ma pos ke omna musi esis harnesizita, li povis tre facile tirar ol. Mem la Terorigilo e la Stana Hakisto povis sidar sur ol, ed esis rapide tirata da sua stranja kavaleti a la loko ube la Leono dormas.

Pos multa laborego, nam la Leono esis pezoza, li pozis il adsur la truko. Lore la Rejino rapide imperis, ke sua homi komencez, nam el timis ke, se la musi tro longatempe restus inter la papaveri, li anke dormeskus.

Komence la enteti, quankam multi, povis apene movar la pezoze charjita truko; ma e la Hakisto e la Terorigilo pulsis ol de dope, e lore li plu bone movis ol. Balde li ruligabis la Leono ek la papaver-bedo al verda prati, ube il povis itere respirar la aero dolca e fresha vice la venenoza odoro dil flori.

Dorothy venis a li e varme dankis la museti por salvir sua kompano de morto. El tante afecionis la granda Leono, ke el joyis ke il esis salvita.

La musi esis desharnesizita del truko e forkuris tra la herbi vers sua hemi. La Rejino dil Musi laste livis.

"Se vi ultempe itere bezonus ni," el dicis, "venez aden l'agro e vokez, e ni audos vi e venos por helpar vi. Adio!"

"Adio!" li omna respondis, e la Rejino forkuris dum ke Dorothy ferme tenis Toto, por ke lu ne kurez ye el e timigez el.

Pos to li sideskis apud la Leono til ke il vekos; e la Terorigilo portis a Dorothy frukti de apuda arboro, quin el manjis por dineo.

Chapitro 10

La Gardisto dil Pordegi

Longa tempo pasis til ke la Poltrona Leono vekis, pro ke il longatempe jacabis inter la papaveri ed inspirabis l'odoro mortiganta; ma apertante sua okuli e rulante su del truko, il esis tre felica trovar su ankore vivanta.

"Me kuris tam rapide kam me povas," il dicis, sideskante e beante, "ma la flori esis tro forta por me. Quale vi ektiris me?"

Li naracis ad il pri l'agro-musi, e qualmaniere li jeneroze salvis il de morto; e la Poltrona Leono ridis e dicis,

"Me sempre konsideris me kom tre granda e terorinda; ma tala kozeti quala flori preske mortigis me, e tala animaleti salvis mea vivo. Quante stranja omno esas! Ma, kamaradi, quon ni nun facez?"

"Ni mustas durar voyajar til ke ni itere trovas la voyo pavizita per flava briki," dicis Dorothy; "e pose ni povos marchar a la Smeralda Urbo."

Do, la Leono esante tote rifreshigita, ed itere standante bone, li omna voyajeskis, e multe juis la marchado tra la

herbaro dolca e fresha; e li balde atingis la voyo ek flava briki e turnis su itere vers la Smeralda Urbo ube habitis la granda Oz.

La voyo nun esis glata e bone pavizita, e la cirkumajo esis belega; por ke la voyajanti joyis livar fore dop su la foresto, e kun ol la multa danjeri quin li renkontrabis en olua obskura tenebri. Itere li vidis planko-fenci konstruktita apud la voyo; ma oli esis verde farbizita, e kande li venis a dometo en qua evidente habitas agrokultivisto, ol anke esis verde farbizita. Posdimeze li preterpasis plura tala domi, ed ulfoye homi venis al pordi e regardis li, quale se li deziris questionar; ma nulu proximeskis nek parolis a li pro la granda Leono, quan li multe timis. La homi esis vestizita per bela koloro smeraldea e portis chapeli pintatra simila ad olti dil Munchkini.

"Ico esas certe la Lando di Oz," dicis Dorothy, "e ni certe proximeskas a la Smeraldo Urbo."

"Yes," replikis la Terorigilo; "omno hike esas verda, ma en la lando dil Munchkini bluo esas la preferata koloro. Ma la homi ne semblas esar tam amikala kam la Munchkini, e me timas, ke ni ne povos trovar loko por pasar la nokto."

"Me deziras manjar ulo altra kam frukti," dicis la puerino, "e me esas certa, ke Toto preske hungregas. Ni haltez ye la maxim proxima domo e parolez al homi."

Do veninte a granda farmo-domo, Dorothy kurajoze iris al pordo e frapetis ol. Muliero apertis ol nur sat larje por ekregardar, e dicis,

"Quon tu volas, puero, e pro quo ta granda Leono esas kun tu?"

"Ni deziras pasar la nokto che vu, se vu permisas," respondis Dorothy; "e la Leono esas mea amiko e kamarado, e ne nocus vu por la mondo."

"Kad il esas domtita?" demandis la muliero, ed apertis plu larje la pordo.

"Ho yes," dicis la puerino; "ed il anke esas granda poltrono; do il plue timos vu kam vu timas il."

"Nu," dicis la muliero pos meditir ed itere regardetir la Leono, "takaze vi darfas enirar, e me donos a vi supeo e dormo-loko."

Do li omna eniris la domo ube esis, ultre la muliero, du pueri e viro. La viro lezabis sua gambo e jacis sur lit-kanapeo en angulo. Li aspektis tre astonata vidar tante stranja trupo, e dum ke la muliero okupis su per preparar la tablo, la viro demandis,

"Adube vi omna iras?"

"A la Smeralda Urbo," dicis Dorothy, "por vizitar la Granda Oz."

"Ho ya!" klamis la viro. "Ka vi esas certa, ke Oz aceptos vi?"

"Pro quo ne?" el replikis.

"Nu, on dicas, ke lu nultempe permisas irgu venar koram lu. Me iris al Smeralda Urbo multafoye, ed ol esas loko belega e marveloza; ma me nultempe permisesis vidar la Granda Oz, nek konocas irgu vivanta qua vidis lu."

"Ka lu nultempe ekiras?" questionis la Terorigilo.

"Nultempe. Lu sidas omnadie en la grandega trono-chambro dil palaco, e mem ti qui servas lu ne vidas lu, vizajo kontre vizajo."

"Quale lu aspektas?" questionis la puerino.

"To ne esas facile dicita," penseme dicis la viro. "Vi komprenez, Oz esas granda Sorcisto, e povas metar irga formo dezirata. Do uli dicas, ke lu aspektas quale ucelo; ed uli dicas, ke lu aspektas quale elefanto; ed uli dicas, ke lu aspektas quale kato. Ad altri lu aparas kom belega feo, o koboldo, od en irga altra formo qua plezas a lu. Ma quo esas la reala Oz, en sua propra aspekto, nulu vivanta povas

dicar."

"To esas tre stranja," dicis Dorothy; "ma ni ulmaniere mustas esforcar vidar lu, o ni vane facis nia voyajo."

"Pro quo vi deziras vidar la terorinda Oz?" questionis la viro.

"Me deziras, ke lu donez cerebro a me," dicis la Terorigilo.

"Ho, Oz povas facile facar to," deklaris la viro. "Lu havas plu multa cerebri kam lu bezonas."

"E me deziras, ke lu donez kordio a me," dicis la Stana Hakisto.

"To ne perturbos lu," pluse dicis la viro, "nam Oz havas granda kordiaro, kordii havanta omna dimensioni e formi."

"E me deziras, ke lu donez kurajo a me," dicis la Poltrona Leono.

"Oz havas potego de kurajo en sua trono-chambro," dicis la viro, "kovrita per ora plado, por ke ol ne exterfluez. Lu volunte donos de ol a vu."

"E me deziras, ke lu retrosendez me a Kansas," dicis Dorothy.

"Ube esas Kansas?" surprizite questionis la viro.

"Me ne savas," triste respondis Dorothy; "ma ol esas mea hemo, e me esas certa, ke ol esas ulloke."

"Versimile. Nu, Oz povas facar omno; do me supozas, ke lu trovos Kansas por tu. Ma komence vi mustos vidar lu, e to esos desfacila; nam la granda Sorcisto ne prizas aceptar irgu, e lu kustumale sequas nur sua propra volo. Ma quon TU deziras?" il pluse dicis, parolante a Toto. Toto nur ociligis sua kaudo; nam, stranje, lu ne povis parolar.

La muliero vokis a li, ke la supeo esas pronta, do li kunvenis cirkum la tablo e Dorothy manjis delicoza aveno-gruelo e disho de mixita ovi e pladedo de bona blanka pano, e juis la repasto. La Leono anke manjis aveno-gruelo, ma ne prizis ol, e dicis, ke ol esas ek aveni

ed aveni esas nutrajo por kavali, ne leoni. La Terorigilo e la Stana Hakisto manjis tote nulo. Toto manjis omno, ed esis felica itere havar bona supeo.

La muliero nun duktis Dorothy a lito por dormeskar, e Toto kushis su apud el, dum ke la Leono gardis la pordo dil chambro por ke el ne esez desquietigita. La Terorigilo e la Stana Hakisto stacis en angulo e tacis dum la nokto, quankam li komprenende ne povis dormar.

Ye la sequanta jorno, tam balde kam la suno levis su, li ireskis, e balde vidis belega verda brilo en la cielo avan li.

"To certe esas la Smeralda Urbo," dicis Dorothy.

Li marchis, e la verda brilo sempre plu brilis, e semblis, ke li tandem proximeskas a la fino dil voyajo. Ma esis posdimezo ante ke li venis al granda muro qua cirkondas la Urbo. Ol esis alta, e dika, e brilante verda.

Avan li, ye la terminajo dil voyo pavizita per flava briki, esis pordego trasemita per smeraldi tante brileganta sub la suno, ke mem l'okuli piktita dil Terorigilo dazlesis da la lumozeso.

Klosheto esis apud la pordego, e Dorothy pulsis la butono ed audis tinklanta sono interne. Pose la pordego lente apertesis, e li omna eniris e trovis su en alte vultizita chambro, di qua la muri cintilifis per nekontebla smeraldi.

Avan li esis vireto tam altstatura kam la Munchkini. Il esis verde vestizita de kapo a pedi, e mem ilua pelo havis verda nuanco. Apud il esis buxo verda e granda.

Vidante Dorothy ed elua kompani, la viro demandis,

"Quon vi volas en la Smeralda Urbo?"

"Ni venas por vizitar la Granda Oz," dicis Dorothy.

La viro tante multe astonesis pro ta respondo, ke il sideskis por pensar pri ol.

"Esas multa yari depos ke irgu demandis vizitar la Granda Oz," il dicis, ed agitis la kapo pro perplexeso. "Lu esas potenta e terorinda, e se vi venas pro komisiono vana

o fola por tedar la saja meditado dil Granda Sorcisto, lu forsan iraceskos ed instante destruktos vi omna.'

"Ma ol ne esas fola komisiono, nek vana," replikis la Terorigilo; "ol esas grava. Ed on dicis, ke Oz esas benigna Sorcisto."

"Tala lu esas," dicis la verda viro; "e lu saje e bone regnas la Smeralda Urbo. Ma a ti qui esas nehonesta, o qui adiras pro kuriozeso, lu esas tre terorinda, e kelki audacis demandar vidar lua vizajo. Me esas la Gardisto dil Pordegi, e pro ke vi postulas vidar la Granda Oz, me mustas duktar vi a lua palaco. Ma unesme vi mustas metar l'orel-binokli."

"Pro quo?" questionis Dorothy.

"Pro ke, se vi ne portus orel-binokli, la brilego e glorio dil Smeralda Urbo blindigus vi. Mem ti qui habitas l'urbo mustas portar orel-binokli nokte e jorne. Oli esas klef-klozita an la kapo, nam tale imperis Oz, kande la Urbo esis konstruktita, e me havas l'unika klefo qua klef-apertas oli."

Il apertis la granda buxo, e Dorothy vidis, ke ol esas plena de orel-binokli en omna dimensioni e formi. La Gardisto dil Pordegi trovis un qua fitis Dorothy e pozis ol avan elua okuli. Du orea ligili fixigita ad ol pasis dop la kapo, ube oli klef-klozesis per klefeto qua pendis de la terminajo di kateno portata cirkum la kolo dil Gardisto dil Pordegi. Metinte ol, Dorothy ne povis desmetar ol se el volus, ma komprenende el ne deziris esar blindigita da la brilego dil Smeralda Urbo, do el dicis nulo.

Pose la verda viro pozis orel-binokli an la Terorigilo e la Stana Hakisto e la Leono, e mem an mikra Toto; ed omni esis ferme klef-klozita per la klefeto.

Lore la Gardisto dil Pordegi metis sua propra orel-binoklo e dicis a li, ke il esas pronta duktar li al palaco. Preninte ora klefego de stifto an la muro, lu apertis altra pordego, e li omna sequis il tra la pordo aden la stradi dil Smeralda Urbo.

Chapitro 11

La Marveloza Smeralda Urbo di Oz

Quankam lia okuli esis protektata da la verda orel-binokli, Dorothy e sua amiki komence esis dazlata da la brilego dil marveloza urbo. La stradi ambalatere havis belega domi konstruktita ek verda marmoro ed omnube trasemita per smeraldi cintilifanta. Li marchis sur pavaro ek la sama verda marmoro, ed ube la pavi juntesis, smeraldi esis apude rangizita e cintilifis en la brilo dil suno. La fenestro-kareli esis ek verda vitro; mem la cielo super l'Urbo havis verda nuanco, e la sunradii esis verda.

Esis multa homi marchanta, viri, mulieri e pueri, ed omnu esis vestizita per verda vesti ed havis verda pelo. Li regardis Dorothy e la stranje diversa bando per astonata okuli, ed omna pueri, vidante la Leono, forkuris e celis su dop sua matri; ma nulu parolis a li. Multa butiki esis situita an la strado, e Dorothy vidis, ke omna varo en oli esas verda. Verda kandii e verda maizo rostita vendesis, anke verda shui, verda chapeli e verda vesti de omna sorto. En un loko viro vendis verda limonado, e la pueri

qui kompras ol, Dorothy vidis, pagis per verda moneto-peci.

Semblis esar nula kavali od irga sorto de animali; la viri portis kozi per verda vetureti quin li pulsis avan su. Omni semblis esar felica e kontenta e prosperoza.

La Gardisto dil Pordegi duktis li tra la stradi til ke li venis a granda edifico exakte centre dil Urbo, qua esis la Palaco di Oz, la Granda Sorcisto. Soldato avan la pordo stacis vestizita per verda uniformo e portis barbo longa e verda.

“Hike esas stranjeri,” dicis la Gardisto dil Pordegi ad il, “e li postulas vidar la Granda Oz.”

“Enirez,” respondis la soldato, “e me portos via mesajo a lu.”

Do li pasis tra la pordegi dil palaco e duktesis aden chambrego havanta verda tapiso e bela, verda mobli trasemita per smeraldi. La soldato igis li vishar lia pedi sur verda mato ante enirar ta chambro, e kande li sideskis, il polite dicis,

“Me pregas, komfortigez vi dum ke me iras al pordo dil Trono-Chambro e dicas ad Oz, ke vi advenas.”

Li mustis vartar longatempe til ke la soldato rivenis. Kande il tandem rivenis, Dorothy questionis,

“Ka vu vidis Oz?”

“Ho no,” respondis la soldato; “me nultempe vidas lu. Ma me parolis a lu sidanta dop sua skreno, e transdonis via mesajo. Lu dicas, ke lu grantos audienco a vi, se vi deziras; ma vi mustas single e sole enirar koram lu, e lu admisos nur unu singladie. Do, pro ke vi mustas restar en la Palaco dum plura dii, me igos vi duktesar a chambri ube vi darfas repozar komfortoze pos via voyajo.”

“Danko,” replikis la puerino; “Oz esas tre benigna.”

La soldato nun sonigis verda siflilo, e quik yunino vestizita per beleta robo ek verda silko eniris la chambro.

El havis bela verda hararo e verda okuli, ed el profunde reverencis avan Dorothy e dicis,

"Sequez me e me duktos vu a vua chambro."

Do Dorothy adiis sua omna amiki ecepte Toto, e preninte la hundo aden elua brakii, sequis la verda yunino tra sep paseyi e per tri eskaleri, til ke li venis a chambro en la avana parto dil Palaco. Ol esis la maxim dolca chambreto en la mondo, havanta lito mola e komfortoza qua havis lit-tuki ek verda silko e lit-kovrilo ek verda veluro. Meze dil chambro esis mikra fonteneto qua spricis verda parfumo aden la aero, qua retrofalis aden belege skultita baseno ek marmoro. Belega verda flori esis pozita ye la fenestri, ed esis tabulo havanta rango de verda libreti. Kande Dorothy havis libertempo por apertar ta libreti, el trovis, ke oli esis plena de stranja verda imaji qui ridigis el, oli esis tante drola.

En vest-armoro esis multa verda robi ek silko e satino e veluro; ed oli omna precize fitis Dorothy.

"Serchez vua omna komforto," dicis la verda yunino, "e se vu deziras irgo, sonigez la klosheto. Oz sendos por vu morge matine."

El livis Dorothy sola e retroiris a l'altri. Lin el anke duktis a chambri, e singlu trovis su lojita en agreabla parto dil Palaco. Komprenende, ta politeso esis vana relate la Terorigilo; nam esante sola en sua chambro, lu stacis stulte en un loko apud la pordo, por vartar til jorno. Kushar su ne repozigus lu, e lu ne povis klozar l'okuli; do lu restis dum la tota nokto regardeganta mikra araneo qua texis sua araneo-telo en angulo dil chambro, quale se ol ne esis un de la maxim marveloza chambri en la mondo. La Stana Hakisto kushis su sur sua lito segun kustumo, nam lu rimemoris esinte ek karno; ma pro ke lu ne povis dormar, lu pasis la nokto movanta sua charniri adsupre ed adinfre por certigar, ke li bone funcionas. La Leono preferabus lito

ek sika folii en la foresto, e ne prizis esar inkluzita en chambro; ma il havis tro multa raciono por anxiar pro to, do il saltis adsur la lito e kurvigis su quale kato e grondetis til ke il balde dormeskis.

Ye la sequanta jorno, pos frua dejuno, la verda yunino venis por querar Dorothy, e vestizis el per un de la maxim bela robi ek verda satino brokatizita. Dorothy metis verda silka avantalo e ligis verda rubando cirkum la kolo di Toto, e li iris a la Trono-Chambro dil Granda Oz.

Li venis unesme a granda salonego en qua esis multa kortani, omnu vestizita per richa kostumo. Ta homi havis nulo por okupar su ecepte vartar omnamatine exter la Trono-Chambro, quankam li nultempe permisesis vidar Oz. Kande Dorothy eniris, li kurioze regardis el, ed unu de li susuris,

"Ka vu advere regardos la vizajo di Oz la Terorinda?"

"Komprenende," respondis la puerino, "se lu vidos me."

"Ho, lu vidos vu," dicis la soldato qua portabis elua mesajo al Sorcisto, "quankam lu ne prizas, ke homi demandez vidar lu. Certe, komence lu iraceskis, e dicis, ke me retrosendez vu adube vu devenis. Pose lu questionis me, quale vu aspektas, e me mencioninte vua arjenta shui, lu tre multe interesesis. Fine me parolis a lu pri la marko sur vua fronto, e lu decidis admisar vu a sua prezenteso."

Tatempe sonis klosho, e la verda yunino dicis a Dorothy,

"Yen, la signalo. Vu mustas enirar la Trono-Chambro."

El apertis pordeto e Dorothy audacoze tramarchis e trovis su en marveloza loko. Ol esis chambro granda e ronda, havanta alte vultizita tekto, e la muri e plafono e pavimento esis kovrita per granda smeraldi apude pozita. Centre dil plafono esis granda lumizilo, tam brilega kam la suno, qua igis la smeraldi marveloze cintilifar.

Ma to quo maxime interesis Dorothy esis la granda trono ek verda marmoro qua stacis meze dil chambro. Ol

esis formacita quale sidilo e cintilifis per gemi, quale omno altra. Centre dil sidilo esis enorma Kapo, sen korpo por subtenar ol od irga brakii o gambi. Nula hari esis sur ta kapo, ma ol havis okuli e nazo e boko, ed ol esis plu granda kam la kapo dil maxim granda giganto.

Dum ke Dorothy regardegis to per astoneso e timo, l'okuli lente turnis su ed akute e ferme regardis el. Lore la boko movis, e Dorothy audis voco dicar:

"Me esas Oz, la Granda e Terorinda. Qua tu esas, e pro quo tu serchas me?"

Ol ne esis tam teroriganta voco kam el expektabis venar del granda Kapo, do el kurajeskis e respondis,

"Me esas Dorothy, la Mikra ed Humila. Me venas a vu por helpo."

L'okuli penseme regardis el dum tota minuto. Pose la voco dicis:

"De ube tu aquiris l'arjenta shui?"

"Me aquiris oli del Maligna Sorcero dil Esto, kande mea domo falis adsur el e mortigis el," el respondis.

"Quale tu aquiris la marko sur tua fronto?" pluse dicis la voco.

"To esas ube la benigna Sorcero dil Nordo kisis me, kande el adiis me e sendis me a vu," dicis la puerino.

Itere l'okuli akute regardis el, e li vidis, ke el dicas lo vera. Lore Oz questionis,

"Quon tu deziras de me?"

"Retrosendez me a Kansas, ube esas mea Onklino Em ed Onklulo Henry," el fervoroze respondis. "Me ne prizas vua lando, quankam ol esas tre belega. E me esas certa, ke Onklino Em timinde anxias pro ke me esas fora tante longe."

L'okuli trifoye palpebragis, e turnis su adsupre vers la plafono, ed adinfre vers la pavimento, e rulis tante stranje, ke oli semblis vidar omna parto dil chambro. E fine oli

itere regardis Dorothy.

"Pro quo me devas facar to por tu?"

"Pro ke vu esas forta e me esas febla; pro ke vu esas Granda Sorcisto e me esas nur senpova puerino," el respondis.

"Ma tu esis sat forta por mortigar la maligna Sorcero dil Esto," dicis Oz.

"To simple eventis," simple replikis Dorothy; "me ne facis to."

"Nu," dicis la Kapo, "me donos a vu mea respondo. Tu ne darfas expektar, ke me retrosendez tu a Kansas sen ke tu reciproke facez ulo por me. En ica lando omnu mustas pagar po omno recevata. Se tu deziras, ke me uzez mea magio por retrosendar tu adheme, tu mustas unesme facar ulo por me. Helpez me e me helpos tu."

"Quon me mustas facar?" questionis la puerino.

"Mortigez la maligna Sorcero dil Westo," respondis Oz.

"Ma me ne povas!" klamis Dorothy, tre surprizite.

"Tu mortigis la Sorcero dil Esto e tu portas l'arjenta shui, qui havas potenta magio. Esas nun nur un Maligna Sorcero restanta en la tota lando, e kande tu povas dicar a me, ke el esas mortinta, me retrosendos tu a Kansas—ma ne antee."

La puerino ploreskis, el esis tante deskontentigita; l'okuli itere palpebragis ed anxioze regardis el, quale se la Granda Oz opinionis, ke el povus helpar lu, se el volus.

"Me nultempe volunte mortigis ulo," el singlutis; "e mem se me dezirus to, quale me povus mortigar la Maligna Sorcero? Se vu, qua esas Granda e Terorinda, ne povas ipse mortigar el, quale vu expektas me facor to?"

"Me ne savas," dicis la Kapo; "ma lo esas mea respondo, e til ke la Maligna Sorcero mortas, tu ne itere vidos tua Onklulo ed Onklino. Memorez, ke la Sorcero esas Maligna—grandege Maligna—e devas esar mortigita. Nun irez, e ne

itere demandez vidar me til ke tu facabos tua tasko."

Dorothy triste ekiris la Trono-Chambro e retroiris adube la Leono e la Terorigilo e la Stana Hakisto vartis por audar to quon Oz dicabis ad el.

"Esas por me nula espero," el triste dicis, "nam Oz ne sendos me adheme til ke me mortigabos la Maligna Sorcero dil Westo; e ton me nultempe povos facar."

Elua amiki regretis, ma povis agar nulo por helpar el; do el iris a sua propra chambro e kushis su sur la lito e ploris til ke el dormeskis.

Ye la sequanta matino la soldato havanta verda vangobarbo venis al Terorigilo e dicis,

"Venez kun me, nam Oz sendas por vu."

Do la Terorigilo sequis il ed admisesis aden la granda Trono-Chambro, ube lu vidis tre belega damo sidanta sur la smeralda trono. El esis vestizita per verda silka gazo e portis krono ek juveli sur elua verda lokli fluanta. De elua shultri kreskis ali, splendida per koloro e tante lejera, ke oli vibrus se la maxim febla brizeto tushus oli.

Kande la Terorigilo reverencabis, tam belete kam sua palio-buro permisis, avan ca belega ento, el dolce regardis lu, e dicis,

"Me esas Oz, la Granda e Terorinda. Qua tu esas, e pro quo tu serchas me?"

E la Terorigilo, qua expektabis vidar la granda Kapo pri qua Dorothy dicabis, multe astonesis; ma lu kurajoze respondis ad el.

"Me esas nur Terorigilo, burizita per palii. Do me havas nula cerebro, e me venas por pregar, ke vu pozez cerebro aden mea kapo vice palii, por ke me divenez tala homo quala irgu altra en vua domeni."

"Pro quo me devas facar to por tu?" questionis la damo.

"Pro ke vu esas saja e potenta, e nulu altra povas helpar me," respondis la Terorigilo.

"Me nultempe grantas favori sen ula rekompenso," dicis Oz; "ma ton me promisas. Se tu mortigos la Maligna Sorcero dil Westo por me, me donacos a tu grandega cerebro, e tante bona cerebro, ke tu esos la maxim saja homo en la tota Lando di Oz."

"Me supozis, ke vu demandis ke Dorothy mortigez la Sorcero," surprizite dicis la Terorigilo.

"Me ya facis lo. Me ne sorgas pri qua mortigus el. Ma til ke el esas mortinta, me ne grantos tua deziro. Nun irez, e ne itere serchez me til ke tu meritabos ta cerebro quan tu tante multe deziras."

La Terorigilo triste retroiris a sua amiki e dicis a li to quon Oz dicabis; e Dorothy astonesis saveskar, ke la granda Sorcisto ne esis Kapo, quale el vidabis, ma bela damo.

"Tamen," dicis la Terorigilo, "el bezonas kordio tam multe kam la Stana Hakisto."

Ye la sequanta matino la soldato havanta verda vango-barbo venis al Stana Hakisto e dicis,

"Oz sendas por vu. Sequez me."

Do la Stana Hakisto sequis il e venis al grandega Trono-Chambro. Lu ne savis, ka lu trovos Oz kom bela damo o kom Kapo, ma esperis, ke lu esez la bela damo. "Nam," lu dicis a su, "se esas la Kapo, me esas certa ke me ne donacesos kordio, pro ke kapo ne havas sua propra kordio e do ne povas simpatiar me. Ma se esas la bela damo, me fervoroze pregos por kordio, nam omna dami, on dicas, esas bonkordia."

Ma enirinte la grandega Trono-Chambro, la Stana Hakisto vidis nek la Kapo nek la Damo, pro ke Oz nun havis la formo di tre terorinda Bestio. Ol esis preske tam granda kam elefanto, e la verda trono semblis apene sat forta por subtenar ol. La Bestio havis kapo simila a to di rinocero, ma kin okuli esis en la vizajo. Esis kin longa

brakii kreskanta ek la korpo, e lu anke havis kin gambi longa e dina. Dika e lanatra hari kovris omna parti di ol, e plu timinda monstron on ne povas imaginar. Fortunoze la Stana Hakisto lore havis nula kordio, od ol batabus laute e rapide pro teroro. Ma esante ek stano, la Hakisto tote ne timis, quankam lu esis tre deskontentigita.

“Me esas Oz, la Granda e Terorinda,” dicis la Bestio, per voco qua esis granda bramo. “Qua tu esas, e pro quo tu serchas me?”

“Me esas Hakisto, e facita ek stano. Do me havas nula kordio, e ne povas amar. Me pregas a vu, ke vu donez kordio a me, por ke me povas esar tala quala altra homi.”

“Pro quo me devas facar to?” questionis la Bestio.

“Pro ke me demandas lo, e nur vu povas grantar mea demando,” respondis la Hakisto.

Oz nelaute bramis pro lo, ma bruske dicis,

“Se tu ya deziras kordio, tu mustas meritar ol.”

“Qualmaniere?” questionis la Hakisto.

“Helpez Dorothy mortigar la Maligna Sorcero dil Westo,” respondis la Bestio. “Kande la Sorcero esas mortinta, venez a me, e me lore donos a tu la maxim granda e maxim benigna e maxim amanta kordio en la tota Lando di Oz.”

Do la Stana Hakisto koaktesis triste rivenar a sua amiki e parolar a li pri la terorinda Bestio quan lu vidabis. Li omna tre astonesis pri la multa formi quin la granda Sorcisto povas metar, e la Leono dicis,

“Se lu esos bestio kande me iros por vidar lu, me bramos tam laute posible, e tante timigos lu, ke lu grantos omno quon me demandos. E se lu esos la bela damo, me pretextos saltar adsur el, e talmaniere koaktos el obediar mea impero. E se lu esos la granda Kapo, lu tote submisos su a me; nam me rulos lu cirkum la chambro til ke lu promisas donar a ni ta kozi quin ni deziras. Do kurajeskez, mea amiki, nam omno esos bona.”

Ye la sequanta matino la soldato havanta verda vangobarbo duktis la Leono al granda Trono-Chambro ed invitis il enirar koram Oz.

La Leono quik iris tra la pordo, e cirkumregardante astonate vidis, ke avan la trono esis Fairo-Globo, tante feroca ed ardoranta, ke il apene povas tolerar regardar ol. Ilua unesma pensajo esis, ke Oz hazarde incendiesis e brulas; ma, probante proximeskar, la varmeso esis tante intensa, ke ol bruletis ilua labio-pili, ed il tremante retroreptis a loko plu proxim la pordo.

Lore basa e nelauta voco venis de la Fairo-Globo, e dicis ica vorti:

"Me esas Oz, la Granda e Terorinda. Qua tu esas, e pro quo tu serchas me?"

E la Leono respondis,

"Me esas Poltrona Leono, e timas omno. Me venas a vu por pregar, ke vu donez kurajo a me, por ke me advere divenez la Rejo di Bestii, quale homi nomizas me."

"Pro quo me devas donar kurajo a tu?" questionis Oz.

"Pro ke de omna Sorcisti, vu esas la maxim granda, ed unike havas la povo por grantar mea demando," respondis la Leono.

La Fairo-Globo feroce brulis dum longa tempo, e la voco dicis,

"Portez a me pruvo, ke la Maligna Sorcero esas mortinta, e tainstante me donos kurajo a tu. Ma dum ke la Sorcero vivas, tu mustas restar poltrono."

La Leono iraceskis pro ta dicajo, ma povis dicar nula repliko, e dum ke il tacante stacis regardante la Fairo-Globo, ol divenis tante furioze varmega, ke il turnis su ed hastis ek la chambro. Il joyis trovar sua amiki vartanta, e dicis a li pri sua terorinda interviuvo kun la Sorcisto.

"Quon ni nun facez?" triste questionis Dorothy.

"Esas nur un ago posibla," replikis la Leono, "ed ol esas

irar a la Lando dil Winkii, serchar la Maligna Sorcero, e destruktar el."

"Ma se ni ne povas?" dicis la puerino.

"Do me nultempe havos kurajo," deklaris la Leono.

"E me nultempe havos cerebro," pluse dicis la Terorigilo.

"E me nultempe havos kordio," dicis la Stana Hakisto.

"E me nultempe vidos Onklino Em ed Onklulo Henry," dicis Dorothy, e ploreskis.

"Sorgez!" kriis la verda yunino; "la lakrimi falos adsur vua verda silka robo e makulizos ol."

Do Dorothy sikigis sua okuli e dicis,

"Me supozas, ke ni mustas probar lo; ma me esas certa, ke me ne deziras mortigar irgu, mem por itere vidar Onklino Em."

"Me iros kun tu; ma me esas tro poltrona por mortigar la Sorcero," dicis la Leono.

"Me anke iros," deklaris la Terorigilo; "ma me ne multe helpos tu, pro ke me esas tante fola."

"Me ne havas sat multa kordio mem por nocar Sorcero," dicis la Stana Hakisto; "ma se vi iros, me certe iros kun vi."

Do li decidis komencar lia voyajo ye la sequanta matino, e la Hakisto akutigis sua hakilo per verda akutigo-petro ed igis, ke sua omna junturi esez bone oleizita. La Terorigilo burizis su per fresha palii e Dorothy piktis nova farbo sur lua okuli, por ke lu plu bone videz. La verda yunino, qua esis tre benigna a li, plenigis la korbo di Dorothy per bona manjaji, e fixigis klosheto cirkum la kolo di Toto per verda rubando.

Li akushis su tre frue e dormis profunde til jornesko, kande li vekigesis da krio di verda hanulo habitanta la dopa korto dil palaco, e da la kuklado di hanino qua ovifabis verda ovo.

Chapitro 12

La Sercho por la Maligna Sorcero

La soldato havanta verda vango-barbo duktis li tra la stradi dil Smeralda Urbo til ke li atingis la chambro ube rezidis la Gardisto dil Pordegi. Ta oficiro apertis lia orel-binokli per klefo por retropozar oli aden sua granda buxo, e pose il polite apertis la pordego por nia amiki.

"Qua voyo iras al Maligna Sorcero dil Westo?" questionis Dorothy.

"Esas nula voyo," respondis la Gardisto dil Pordegi; "nulu deziras irar tadirecione."

"Do, quale ni trovos el?" questionis la puerino.

"To esos facila," respondis la viro; "nam kande el saveskas, ke vi esas en la Lando dil Winkii, el trovos vi, e sklavigos vi omna."

"Forsan no," dicis la Terorigilo, "nam ni intencas destruktar el."

"Ho, to esas altrajo," dicis la Gardisto dil Pordegi. "Nulu antee destruktis el, do me naturale opinionis, ke el sklavigos vi, quale el sklavigabis omna ceteri. Ma atencez;

nam el esas maligna e feroca, e forsan ne permisos vi destruktar el. Irez adweste, ube la suno kushas su, e vi ne falios trovar el."

Li dankis il ed adiis, e turnis su vers la Westo, marchante tra agri de mola herbi puntizita hike ed ibe per margriti e ranunkuli. Dorothy ankore portis la bela silka robo quan el metabis en la palaco, ma nun el surprizite remarkis, ke ol ne plus esas verda, ma pure blanka. La rubando cirkum la kolo di Toto anke perdabis sua verda koloro ed esis tam blanka kam la robo di Dorothy.

La Smeralda Urbo balde esis fora dop li. Dum ke li avancis, la tero divenis plu ruda e plu montetoza, nam esis nula farmeyi nek domi en ica lando dil Westo, e la sulo esis nekultivita.

Posdimeze la suno varmege brilis en lia vizaji, nam esis nula arbori por donar ombri a li; por ke, ante noktesko, Dorothy e Toto e la Leono fatigesis, e kushis su adsur la herbaro e dormeskis, e la Hakisto e la Terorigilo vigilis.

La Maligna Sorcero dil Westo havis nur un okulo, ma to esis tam povoza kam teleskopo, e povis vidar omnube. Do, sidante apud la pordo dil kastelo, el hazarde cirkumregardis e vidis Dorothy dormanta kun la amiki cirkum el. Li esis tre fora, ma la Maligna Sorcero iraceskis trovar li en sua lando; do el sonigis arjenta siflilo qua pendas de sua kolo.

Quik ad el kuris de omna lateri trupo de granda volfi. Li havis longa gambi ed okuli feroca e denti akuta.

"Irez a ta homi," dicis la Sorcero, "e lacerante pecigez li."

"Ka vu ne sklavigos li?" questionis la chefo dil volfi.

"No," el respondis, "unu esas ek stano, ed unu ek palii; unu esas puerino ed altru Leono. Nulu de li esas apta por laborar, do vi darfas lacerar e pecetigar li."

"Bonege," dicis la volfo, e lu forhastis maxim rapide sequata da l'altri.

Esis fortunoza, ke la Terorigilo e la Hakisto vigilis ed audis la volfi venanta.

"Ico esas mea kombato," dicis la Hakisto; "do stacez dop me e me afrontos li unope."

Lu sizis sua hakilo tre akutigita, e kande la chefo dil volfi advenis, la Stana Hakisto ociligis la brakio e forhakis la kapo dil volfo de la korpo, por ke lu quik mortis. Tam balde kam lu povis levar la hakilo, altra volfo advenis, ed anke falis sub l'akutajo dil armo dil Stana Hakisto. Esis quaradek volfi, e quaradekfoye volfo mortigesis; por ke tandem li omna jacis mortinta en amaso avan la Hakisto.

Lore lu depozis sua hakilo e sideskis apud la Terorigilo, qua dicis,

"To esis bona kombato, amiko."

Li vartis til ke Dorothy vekis ye la sequanta jorno. La puerino tre pavoris vidante la granda amaso de volfi piloza, ma la Stana Hakisto naracis omno ad el. El dankis lu por salvir li e sideskis por dejunar, pose li itere voyajeskis.

Dum ica sama matino, la Maligna Sorcero venis al pordo di sua kastelo ed ekregardis per sua un okulo qua povas vidar fore. El vidis sua omna volfi mortinta e la stranjeri ankore voyajanta tra sua lando. Lo plu multe iracigis el kam antee, ed el dufoye sonigis sua arjenta siflilo.

Nemediate, granda trupo de sovaja korniki flugis vers el, sat multa por obskurigar la cielo. E la Maligna Sorcero dicis al Rejo Korniko,

"Flugez quik al stranjeri; bek-pikez lia okuli e lacerez li e pecigez li."

La sovaja korniki flugis kom turbo vers Dorothy e la kompani. Kande la puerino vidis li venar, el timis. Ma la Terorigilo dicis,

"Ico esas mea kombato; do kushez vi apud me e vi ne nocesos."

Do li omna kushis su adsur la sulo ecepte la Terorigilo, e lu staceskis ed extensis sua brakii. E la korniki timis vidante lu, quale ta uceli sempre timas terorigili, e ne audacis pluproximeskar. Ma la Rejo Korniko dicis,

"Ol es nur homo burizita. Me bek-pikos lua okuli."

La Rejo Korniko flugis al Terorigilo, qua kaptis lu ye la kapo e tordis lua kolo til ke lu mortis. Lore altra korniko flugis vers lu, e la Terorigilo anke tordis lua kolo. Esis quaradek korniki, e quaradekfoye la Terorigilo tordis kolo, til konkluze li omna jacis mortinta apud lu. Lore lu klamis a lua kompani, ke li staceskez, e li itere voyajeskis.

Kande la Maligna Sorcero itere ekregardis e vidis sua omna korniki jacanta en amaso, el terorinde furieskis, e trifoye sonigis sua arjenta siflilo.

Quik audesis lauta zumado en la aero, ed esamo de nigra abeli flugis ad el.

"Irez a la stranjeri e pikez li til morto!" imperis la Sorcero, e la abeli turnis su e rapide flugis, til ke li venis adube Dorothy e la amiki marchas. Ma la Hakisto vidabis li venanta e la Terorigilo decidabis to quon li facez.

"Ektirez mea palii e dissemez oli adsur la puerino e la hundo e la Leono," lu dicis al Hakisto, "e la abeli ne povos pikar li." Ton facis la Hakisto, e pro ke Dorothy jacis apud la Leono e retenis Toto en sua brakii, la palii tote kovris li.

La abeli venis e trovis nulu ma la Hakisto por pikar, do oli flugis a lu e frakasis lia omna pikili an la stano, tote sen domajar la Hakisto. E pro ke abeli ne povas vivar se lia pikili esas frakasita, to esis la fino dil nigra abeli, e li jacis dense dissemita cirkum la Hakisto quale amaseti de mikra karboni.

Lore Dorothy e la Leono staceskis, e la puerino helpis la Stana Hakisto itere burizar la Terorigilo per lua palii, til ke lu esis tam bona kam antee. Do li itere voyajeskis.

La Maligna Sorcero, vidante sua nigra abeli en amaseti

quale mikra karboni, tante furiis, ke el pedfrapis ed ektiris sua hari e grincis la denti. E pose el advokis dekeduo de sua sklavi, qui esas Winkii, e donis akuta lanci a li, dicante, ke li irez a la stranjeri e destruktez li.

La Winkii ne esas brava homi, ma li mustis facar to quon el imperis; do li formarchis til ke li proximeskis a Dorothy. Lore la Leono bramegis e saltis vers li, e la kompatinda Winkii tante multe teroris, ke li retrokuris tam rapide posible.

Li riveninte al kastelo, la Maligna Sorcero forte batis li per rimeno e retrosendis li a lia laboro, pose el sideskis por meditar to quon el devas facar. El ne povis komprenar, pro quo sua omna projeti por destruktar ta stranjeri faliabis; ma el esis potenta Sorcero, anke maligna, ed el balde decidis quale agar.

Esis en elua armoro Ora Chapeleto havanta cirkum ol cirklo de diamanti e rubini. Ta Ora Chapeleto havis sorco. Irgu qua posedas ol povas trifoye advokar la Alizita Simii, qui obedias irga komando recevata. Ma nulu povas komandar ta stranja enti plu kam trifoye. Ja dufoye la Maligna Sorcero uzabis la magio dil Chapeleto. Unesmafoye el sklavigis la Winkii, e pozis su por regnar la lando. L'Alizita Simii helpabis el facar lo. Duesmafoye el bataliis kontre la Granda Oz ipsa, e fugigis lu de la Lando dil Westo. L'Alizita Simii anke helpabis el facar lo. Nur un plusa foyo el povus uzar ta Ora Chapeleto, pro to el ne volis uzar ol til ke sua omna altra sorci esas exhaustita. Ma nun ke elua feroca volfi ed elua sovaja korniki ed elua pikanta abeli esas mortinta, ed elua sklavi forkurabis pro la Poltrona Leono, el komprenis, ke esas nur un moyeno por destruktar Dorothy e la amiki.

Do la Maligna Sorcero prenis l'Ora Chapeleto del armoro e pozis ol adsur sua kapo. Lore el stacis sur la sinistra pedo e lente dicis,

“Ep-pe, pep-pe, kak-ke!”

Pose el stacis sur la dextra pedo e dicis,

“Hil-lo, hol-lo, hol-la!”

Pos to el stacis sur amba pedi e kriis per lauta voco,

“Ziz-zy, zuz-zy, zik!”

Nun la sorco funcioneskis. La cielo obskureskis, e basa grondo audesis en la aero. Esis sono di multa ali, granda babilado e ridado; e la suno brilis ek l’obskura cielo por lumizar la Maligna Sorcero cirkondata da turbo de simii, singlu de qui havis du ali imensa e povoza sur sua shultri.

Un de li, multe plu granda kam l’altri, semblis esar la chefo. Lu flugis proxime al Sorcero e dicis,

“Vu advokas ni por la triesma e lasta foyo. Quon vu komandas?”

“Irez al stranjeri qui esas en mea lando e destruktez li omna ecepte la Leono,” dicis la Maligna Sorcero. “Portez ta bestio a me, nam me volas harnesizar il quale kavalo, ed igar il laborar.”

“Vua komandi obediesez,” dicis la chefo; e lore, kun multa babilado e bruiso, l’Alizita Simii forflugis a la loko ube Dorothy e la amiki marchas.

Ula Simii sizis la Stana Hakisto e portis lu tra la aero til ke li esis super lando kovrita per akuta roki. Hike li faligis la kompatinda Hakisto, qua falis granda disto adsur la roki, ube lu jacis tante batita e nochizita, ke lu povis nek movar nek jemar.

Altra Simii kaptis la Terorigilo, e per lia longa fingri tiris omna palii ek lua vesti e kapo. Li faskigis lua chapelo e boti e vesti e jetis oli aden la supra branchi di alta arboro.

La cetera Simii jetis dika kordi cirkum la Leono ed envolvis il per multa volvaji cirkum la korpo e kapo e gambi, til ke il povis nek mordar nek skrachar nek baraktar irgamaniere. Lore li levis il e forflugis kun il al kastelo dil Sorcero, ube il pozesis en korteto havanta alta

fera fenco cirkondanta, por ke il ne povas eskapar.

Ma li tote ne nocis Dorothy. El stacis, Toto en elua brakii, spektante la trista fato di sua kamaradi e pensante, ke balde esos elua foyo. La chefo dil Alizita Simii flugis ad el, sua longa ed harizita brakii extensita e sua leda vizajo terorinde ridetachanta; ma lu vidis la marko dil kiso dil Benigna Sorcero sur elua fronto e quik haltis, e gestis a l'altri, ke li ne tushez el.

"Ni ne audacas nocar ica puerino," lu dicis a li, "nam el esas protektata da la Povo di lo Bona, e to esas plu povoza kam la Povo di lo Mala. Ni darfas nur portar el al kastelo dil Maligna Sorcero, ed ibe livar el."

Do sorgeme e tenere li levis Dorothy per lia brakii e rapide portis el tra la aero, til ke li atingis la kastelo, ube li pozis el adsur la avana solio. Lore la chefo dicis al Sorcero,

"Ni obediis vu segunquante posible. La Stana Hakisto e la Terorigilo esas destruktita, e la Leono esas ligita en vua korteto. La puerinon ni ne audacas nocar, nek la hundo quan el portas en la brakii. Vua povo ye nia bando nun esas parfinita, e vu ne itere vidos ni."

Lore omna Alizita Simii, kun multa ridado e babilado e bruiso, flugis aden la aero e balde desaparis.

La Maligna Sorcero esis surprizita ed anxiis vidante la marko sur la fronto di Dorothy, nam el bone savis, ke nek l'Alizita Simio nek el ipsa irgamaniere darfas nocar la puerino. El regardis la pedi di Dorothy, e vidante l'Arjenta Shui, tremeskis pro pavoro, nam el savis, ke potenta sorco apartenas ad oli. Komence la Sorcero tentesis forkurar de Dorothy, ma el hazarde regardis aden l'okuli dil puerino, e vidis, quante simpla esis l'anmo dop oli, e ke la puerino ne konocas la povo marveloza quan l'Arjenta Shui donas ad el. Do la Maligna Sorcero ridis a su, e pensis, "Me ya povas sklavigar el, nam el ne savas quale uzar sua povo." Lore el dicis rude e severe a Dorothy,

"Venez kun me; ed atencez, ke tu obediez to omna quon me dicas, nam se ne, me mortigos tu quale me mortigis la Stana Hakisto e la Terorigilo."

Dorothy sequis el tra multa bela chambri en la kastelo til ke li venis al koqueyo, ube la Sorcero imperis, ke el netigez la poti e kaldroni e balayez la pavimento ed alimentez la fairo per lenii.

Dorothy humile laboreskis, decidinte laborar tam forte posible; pro ke el joyis, ke la Maligna Sorcero decidabis ne mortigar el.

Dorothy laboregante, la Sorcero pensis, ke el iros aden la korteto e harnesizos la Poltrona Leono quale kavalo; el esis certa, ke igar il tirar elua charo segunvole amuzos el. Ma kande el apertis la pordo, le Leono laute bramis e saltis tante feroce vers el, ke la Sorcero teroris ed ekkuris ed itere klozis la pordo.

"Se me ne povas harnesizar tu," dicis la Sorcero a la Leono tra la metala stangi dil pordo, "me povas hungregigar tu. Tu havos nulo por manjar til ke tu facos to quon me volas."

Do pose el donis nula nutrajo a la Leono enkarcerigita; ma omnadie ye dimezo el venis al pordo e questionis,

"Ka tu esas pronta esar harnesizata quale kavalo?"

E la Leono respondis,

"No. Se vu eniras ica korteto, me mordos tu."

La Leono ne bezonis obediar la Sorcero, pro ke omnanokte, dum ke el dormis, Dorothy portis nutraji del armoro ad il. Pos ke il manjis, il kushis su sur sua palio-lito, e Dorothy apude kushis su e pozis sua kapo adsur ilua krinaro mola e piloza, e li parolis pri sua chagreni ed esforcis projetar ula moyeno por eskapar. Ma li ne povis trovar ula maniero ekirar la kastelo, nam ol esis sencese gardita da la flava Winkii, qui esis la sklavi dil Maligna Sorcero e tro multe timis el por ne facar to quon el

imperas.

La puerino mustis laboregar dum la dio, ed ofte la Sorcero minacis batar el per la sama olda parapluvo quan el sempre portis en la manuo. Ma advere el ne audacis frapar Dorothy, pro la marko sur elua fronto. La puerino ne savis lo, e timegis pri su e Toto. Unfoye la Sorcero frapis Toto per sua parapluvo, e la kurajoza hundeto saltis ad el e reciproke mordis elua gambo. La Sorcero ne sangifis deube el mordesis, nam el esis tante maligna, ke la sango en el sikeskis multa yari antee.

La vivo di Dorothy divenis tre trista dum ke el kompreneskis, ke esos mem plu desfacila kam antee retroirar a Kansas ed Onklino Em. Ulfoye el bitre ploris dum hori, e Toto sidis ye elua pedi e regardis el e traurale lamentis por montrar, ke lu multe chagrenis por sua mastrineto. Toto advere ne suciis sive lu esas en Kansas sive en la Lando di Oz, se nur Dorothy esas kun lu; ma lu savis, ke la puerino esis trista, e do lu anke esis trista.

La Maligna Sorcero deziregis havar l'Arjenta Shui quin la puerino sempre portis. Elua Abeli ed elua Korniki ed elua Volfi jacis en amasi sikeskanta, ed el paruzabis la tota potenteso dil Ora Chapeleto; ma se el povus ganar l'Arjenta Shui, oli donus ad el plu multa povo kam omna cetera kozi quin el perdabis. El atencoze spektis Dorothy, kaze ke el desmetus la shui, por ke el povus furtar oli. Ma la puerino esis tante fiera pri la beleta shui, ke el nultempe desmetis oli, ecepte nokte e kande el balnis su. La Sorcero tro multe timis obskureso por audacar enirar la chambro di Dorothy dum la nokto por furtar la shui, ed elua timo pri aquo esis plu granda kam elua timo pri obskureso, do el nultempe proximeskis dum ke Dorothy balnas su. Fakte, la Sorcero nultempe tushis aquo, nek permisis, ke aquo irgamaniere tushez el.

Ma la maligna ento esis tre ruzoza, ed el fine inventis

ruzo qua donos ad el to quon el deziris. El pozis fera stango meze dil pavimento dil koqueyo, e pose per magio facis ol nevidebla per okuli homal. Do Dorothy marchante trans la sulo, nekapabla vidar ol, pedbutis sur ol, e sternate falis. El ne esis tro domajita, ma pro la falo un del Arjenta Shui forflugis del pedo, ed ante ke el atingis ol, la Sorcero sizis ol e metis ol ye sua propra magra pedo.

La malignino esis tre plezata da la suceso di sua ruzo, nam dum ke el havas un del shui, el posedas la duimo dil povo di olia sorco, e Dorothy ne povas uzar ol kontre el, mem se el savus quale facar to.

La puerino, perdinte un de sua beleta shui, iraceskis e dicis al Sorcero,

“Donez a me mea shuo!”

“Me ne donos ol,” replikis la Sorcero, “nam ol esas nun mea shuo, ne la tua.”

“Vu esas maligna ento!” kriis Dorothy. “Vu ne darfas prenar mea shuo de me.”

“Me retenos ol, tamen,” la Sorcero dicis mokante el, “ed uldie me anke ganos l’altro de tu.”

Ico tante iracigis Dorothy, ke el prenis proxima sitelo plena de aquo e jetegis ol adsur la Sorcero, e trempis el de kapo a pedi.

Instante la malignino laute kriis pro pavoro; e lore, dum ke Dorothy astonate regardis el, la Sorcero diminuteskis e peceteskis.

“Regardez to quon tu facis!” el kriachis. “Pos minuto me esos fuzita.”

“Me ya tre regretas,” dicis Dorothy, qua advere timis vidar, ke la Sorcero fuzesis quale kruda sukro avan l’okuli.

“Ka tu ne savis, ke aquo mortigos me?” demandis la Sorcero per voco lamentanta e desesperanta.

“Certe ne,” respondis Dorothy; “quale me savus lo?”

“Nu, pos kelka minuti me parfuzesos, e tu havos la

kastelo por tu ipsa. Me esis tre maligna, ma me nultempe pensis, ke puerino quala tu povus fuzar me e finigus mea malignaji. Regardez—me iras!"

Per ta vorti la Sorcero falis kom bruna, fuzita, senforma amaso e fluis trans la neta planki dil koqueyo-pavimento. Vidante ke el ya esis fuzita a nulo, Dorothy plenigis la sitelo per aquo e jetis ol adsur la sordideso. Pose el forbalayis to omna ek la pordeyo. Prenante l'arjenta shuo, l'unika restajo dil oldino, el netigis e sikigis ol per tuko ed itere metis ol. Lore, fine libera agar segun sua deziri, el kuris al korteto por dicar al Leono, ke la Maligna Sorcero dil Westo esas mortinta, e ke li ne plus esas kaptiti en stranjera lando.

Chapitro 13

La Salvo

La Poltrona Leono tre joyis audar, ke la Maligna Sorcero esas fuzita per siteledo de aquo, e Dorothy quik klef-apertis la pordo di ilua karcero e liberigis il. Li kune eniris la kastelo, ube l'unesma ago di Dorothy esis kunvokar omna Winkii e dicar a li, ke li ne plus esas sklavi.

La flava Winkii multe joyis, nam li esabis koaktata laboregar dum multa yari por la Maligna Sorcero, qua sempre traktis li per granda krueleso. Li celebris ica dio kom festo lore e sempre pose, e pasis la tempo per festinar e per dansar.

"Se nia amiki, la Terorigilo e la Stana Hakisto, esus kun ni," dicis la Leono, "me esus tre felica."

"Ka ni ne povas salvar li?" anxioze questionis la puerino.

"Ni povas esforcar," respondis la Leono.

Do li advokis la Winkii e demandis, ka li helpos salvar la amiki, e la Winkii dicis, ke li joyus facar omno posibla por Dorothy, qua liberigabis li de sklaveso. Do el selektis plura Winkii qui aspektis savar plu multe kam l'altri, e li

forireskis. Li voyajis dum ta dio e parto dil sequanta dio, til ke li venis al rokoza lando ube jacis la Stana Hakisto nochizita e tordita. Lua hakilo esis apud lu, ma la lamo esis rustizita e la mancho kurte ruptita.

La Winkii tenere levis lu per sua brakii e portis lu al flava kastelo, Dorothy plorante survoye pro la trista stando di sua amiko, e la Leono aspektante grave e regretoze. Atinginte la kastelo, Dorothy dicis al Winkii,

"Kad irgu de via homi esas ladisto?"

"Ho yes, uli de ni esas tre bona ladisti," li dicis ad el.

"Do duktez li a me," el dicis. Kande la ladisti venabis portante lia omna utensili en korbi, el questionis li,

"Ka vi povas rektigar ta nochi en la Stana Hakisto, e tordigar lu aden l'olima formo, e kunsoldar lu ube lu ruptesas?'

La ladisti sorgeme inspektis la Hakisto e respondis, ke li opinionas, ke li povas reparar lu por ke lu esez tam bona kam antee. Do li laboreskis en un de la flava chambregi dil kastelo, e laboris dum tri dii e quar nokti, martelagante e flexigante e kurvigante e soldante e polisante e batante ye la gambi e korpo e kapo dil Stana Hakisto, til ke konkluze lu esis rektigita en sua olima formo, e lua junturi funcionis tam bone kam antee. Komprenende, esis plura rapecuri sur lu, ma la ladisti laborabis bone, e pro ke la Hakisto ne esis homo vanitatoza, lu tote ne suciis pri la rapecuri.

Kande tandem lu marchis aden la chambro di Dorothy e dankis el por salvir lu, lu esis tante kontenta, ke lu ploris pro joyo, e Dorothy mustis forvishar singla lakrimo de lua vizajo, por ke lua junturi ne rusteskez. Samatempe, elua propra lakrimi falis dense e rapide pro la joyo de itere renkontrar sua bona amiko, ed ica lakrimi ne bezonis esar forvishita. Pri la Leono, il vishis sua okuli tante ofte per l'extremajo di sua kaudo, ke ol esis trempita, ed il mustis ekirar aden la korteto e pozar ol sub la suno til ke ol

sikeskis.

"Se ni itere havus kun ni la Terorigilo," dicis la Stana Hakisto, pos ke Dorothy naracabis omno eventinta, "me esus tote felica."

"Ni mustas esforcar trovar lu," dicis la puerino.

Do el advokis la Winkii por helpar el, e li marchis dum la tota dio e parto dil sequanta dio, til ke li venis al alta arboro aden la branchi di qua l'Alizita Simii jetabis la vesti dil Terorigilo.

Esis tre alta arboro, e la trunko esis tante glata, ke nulu povis klimar ol; ma la Hakisto quik dicis,

"Me hakos ol, e lore ni havos la vesti dil Terorigilo."

Dum ke la ladisti laborabis reparar la Hakisto ipsa, altra Winkio, qua esis or-forjisto, facabis hakilo-mancho ek pura oro e fixigis ol al hakilo dil Hakisto vice l'olima mancho ruptita. Altri polisis la lamo til ke omna rusto esis forigita ed ol brilis quale arjento brunisita.

Tam balde kam lu parolis, la Stana Hakisto hakeskis, e balde l'arboro bruisoze falis, e la vesti dil Terorigilo falis del branchi e rulis adsur la sulo.

Dorothy prenis oli ed igis la Winkii portar oli al kastelo, ube oli esis burizita per palii bona e neta; e yen! hike esis la Terorigilo tam bona kam antee, e lu multafoye dankis li por salvir lu.

Nun riunionita, Dorothy e sua amiki pasis kelka felica dii che la Flava Kastelo, ube li trovis omno bezonata por komforto. Ma uldie la puerino pensis pri Onklino Em, e dicis,

"Ni mustas retroirar ad Oz, e reklamacar lua promiso."

"Yes," dicis la Hakisto, "me fine ganos mea kordio."

"E me ganos mea cerebro," pluse dicis joyoze la Terorigilo.

"E me ganos mea kurajo," penseme dicis la Leono.

"E me retroiros a Kansas," kriis Dorothy, klakante per la

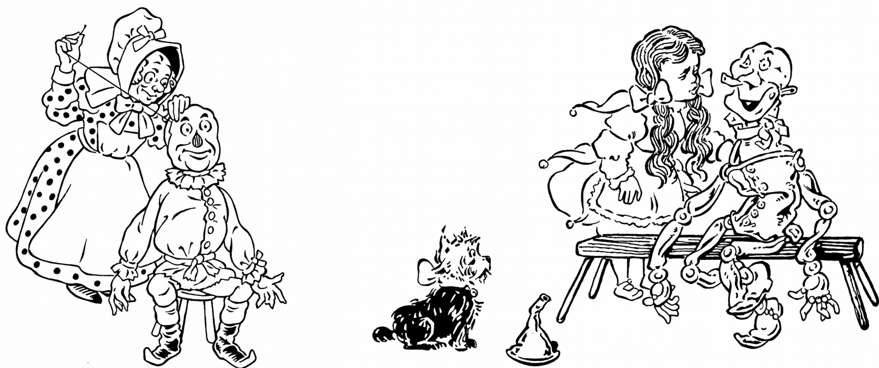
manui. “Ho, ni morge ireskez al Smeralda Urbo!”

Li decidis facar lo. Ye la sequanta jorno li kunvokis la Winkii ed adiis li. La Winkii regretis, ke li foriras, e li tante afecionis la Stana Hakisto, ke li pregis lu restar e regnar li e la Flava Lando dil Westo. Saveskante ke li rezolvas irar, la Winkii donacis ora koliari a Toto ed a la Leono; ed a Dorothy li prizentis belega braceleto kovrita per diamanti; ed al Terorigilo li donacis bastono havanta ora kapo, por preventar mispazo; ed al Stana Hakisto li ofris arjenta oleuyo inkrustita per oro e juveli.

Singla voyajanto reciproke facis bela diskurso al Winkii, e li omna presis la manui til ke sua brakii doloris.

Dorothy iris al armoro dil Sorcero por plenigar sua korbo per nutraji por la voyajo, ed ibe vidis l’Ora Chapeleto. El pozis ol sur sua propra kapo e trovis, ke ol exakte fitas. El tote ne savis pri la sorco dil Ora Chapeleto, ma vidis, ke ol esas bela, do el decidis portar ol e pozis sua boneto aden la korbo.

Lore preparita por la voyajo, li marcheskis vers la Smeralda Urbo; e la Winkii trifoye voco-salutis li e donis multa bondeziri por portar kun li.

Chapitro 14

L'Alizita Simii

Vu rimemoras, ke esis nula voyo—mem nula voyeto—inter la kastelo dil Maligna Sorcero e la Smeralda Urbo. Kande la quar voyajanti serchis la Sorcero, el vidabis li venanta, e do sendabis l'Alizita Simii por portar li ad el. Esis multe plu desfacila trovar voyo qua duktas retroe tra la prategi de ranunkuli e flava margriti kam esar adportita. Li savis, komprenende, ke li mustas irar rekte adeste, vers la levanta suno; e li komencis segun la justa direciono. Ma dimeze, la suno esante super lia kapi, li ne savis, qua esas esto e qua esas westo, e pro to li misiris en la granda agri. Tamen, li duris marchar, e nokte la luno aparis e brilegis. Do li kushis su inter la flori dolce odoranta e profunde dormis til jorno—omnu ecepte la Terorigilo e la Stana Hakisto.

Ye la sequanta jorno la suno esis dop nubo, ma li marcheskis quale se li esus certa pri la direciono sequenda.

"Se ni marchas sat fore," dicis Dorothy, "ni tandem arivos ulaloke, me esas certa."

Ma la dii forpasis, e li ankore vidis nulo avane ecepte la flava agri. La Terorigilo kelkete plendacheskis.

“Ni certe perdis nia voyo,” lu dicis, “e sen ke ni itere trovos la voyo en bona tempo por atingar la Smeralda Urbo, me nultempe ganos mea cerebro.”

“Nek me mea kordio,” deklaris la Stana Hakisto. “Semblas a me, ke me ne povas vartar til ke ni arivos en Oz, e vi konfesez, ke ico esas tre longa voyajo.”

“Komprenez,” plendante dicis la Poltrona Leono, “me ne havas kurajo por sempre pezoze marchar sen arivar irgube.”

Lore Dorothy senkurajeskis. El sideskis adsur la herbaro e regardis sua kompani, e li sideskis e regardis el, e Toto trovis ke, unesmafoye dum sua vivo, lu esas tro fatigita por chasar la papiliono qua preterflugas proxime a sua kapo; do lu extensis sua lango ed anhelis e regardis Dorothy quaze demandar, quon ni nun facez?

“Ka ni advokez l’Agro-Musi?” el sugestis. “Li probable povas indikar a ni la voyo al Smeralda Urbo.”

“Certe li povas,” kriis la Terorigilo; “pro quo ni ne pensis pri to antee?”

Dorothy sonigis la siflileto quan el sempre portabis cirkum sua kolo depos ke la Rejino dil Musi donacabis ol ad el. Pos kelka minuti li audis la batado di mikra pedeti, e multi de la griza museti kuris ad el. Inter li esis la Rejino ipsa, qua questionis, per sua voceto stridanta,

“Quon me povas facar por mea amiki?”

“Ni perdis la voyo,” dicis Dorothy. “Ka vu povas dicar, ube esas la Smeralda Urbo?”

“Certe,” respondis la Rejino; “ma ol esas tre fora, nam ol esis dop vi dum la tota tempo.” Lore el remarkis l’Ora Chapeleto di Dorothy, e dicis, “Pro quo vu ne uzas la sorco dil Chapeleto por advokar l’Alizita Simii a vu? Li portos vi al Urbo di Oz dum min kam un horo.”

"Me ne savis, ke esas sorco," astonate respondis Dorothy. "Quo ol esas?"

"Ol esas skribita en l'Ora Chapeleto," replikis la Rejino dil Musi; "ma se vu advokos l'Alizita Simii, ni mustas forkurar, nam li esas plena de malaji ed opinionas, ke tormentar ni esas granda joyo."

"Ka li ya nocos me?" anxioze questionis la puerino.

"Ho no; li mustas obediar ta qua portas la Chapeleto. Adio!" Ed el forkuris ed omna musi hastis sequante el.

Dorothy regardis en l'Ora Chapeleto e vidis ula vorti skribita sur la futero. Olti, el pensis, esas la sorco, do el sorgeme lektis l'instruciono e pozis la chapeleto adsur sua kapo.

"Ep-pe, pep-pe, kak-ke!" el dicis stacante sur sua sinistra pedo.

"Quon tu dicis?" questionis la Terorigilo, qua ne savis to quon el facas.

"Hil-lo, hol-lo, hol-la!" Dorothy duris kantar stacante sur sua dextra pedo.

"Hola!" kalme replikis la Stana Hakisto.

"Ziz-zy, zuz-zy, zik!" dicis Dorothy nun stacante sur amba pedi. Lo finigis la dico dil sorco, e li audis granda babilado e bruiso di ali dum ke la bando de Alizita Simii flugis a li. La Rejo profunde reverencis avan Dorothy, e demandis,

"Quon vu komandas?"

"Ni deziras irar al Smeralda Urbo," dicis la puero, "e ni perdis la voyo."

"Ni portos vi," replikis la Rejo, e quik pose du del Simii sizis Dorothy en lia brakii e forflugis kun el. Altri prenis la Terorigilo e la Hakisto e la Leono, e mikra Simio sizis Toto e flugis dop li, quankam la hundo forte esforcis mordar lu.

Komence la Terorigilo e la Stana Hakisto kelke timis, nam li memoris quante male la Simii traktabis li antee; ma

li balde vidis, ke nulu intencas nocar li, do li tre gaye vehis tra la aero, e juis regardar la bela gardeni e foresti fore sub li.

Dorothy trovis su komfortoze vehante inter du del maxim granda Simii, un de li la Rejo ipsa. Li facabis sidilo ek lia manui e sorgis ne nocar el.

"Pro quo vi mustas obediar la sorco dil Ora Chapeleto?" el demandis.

"To esas longa naraco," ridante respondis la Rejo; "ma pro ke ni havas longa voyajo, me pasos la tempo per naracar pri to, se vu deziras."

"Me joyos askoltar," el replikis.

"Olim," komencis la chefo, "ni esis libera populo, joyoze vivis en la granda foresto e flugis de arboro ad arboro, manjis nuci e frukti, ed agis segunvole sen nomar irgu mastro. Forsan uli de ni esis ulfoye kelke tro plena de malaji, flugis por tirar la kaudi dil animali qui havas nula ali, chasis uceli, e jetis nuci ye la homi qui marchas tra la foresto. Ma ni esis sensucia e felica e gaya, e juis omna minuto dil dio. To omna esis yari ante nun, longatempe ante ke Oz venis ek la nubi por regnar ica lando.

"Lore hike habitis, fore Norde, belega princino qua anke esis potenta sorcisto. Elua tota magio uzesis por helpar la homi, ed el nultempe nocis irgu bona. Elua nomo esis Gayelette, ed el lojis en bela palaco konstruktita ek grandega rubino-bloki. Omnu amis el, ma elua maxim granda regreto esis, ke el ne povis trovar ulu por reciproke amar, pro ke omna viri esis tro stupida e leda por spozigar on tante belega e saja. Tandem, tamen, el trovis yunulo bela e virala e saja ultre lua evo. Gayelette decidis ke, kande il adulteskos, el mariajos su kun il, do el duktis il a sua palaco ek rubini ed uzis sua tota magio por facar il tam forta e bona e bela kam irga homino dezirus. Kande il adulteskis, on dicas ke Quelala—tale il esis nomizita—esis

la maxim bona e maxim saja viro en la tota lando, ed ilua beleso virala esis tante granda, ke Gayelette tre amoris il, ed hastis por preparar la mariajo-festo.

“Mea avulo esis tatempe la Rejo dil Alizita Simii habitanta la foresto proxim la palaco di Gayelette, e l'oldulo plu multe prizis jokajo kam bona dineo. Uldie ante la mariajo-festo mea avulo flugis kun sua bando e vidis Quelala marchanta apud la fluvio. Il esis vestizita per richa kostumo ek rozea silko e purpura veluro, e mea avulo decidis deskovrar to quon lu povas facar. Segun lua vorto, la bando adflugis e sizis Quelala, portis il en sua brakii til ke li esis super la mezo dil fluvio, e lore faligis il aden la aquo.

“ ‘Eknatez, mea bel amiko,’ kriis mea avulo, ‘e videz, ka la aquo makulizis vua vesti.’ Quelala esis multe tro saja ne natar, ed esis tote ne dorlotita pro sua fortuno. Il ridis, kande il venis al suprajo dil aquo, e natis al rivo. Ma Gayelette ekkurante ad il trovis, ke ilua silki e veluri esis tote ruinita dal fluvio.

“La princino multe iracis, ed el komprenende savis, qua facis lo. El igis omna Alizita Simii esar duktita adavan el, ed el unesme dicis, ke lia ali esez ligita e ke li esez traktata quale li traktabis Quelala, ed esez faligita aden la fluvio. Ma mea avulo multe pledis, nam il savis, ke la Simii dronesos en la fluvio se l'ali esus ligita, e Quelala anke pledis por li; por ke Gayelette fine indulgis li, kondicione ke l'Alizita Simii por sempre obediez trifoye la posedanto dil Ora Chapeleto. Ca Chapeleto facesis kom mariajo-donacajo a Quelala, ed on dicas, ke ol kustis la duimo di elua rejolando. Komprenende, mea avulo e l'altra Simii quik konsentis a ta kondiciono, e tale eventis, ke ni esas trifoye la sklavi dil posedanto dil Ora Chapeleto, irge qua ta esas.”

“E quo eventis a li?” demandis Dorothy, qua esis tre

interesata pri la historio.

"Quelala, kom l'unesma posedanto dil Ora Chapeleto," respondis la Simio, "esis l'unesma homo imperar ni. Pro ke ilua spozino ne toleris vidar ni, il vokis ni omna a su en la foresto pos la mariajo ed imperis, ke ni sempre esez ube el nultempe povos vidar Alizita Simio, e ton ni joyoze facis, pro ke ni omna timis el.

"To esas nia nura komando til ke l'Ora Chapeleto venis al manui dil Maligna Sorcero dil Westo, qua igis ni sklavigar la Winkii, e pose fugigar Oz ipsa ek la Lando dil Westo. Nun l'Ora Chapeleto esas la vua, e trifoye vu darfas komandar ni."

La Rejo Simio konkluzinte sua naraco, Dorothy regardis adinfre e vidis avan li la muri verda e brilanta dil Smeralda Urbo. El astonesis pro la rapida flugo dil Simii, ma joyis, ke la voyajo esis finita. La stranja enti sorgeme pozis la voyajanti avan la pordego dil Urbo, la Rejo profunde reverencis a Dorothy, e pose rapide forflugis, sequata da sua tota bando.

"To esis bona vehado," dicis la puerino.

"Yes, e rapida moyeno de nia tribuli," replikis la Leono. "Esis tre fortunoza, ke tu forportis ta marveloza Chapeleto!"

Chapitro 15

La Deskovro di Oz, la Terorinda

La quar voyajanti marchis a la granda pordego dil Smeralda Urbo e sonigis la klosho. Pos sonigir ol plurfoye, la pordego esis apertita da la sama Gardisto dil Pordego quan li antee konoceskis.

"Quo! vi itere venas?" il surprizite demandis.

"Ka tu ne vidas ni?" respondis la Terorigilo.

"Ma me supozis, ke vi iris por vizitar la Maligna Sorcero dil West."

"Ni ya vizitis el," dicis la Terorigilo.

"Ed el permisis vi itere livar?" la viro astonate demandis.

"El ne povis evitar to, pro ke el esas fuzita," explikis la Terorigilo.

"Fuzita! Nu, to esas ya bona novajo," dicis la viro. "Qua fuzis el?"

"Dorothy," grave dicis la Leono.

"Per lo Bona!" klamis la viro, ed il reverencis tre profunde avan el.

Lore il duktis li aden sua chambreto e klef-klozis l'orel-

binokli del granda buxo ye lia okuli, quale il antee facabis. Pose li pasis tra la pordego aden la Smeralda Urbo, e kande la populo saveskis del Gardisto dil Pordegi, ke li fuzabis la Maligna Sorcero dil Westo, li omna asemblis su cirkum la voyajanti, e granda turbo sequis li a la Palaco di Oz.

La soldato havanta verda vango-barbo ankore gardis la pordo, ma il quik lasis li enirar e li itere esis aceptata da la belega verda yunino, qua quik duktis li single a lua propra chambro, por ke li povas repozar til ke la Granda Oz esas pronta recevar li.

La soldato igis on portar direte ad Oz l'informo, ke Dorothy e l'altra voyajanti rivenabis pos destruktir la Maligna Sorcero; ma Oz ne respondis. Li pensis, ke la Granda Sorcisto quik advokos li, ma lu ne tale agis. Li recevis nula mesajo de lu dum la morga dio, nek la sequanta dio, nek la pose sequanta dio. La vartado esis tedanta e fatiganta, e fine li vexeskis, ke Oz traktis li per tante meskina maniero pos ke lu sendabis li por subisar malaji e sklaveso. Do fine la Terorigilo demandis, ke la verda yunino portez plusa mesajo ad Oz, dicante ke, se lu ne quik lasus li vidar lu, li advokus l'Alizita Simii por helpar li saveskar, ka lu satisfacus sua promisi. La Sorcisto recevinte ta mesajo tante pavoris, ke lu sendis komunikajo, ke li venez al Trono-Chambro morge matine ye quar minuti pos non kloki. Lu olime renkontrabis l'Alizita Simii en la Lando dil Westo, e ne volis itere renkontrar li.

La quar voyajanti pasis la nokto sen dormar, singlu pensis pri la donacajo quan Oz promisabis. Dorothy dormeskis nur unfoye, e lore sonjis, ke el esas en Kansas, ube Onklino Em dicas, ke el tre joyas havar sua puerino itere che hemo.

Sentemporise ye non kloki dum la sequanta matino la soldato verde vango-barbizita venis a li, e pos quar minuti

li omna iris aden la Trono-Chambro dil Granda Oz.

Komprenende singlu expektis vidar la Sorcisto en ta formo quan lu antee havabis, e li omna esis tre surprizita cirkumregardar e vidar absolute nulu en la chambro. Li restis proxim la pordo e plu proxime l'unu a l'altri, nam la silenco dil vakua chambro esis plu terorinda kam irga formo di Oz quan li vidabis.

Balde li audis Voco qua semblis sonar de ula loko proxim la suprajo dil granda kupolo, ed ol solene dicis,

"Me esas Oz, la Granda e Terorinda. Pro quo vi serchas me?"

Itere li regardis omna parto dil chambro, e pos vidir nulu, Dorothy questionis,

"Ube vu esas?"

"Me esas omnube," respondis la Voco, "ma por l'okuli di vulgara mortivi me esas nevidebla. Me nun sidigos me sur mea trono, por ke vi povas konversar kun me." La Voco lore ya semblis venar direte del trono ipsa; do li marchis ad ol e stacis en rango dum ke Dorothy dicis:

"Ni venas por reklamacar vua promiso, Ho Oz."

"Qua promiso?" questionis Oz.

"Vu promisis retrosendar me a Kansas pos ke la Maligna Sorcero esas destruktita,' dicis la puerino.

"Vu promisis donar cerebro a me," dicis la Terorigilo.

"E vu promisis donar kordio a me," dicis la Stana Hakisto.

"E vu promisis donar kurajo a me," dicis la Poltrona Leono.

"Ka la Maligna Sorcero esas advere destruktita?" questionis la Voco, e Dorothy opinionis, ke ol kelke tremas.

"Yes," el respondis, "me fuzis el per siteledo de aquo."

"Ha me," dicis la Voco; "quante subite! Nu, venez a me morge, nam me bezonas tempo por pripensar."

"Vu ja havis sat multa tempo," iracoze dicis la Stana Hakisto.

"Ni ne vartos plusa dio," dicis la Terorigilo.

"Vu mustas satisfacar vua promisi a ni!" klamis Dorothy.

La Leono pensis, ke esus bona pavorigar la Sorcisto, do il bramis laute e grande, bramo qua esis tante feroca e terorinda, ke Toto saltis for il pro timo e renversis la skreno qua stacas en angulo. Ol falis bruisoze e li regardis ol, e tainstante li omna astonesis. Nam li vidis, stacanta en ta loko quan la skreno celabis, mikra oldulo havanta kalva kapo e rugoza vizajo, qua semblis tam astonata kam li. La Stana Hakisto levis sua hakilo e kuris vers la vireto e kriis,

"Qua tu esas?"

"Me esas Oz, la Granda e Terorinda," l'oldulo dicis per tremanta voco, "ma ne frapez me—me pregas, no!—e me facos irgo quon vi deziras."

Nia amiki regardis il surprizite e senkurajigite.

"Me supozis, ke Oz esas grandega Kapo," dicis Dorothy.

"E me supozis, ke Oz esas bela Damo," dicis la Terorigilo.

"E me supozis, ke Oz esas terorinda Bestio," dicis la Stana Hakisto.

"E me supozis, ke Oz esas Fairo-Globo," klamis la Leono.

"No; vi omna eroras," humile dicis la vireto. "Me fingis."

"Fingis!" kriis Dorothy. "Ka tu ne esas granda Sorcisto?"

"Tacez, mea karo," il dicis; "ne parolez tante laute, od on hazarde audus—e me esus ruinita. Li supozas, ke me esas granda Sorcisto."

"Ka tu ne esas?" el questionis.

"Tote ne, mea karo; me esas nur ordinara homo."

"Tu esas plu kam to," la Terorigilo chagrenoze dicis; "tu esas sharlatano."

"Exakte!" deklaris la vireto, fricionante sua manui quale se lo plezis a lu; "me esas sharlatano."

"Ma to esas malega," dicis la Stana Hakisto; "quale me

ultempe havos mea kordio?"

"O me mea kurajo?" questionis la Leono.

"O me mea cerebro?" plendis la Terorigilo, vishante lakrimi de sua okuli per sua mantelo-maniko.

"Mea kara amiki," dicis Oz, "me pregas, ne parolez pri ta bagateli. Pensez pri me, e la terorinda danjero quan me subisus se deskovrita."

"Ka nulu altra savas, ke tu esas sharlatano?" questionis Dorothy.

"Nulu savas ecepte vi quar homi—e me ipsa," respondis Oz. "Me dupigas omnu tante longatempe, ke me supozis, ke me nultempe esos deskovrata. Esis granda eroro, permisar vi enirar la Trono-Chambro. Me kustumale ne vidas mem mea regnati, do li kredas, ke me esas ulo terorinda."

"Ma me ne komprenas," Dorothy perplexe dicis. "Quale tu aparis a me kom grandega Kapo?"

"To esis un de mea artifici," respondis Oz. "Venez adhike, me pregas, e me dicos a vi pri omno."

Il duktis li a chambreto en la dopa parto dil Trono-Chambro, e li omna sequis il. Il indikis un angulo, en qua jacis la Grandega Kapo facita ek paper-pasto ed havanta sorgeme piktita vizajo.

"Ton me pendigis del plafono per metal-filo," dicis Oz; "me stacis dop la skreno e tiris filo por movar l'okuli e por apertar la boko."

"Ma ka pri la voco?" el questionis.

"Ho, me esas ventro-parolantero," dicis la vireto, "e me povas jetar la sono di mea voco ad irgube me volas; por ke tu supozis, ke ol venas ek la Kapo. Hike esas l'altra kozi quin me uzis por dupigar vi." Il montris a la Terorigilo la robo e maskilo quin il metabis por semblar esar la bela Damo; e la Stana Hakisto vidis, ke la Terorinda Bestio esis nulo ma plura feli kunsutita e stangi por extensigar la

flanki. Pri la Fairo-Globo, la falsa Sorcisto anke pendigis to del plafono. Ol esis reale kotono-bulo, ma per varsar oleo adsur ol, ol feroce brulis.

"Advere," dicis la Terorigilo, "tu devas shamar esar tala sharlatano."

"Me ya shamas—certe," triste replikis la vireto; "ma me mustas agar talmaniere. Sideskez, me pregas, esas sat multa sidili, e me naracos mea historio."

Do li sideskis ed askoltis dum ke il dicis la sequanta naraco:

"Me naskis en Omaha—"

"Ho, to ne esas tre fora de Kansas!" kriis Dorothy.

"No; ma ol esas plu fora de hike," il dicis e triste sukusis sua kapo. "Matureskinte, me divenis ventro-parolantero, ed esis tre bone edukita da granda maestro. Me povas imitar irga sorto de uceli o bestii." Nun il miaulis tante simile a katyuno, ke Toto erektis sua oreli e regardis omnube por vidar ube ol esas. "Pose," pluse dicis Oz, "me tedesis pro to, e divenis balonisto."

"Quo esas to?" questionis Dorothy.

"Homo qua acendas per balono dum cirko-dio por atraktar turbo ed incitar li pagar por vidar la cirko," il explikis.

"Ho," el dicis; "me komprenas."

"Nu, uldie me acensis per balono e la kordi tordeskis, por ke me ne povis decensar. Ol iris adsupre tra la nubi tante fore, ke aero-fluo frapis ol e forportis ol multa, multa milii. Dum dio e nokto me voyajis tra la aero, e ye la duesma jorno me vekis e trovis, ke la balono flotacas super lando stranja e belega.

"Ol gradope decensis, e me tote ne domajesis. Ma me trovis me inter stranja populo qua, vidante me venar de la nubi, supozis, ke me esas granda Sorcisto. Me komprenende lasis li tale opinionar, pro ke li timis me, e

promisis facar irgo quon me deziras.

“Nur por amuzar me, e por okupar la bona homi, me imperis, ke li konstruktez ica Urbo e mea palaco; e li facis omno volunte e bone. Lore me pensis, pro ke la lando esas tre verda e belega, ke me nomizez ol la Smeralda Urbo, e por plu bone fitigar la nomo, me pozis verda orel-binokli adsur omna homi, por ke omno vidata esez verda.”

“Ma kad omno ne esas verda?” questionis Dorothy.

“Ne plu verda kam en irga altra urbo,” respondis Oz; “ma portante verda orel-binokli, nu, evidente omno a vi semblas esar verda. La Smeralda Urbo konstruktesis multa yari ante nun, nam me esis yunulo kande la balono adhike portis me, e me nun esas tre olda homo. Ma mea populo nun portas verda orel-binokli ye lia okuli tante longatempe, ke la maxim multo de li opinionas, ke ol advere esas Smeralda Urbo, ed ol esas certe belega loko, abundas de juveli e precoza metali, ed omna bonajo bezonata por felicigar on. Me esis bona al populo, e li prizas me; ma depos la konstrukto di ca Palaco, me inkluzas me e ne vidas irgu de li.

“Un de mea maxim granda timi esis la Sorceri, nam quankam me havas tote nula povi magial, me balde saveskis, ke la Sorceri povas facar marvelaji. Esis quar en ica lando, e li regnis la populi habitanta la Nordo e Sudo ed Esto e Westo. Fortunoze, la Sorceri dil Nordo e Sudo esas benigna, e me savis, ke li ne nocos me; ma la Sorceri dil Esto e Westo esis terorinde maligna, e se eli ne supozus, ke me esas plu potenta kam eli ipsa, eli certe destruktus me. Mem tale, me vivis per mortiganta pavoro pro eli dum multa yari; do vi povas imaginar, ke me tre joyis saveskar, ke tua domo falabis adsur la Maligna Sorcero dil Esto. Kande vi venis a me, me volis promisar irgo se vi nur mortigus l’altra Sorcero; ma nun vi ya fuzis el, e me shamas dicar, ke me ne povas satisfacar mea

promisi."

"Me opinionas, ke tu esas tre mala viro," dicis Dorothy.

"Ho no, mea karo; me esas advere tre bona viro; ma me konfesas, ke me esas tre mala Sorcisto."

"Ka tu ne povas donar cerebro a me?" questionis la Terorigilo.

"Tu ne bezonas ol. Tu saveskas ulo omnadie. Infanto havas cerebro, ma ol ne savas multo. Experienco esas l'unika kozo qua donas savo, e quante plu longe tu esas sur la tero, tante plu multa experienco tu certe ganos."

"Lo esas forsan vera," dicis la Terorigilo, "ma me esos tre desfelica sen ke tu donos cerebro a me."

La falsa Sorcisto sorgoze regardis lu.

"Nu," il dicis sospirante, "me ne esas bona magiisto, quale me dicis; ma se tu venos a me morge matine, me burizos tua kapo per cerebro. Tamen, me ne povas docar tu quale uzar ol; ton tu ipsa mustos deskovrar."

"Ho, danko—danko!" kriis la Terorigilo. "Me deskovros quale uzar ol, esez tranquila!"

"Ma ka pri mea kurajo?" anxioze questionis la Leono.

"Me esas certa, ke tu ja havas multa kurajo," respondis Oz. "Tu bezonas nur su-fido. Esas nulo vivanta qua ne timas afrontante danjero. Vera kurajo esas afrontar danjero mem timante, e de ta sorto de kurajo tu havas abundo."

"Forsan yes, ma me timas omnakaze," dicis la Leono. "Me ya esos tre desfelica sen ke tu donos a me la kurajo-sorto qua igas on obliviar, ke on timas."

"Bone; morge me donos a tu ta kurajo-sorto," replikis Oz.

"Ka pri mea kordio?" questionis la Stana Hakisto.

"Nu, pri to," respondis Oz, "me opinionas, ke tu eroras per dezirar kordio. Ol desfelicigas preske omna homi. Se tu nur savus, tu esas fortunoza ne havar kordio."

"To esas opiniono," dicis la Stana Hakisto. "Pri me, me

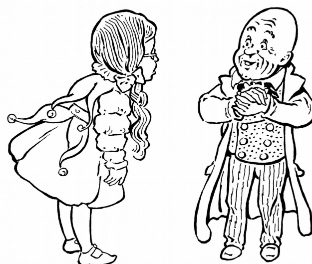
tolerus omna desfeliceso sen murmuro, se tu donus kordio a me."

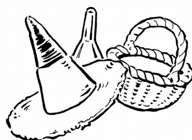
"Bone," humile replikis Oz. "Venez a me morge e tu havos kordio. Me pleas Sorcisto dum tante multa yari, ke me darfas durar plear ta rolo poke plu longe."

"E nun," dicis Dorothy, "quale me retroiros a Kansas?"

"Ni mustas meditar pri to," respondis la vireto. "Permisez me havar du o tri dii por meditar pri ta afero, e me esforcos trovar moyeno por portar tu trans la dezerto. Dume, vi omna traktesos kom mea gasti, e dum ke vi lojas en la Palaco, mea homi servos vi ed obedios via maxim mikra deziro. Esas nur un kozo quon me demandas reciproke por mea helpo—tala quala ol esas. Vi mustas konservar mea sekretajo e ne dicez ad irgu, ke me esas sharlatano.'

Li konsentis dicar nulo pri to quon li saveskis, e gaye retroiris a lia chambri. Mem Dorothy esperis ke "La Granda e Terorinda Sharlatano," quale el nomizis il, trovos moyeno por retrosendar el a Kansas, e se il facus lo, el volunte pardonus omno ad il.

Chapitro 16

L'Arto Magiala dil Granda Sharlatano

Ye la sequanta matino la Terorigilo dicis a sua amiki:

"Gratulez me. Me iras ad Oz por fine aquirar mea cerebro. Rivenante, me esos quala altra homi."

"Me sempre prizis tu tala quala tu esis," simple dicis Dorothy.

"Tu esas benigna prizar Terorigilo," lu replikis. "Ma certe tu plu alte estimos me audante la brilanta pensaji quin mea nova cerebro produktos." Lore lu adiis per gaya voco ed iris al Trono-Chambro, ube lu frapetis la pordo.

"Enirez, dicis Oz.

La Terorigilo eniris e trovis, ke la vireto sidas apud la fenestro e profunde pensas.

"Me venas por mea cerebro," la Terorigilo dicis kelke destranquile.

"Ho yes; bonvole sideskez sur ta sidilo," respondis Oz. "Tu devas pardonar me por deprenor tua kapo, ma me mustas facar lo por pozar tua cerebro en la justa loko."

"Esas bona," dicis la Terorigilo. "Tu esas libera deprenar

ol, se ol esos plu bona kande tu itere ripozos ol."

Do la Sorcisto desligis lua kapo e vakuigis ol de la palii. Pose il eniris la dopa chambro e prenis mezuro de brano, quan il mixis kun tre multa pingli ed aguli. Komplete kunsukusinte oli, il plenigis la suprajo dil kapo dil Terorigilo per ta mixuro e burizis la restanta spaco per palii por retenar ol. Rifixiginte la kapo dil Terorigilo a la korpo, il dicis a lu,

"De nun tu esos granda homo, nam me donis a tu granda cerebro *bran*disinda."

La Terorigilo esis e plezita e fiera pro la satisfaco di sua maxim granda deziro, e varme dankinte Oz, lu retroiris a sua amiki.

Dorothy kurioze regardis lu. Lua kapo multe saliis ye la suprajo pro la cerebro.

"Quale tu standas?" el questionis.

"Me sentas me esar saja, certe," lu avide respondis. "Kande me kustumeskos uzar mea cerebro, me savos omno."

"Pro quo ta pingli ed aguli eksalias tua kapo?" questionis la Stana Hakisto.

"Olti esas pruvo, ke lu esas akuta," dicis la Leono.

"Nu, me devas irar ad Oz ed aquirar mea kordio," dicis la Hakisto. Do lu marchis al Trono-Chambro e frapetis la pordo.

"Enirez," vokis Oz, e la Hakisto eniris e dicis,

"Me venas por mea kordio."

"Bone," replikis la vireto. "Ma me mustas tranchar truo aden tua sino, por pozar tua kordio en la justa loko. Me esperas, ke to ne dolorigos tu."

"Ho no," respondis la Hakisto. "Me tote ne sentos to."

Do Oz adportis ladisto-cizego e tranchis trueto quadrata en la sinistra flanko dil sino dil Stana Hakisto. Pose, irinte al tirkestaro, il ekprenis beleta kordio tote fasonita ek silko

e burizita per seg-pulvero.

"Esas bela kozo, ka ne?" il questionis.

"Yes ya!" respondis la Hakisto, qua esis grande plezita. "Ma kad ol esas benigna kordio?"

"Ho, tre benigna!" respondis Oz. Il pozis la kordio aden la sino dil Hakisto e pose ripozis la stana quadrato e nete soldis ol ube ol esis tranchita.

"Yen," dicis il; "tu nun havas kordio pri qua irgu esus fiera. Me regretas, ke me mustis rapecar tua sino, ma me advere ne povis evitar lo."

"Ne suciez pri la rapecuro," klamis la felica Hakisto. "Me esas tre gratitudoza a tu, e nultempe oblivios tua benigneso."

"Ne parolez pri to," replikis Oz.

Lore la Stana Hakisto retroiris a sua amiki, qui deziris omna joyo a lu pro lua fortuno.

La Leono nun marchis al Trono-Chambro e frapetis la pordo.

"Enirez," dicis Oz.

"Me venas por mea kurajo," anuncis la Leono enirante la chambro.

"Bone," respondis la vireto; "me queros ol por tu."

Il iris ad armoro ed, extensante la manui ad alta tabulo, deprenis botelo verda e quadrata, la kontenajo di qua il ekvarsis aden plado verd-orea e belege skultita. Pozante to avan la Poltrona Leono, qua flaris ol quale se il ne prizas ol, la Sorcisto dicis,

"Drinkez."

"Quo to esas?" questionis la Leono.

"Nu," respondis Oz, "se ol esus en tu, ol esus kurajo. Tu savas, komprenende, ke kurajo esas sempre en on; pro to ol advere ne povas esar nomizita kurajo til ke on glutabos ol. Do me konsilas tu, drinkez ol tam balde posible."

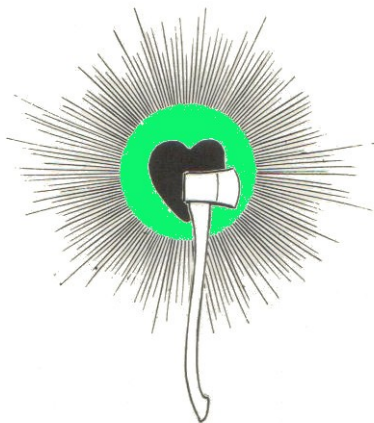
La Leono ne plus hezitis, ma drinkis til ke la plado esis

vakua.

“Quale tu nun standas?” questionis Oz.

“Plena de kurajo,” respondis la Leono, qua joyoze retroiris a sua amiki por dicar a li pri sua fortuno.

Nun sola, Oz ridetis pensante pri sua suceso per donir a la Terorigilo ed a la Stana Hakisto ed a la Leono exakte to quon li supozis dezirar. “Quale me evitus esar sharlatano,” il dicis, “kande ta omna homi igas me facar to quon omnu savas esar neposibla? Esis facila felicigar la Terorigilo e la Leono e la Hakisto, pro ke li imaginas, ke me povas facar omno. Ma pluo kam imaginado bezonesos por retroportar Dorothy a Kansas, e me esas certa, ke me ne savas quale facar to.”

Chapitro 17

Quale la Balono lansesis

Dum tri dii Dorothy audis nulo de Oz. Olti esis trista dii por la puerino, quankam sua omna amiki esis felica e kontenta. La Terorigilo dicis, ke esas pensaji marveloza en sua kapo; ma lu ne dicis to quo li esas, pro ke lu savis, ke nulu povas komprenar li ecepte lu ipsa. Kande la Stana Hakisto marchis, lu sentis sua kordio kliktar en sua sino; e lu dicis a Dorothy, ke lu trovas ol esar plu benigna e plu tenera kam to quon lu posedabis kande lu esis ek karno. La Leono deklaris, ke il timas nulo sur la tero, e joyoze afrontus armeo de homi o dekeduo de la feroca Kalidahi.

Do singlu del grupo satisfacesis ecepte Dorothy, qua mem plu multe deziregis retroirar a Kansas.

Ye la quaresma dio el joyis pro ke Oz advokis el, e kande el eniris la Trono-Chambro, il afable dicis:

"Sideskez, mea karo; me opinionas, ke me trovis moyeno por ekirigar tu de ica lando."

"E ka retroe a Kansas?" el avide questionis.

"Nu, me ne esas certa pri Kansas," dicis Oz; "nam me

havas nula nociono ye qua direciono ol esas. Ma unesme ni mustas transirar la dezerto, e pose tu facile trovos la voyo adheme."

"Quale me povas transirar la dezerto?" el questionis.

"Nu, me dicos to quon me pensas," dicis la vireto. "Komprenez, me venis aden ica lando per balono. Tu anke venis tra la aero, portita da ciklono. Do me pensas, ke la maxim bona moyeno por transirar la dezerto esas tra la aero. Facar ciklono esas ultre mea povo; ma me meditis pri la afero, e kredas, ke me povas fabrikar balono."

"Quale?" questionis Dorothy.

"Balono," dicis Oz, "esas facita ek silko saturita per gluo por retenar la gaso en ol. Me havas sat multa silko en la Palaco, do ne esus desfacila facar balono. Ma en la tota lando esas nula gaso per qua plenigar la balono, por flotacigar ol."

"Se ol ne flotacus," dicis Dorothy, "ol ne esus uzebla."

"Lo esas vera," respondis Oz. "Ma esas altra maniero flotacigar ol; to esas plenigar ol per varmega aero. Varmega aero ne esas tam bona kam gaso, nam se la aero koldeskus, la balono decensus aden la dezerto, e ni perdesus."

"Ni!" klamis la puerino; "ka tu venos kun me?"

"Yes, komprenende," respondis Oz. "Me tedesas da esar tala sharlatano. Se me ekirus ica Palaco, mea populo balde deskovrus, ke me ne esas Sorcisto, e lore li esus vexita pro ke me dupigis li. Do me mustas restar inkluzita en ica chambri dum la tota dio, e to tedas. Me multe preferus retroirar kun tu a Kansas ed itere laborar en cirko."

"Me joyas, ke tu akompanos me," dicis Dorothy.

"Danko," il replikis. "Se tu helpos me kunsutar la silkaji, ni laboreskez pri nia balono."

Do Dorothy prenis agulo e filo, e tam rapide kam Oz tranchis la silko-bendi aden apta formi, la puerino nete

kunsutis oli. Unesme esis bendo ek silko hele verda, e pose bendo ek silko smeraldea; nam Oz havis kaprico facar la balono del diversa nuanci dil koloro cirkum su. Dum tri dii li kunsutis omna bendi, ma tandem ol esis kompletigita, e li havis granda sako ek verda silko plu longa kam duadek futi.

Lore Oz indutis ol interne per gluo dilutita por aer-espruvigar ol, e pose il anuncis, ke la balono esas pronta.

"Ma ni mustas havar korbego en qua ni vehos," il dicis. Do lu sendis la soldato havanta verda vango-barbo por querar granda korbo-kesto, quan il fixigis per multa kordi a la bazo dil balono.

Omno preparita, Oz sendis komunikajo a sua populo, ke il vizitos granda frato-sorcisto habitanta la nubi. La novajo rapide dispersesis tra la urbo ed omnu venis por spektar la marvelo.

Oz imperis, ke la balono esez ekportita adavan la Palaco, e la homi tre atencoze regardegis ol. La Stana Hakisto hakabis granda amaso de ligno, e nun lu acendis ol, ed Oz pozis l'infrajo dil balono super la fairo por ke la varmega aero acensanta esez kaptita en la silka sako. Gradope la balono bufis ed acensis aden la aero, til ke fine la korbego apene tushis la sulo.

Lore Oz eniris la korbego e dicis ad omno homi per lauta voco:

"Me nun foriras por vizitar. Dum ke me esas absenta, la Terorigilo regnos vi. Me imperas, ke vi obediez lu quale vi obedius me ipsa."

La balono nun forte tiris la kordo qua ligis ol al sulo, pro ke la aero en ol esis varmega, e do ol esis tante multe plu lejera kam l'extera aero, ke ol forte tiris por acensar aden la cielo.

"Venez, Dorothy!" kriis la Sorcisto; "hastez, o la balono forflugos."

"Me ne povas trovar Toto," replikis Dorothy, qua ne deziris abandonar sua hundeto. Toto kurabis aden la turbo por aboyar ye katyuno, e Dorothy fine trovis lu. El sizis lu e kuris vers la balono.

El preske atingabis ol, ed Oz extensis sua manui por helpar el enirar la korbego, kande, krak! sonis la kordi, e la balono acensis aden la aero sen el.

"Retrovenez!" el kriachis; "me anke volas irar!"

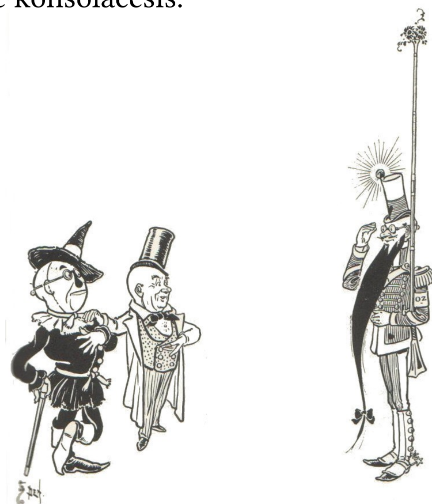
"Me ne povas retrovenar, mea karo," kriis Oz del korbego. "Adio!"

"Adio!" omnu kriis, ed omna okuli regardis adsupre ube la Sorcisto vehis en la korbego, sekundope acensante sempre plu alte aden la cielo.

E to esas la lasta foyo ke irgu de li vidis Oz, la Marveloza Sorcisto, quankam il forsan sekure atingis Omaha e nun restas ibe, segun nia savo. Ma la populo afecionoze memoris il, e dicis l'una a l'altra,

"Oz sempre esis nia amiko. Kande il venis, il konstruktis por ni ca bela Smeralda Urbo, e nun foririnta, lu livas la Saja Terorigilo por regnar ni."

Ma dum multa dii li lamentis pro perdir la Marveloza Sorcisto, e ne konsolacesis.

Chapitro 18

A la Sudo

Dorothy bitre ploris pro la paso di sua espero irar adheme a Kansas; ma itere pensante pri omno, el esis felica, ke el ne acensabis per la balono. Ed el regretis perdir Oz, e sua kompani anke regretis.

La Stana Hakisto venis ad el e dicis,

"Advere me esus negratitudoza, se me ne lamentus por la homo qua donis a me mea bela kordio. Me dezirus plorar pro ke Oz esas absenta, se tu benigne forvishus mea lakrimi, por ke me ne rusteskez."

"Kun plezuro," el respondis, e quik adportis toalo. Lore la Stana Hakisto ploris dum plura minuti, ed el sorgoze spektis la lakrimi e forvishis oli per la toalo. Parfininte, lu bone dankis el e komplete oleizis su per sua juvelizita oleuyo, por gardar kontre acidento.

La Terorigilo esis nun la regnanto dil Smeralda Urbo, e quankam lu ne esis Sorcisto, la populo esis fiera pri lu. "Nam," li dicis, "esas nula altra urbo en la tota mondo regnata da homo burizita." E, segun lia savo, li esis tote

justa.

Ye la matino pos ke la balono acensabis kun Oz, la quar voyajanti kunvenis en la Trono-Chambro e diskutis pri aferi. La Terorigilo sidis sur la granda trono e l'altri respektoze stacis avan lu.

"Ni ne esas tro desfortunoza," dicis la nova regnanto; "nam ica Palaco e la Smeralda Urbo apartenas a ni, e ni povas agar segun nia plezuro. Rimemorante ke kurtatempe ante nun me esis sur stango en maiz-agro di agrokultivisto, e ke me nun esas regnanto di ca belega Urbo, me esas tre satisfacata pro mea destino."

"Me," dicis la Stana Hakisto, "anke esas tre plezata da mea nova kordio; ed, advere, to esas la nura kozo quon me deziris en la tota mondo."

"Pri me, me esas kontenta savar, ke me esas tam brava kam irga bestio vivanta, se ne plu brava," humile dicis la Leono.

"Se Dorothy nur esus kontenta habitar la Smeralda Urbo," dicis la Terorigilo, "ni omna kune esus felica."

"Ma me ne deziras habitar hike," kriis Dorothy. "Me deziras irar a Kansas, ed habitar kun Onklino Em ed Onklulo Henry."

"Nu, quon ni facez?" questionis la Hakisto.

La Terorigilo decidis pensar, e lu pensis tante forte, ke la pingli ed aguli salieskis ek lua cerebro. Lu fine dicis:

"Pro quo ne advokez l'Alizita Simii e demandez, ke li portez tu trans la dezerto?"

"Me ne pensabis pri lo!" Dorothy joyoze dicis. "L'ideo esas perfekta. Me quik queros l'Ora Chapeleto."

Portinte ol aden la Trono-Chambro, el parolis la vorti magial, e balde la bando de Alizita Simii flugis tra apertita fenestro e staceskis apud el.

"Ico esas la duesma foyo ke vu advokas ni," dicis la Rejo Simio reverencante avan la puerino. "Quon vu deziras?"

"Me deziras, ke vi flugante portez me a Kansas," dicis Dorothy.

Ma la Rejo Simio negis per kapsigno.

"Neposible," lu dicis. "Ni apartenas nur ad ica lando, e ne povas ekirar ol. Ne ja esis Alizita Simio en Kansas, e nultempe esos, me supozas, nam li ne konvenas ibe. Ni joyoze servos vu irgamaniere posible, ma ni ne povas transirar la dezerto. Adio."

E pos plusa reverenco, la Rejo Simio extensis sua ali e forflugis tra la fenestro, sequata da sua tota bando.

Dorothy preske ploreskis pro senkurajigo.

"Me vane disipis la sorco dil Ora Chapeleto," el dicis, "nam l'Alizita Simii ne povas helpar."

"Advere esas tro mala!" dicis la bonkordia Hakisto.

La Terorigilo itere pensis, e sua kapo tante hororinde konvexeskis, ke Dorothy timis, ke ol explozos.

"Ni advokez la soldato havanta verda vango-barbo," lu dicis, "e demandez ilua konsilo."

Do la soldato advokesis e timide eniris la Trono-Chambro, nam kande Oz vivis, il nultempe esis permisata irar plu adavane kam la pordo.

"Ta puerino," dicis la Terorigilo al soldato, "deziras transirar la dezerto. Quale el povas?"

"Me ne savas," respondis la soldato; "nam nulu ultempe transiris la dezerto, ecepte Oz ipsa."

"Kad esas nulu qua povas helpar me?" insistante questionis Dorothy.

"Forsan Glinda povus," il sugestis.

"Qua esas Glinda?" questionis la Terorigilo.

"La Sorcero dil Sudo. El esas la maxim potenta de omna Sorceri, e regnas la Quadlingi. Anke, elua kastelo situesas an la bordo dil dezerto, do el forsan savas qualmaniere transirar ol."

"Glinda esas benigna Sorcero, ka ne?" questionis la

puerino.

"La Quadlingi opinionas, ke el esas benigna," dicis la soldato, "ed el esas benigna ad omnu. Me audis, ke Glinda esas belega muliero savanta quale restar yuna malgre la multa yari dum qui el vivas."

"Quale me irus ad elua kastelo?" questionis Dorothy.

"La voyo al Sudo esas rekta," il respondis, "ma on dicas, ke ol havas multa danjeri por voyajanti. Esas sovaja bestii en la foresti, e raso de stranja homi qui ne prizas stranjeri transirar sua lando. Pro ta kauzo, nula Quadlingi ultempe venas al Smeralda Urbo."

La soldato ekiris e la Terorigilo dicis,

"Malgre la danjeri, semblas esar maxim bona, ke Dorothy voyajez a la Lando dil Sudo e demandez, ke Glinda helpez el. Nam komprenende, se Dorothy restus hike, el nultempe retroirus a Kansas."

"Tu evidente itere pensis," dicis la Stana Hakisto.

"Yes ya," dicis la Terorigilo.

"Me iros kun Dorothy," deklaris la Leono, "nam me tedesas da tua urbo ed itere deziras la foresti e ruro. Me esas advere sovaja bestio, vi savas. Pluse, Dorothy bezonos ulo qua protektos el."

"Lo esas vera," konkordis la Hakisto. "Mea hakilo forsan esos utila ad el; do me anke iros kun el a la Lando dil Sudo."

"Kande ni komencos?" questionis la Terorigilo.

"Ka tu iros?" li suprizite questionis.

"Certe. Sen Dorothy, me nultempe havabus cerebro. El levis me del stango en la maiz-agro e duktis me al Smeralda Urbo. Do mea fortuno debesas ad el, e me nultempe livos el til ke el fine definitive voyajeskos a Kansas."

"Danko," Dorothy gratitudoze dicis. "Vi omna esas tre benigna a me. Ma me deziras komencar tam balde posible."

“Ni iros morge matine,” replikis la Terorigilo. “Do nun ni preparez ni, nam ol esos longa voyajo.”

Chapitro 19

Atakata dal Arbori Kombatanta

Ye la sequanta matino, Dorothy adiis la beleta verda yunino per kiso, e li omna presis la manuo dil soldato havanta verda vango-barbo, qua marchabis kun li til la pordego.

Kande la Gardisto dil Pordego rividis li, il multe astonesis, ke li livas la belega Urbo por trovar nova tribulo. Ma il quik klef-apertis lia orel-binokli, quin il itere pozis aden la verda buxo, e donis a li multa bondeziri por portar kun li.

"Vu esas nun nia regnanto," il dicis al Terorigilo; "do vu mustas retrovenar a ni tam balde posible."

"Me certe facos lo, se posible," replikis la Terorigilo; "ma me mustas unesme helpar Dorothy irar adheme."

Donante lasta adio al afabla Gardisto, Dorothy dicis,

"Me esis tre benigne traktita en tua belega Urbo, ed omni esis tre komplezanta a me. Me ne povas dicar, quante gratitudoza me esas."

"Ne esforcez, mea karo," il replikis. "Ni tre prizus retenar

tu kun ni, ma se tu deziras retroirar a Kansas, me esperas, ke tu trovez moyeno." Lore il apertis la pordego dil extera muro e li ekiris e komencis lia voyajo.

La suno multe brilis dum ke nia amiki turnis sua vizaji vers la Lando dil Sudo. Li omna esis tre gaya, e ridis e kune babilis. Dorothy itere esis esperoza irar adheme, e la Terorigilo e la Stana Hakisto joyis esar utila ad el. Pri la Leono, il ravisate sniflis la libera aero ed ociligis sua kaudo ambalatere pro pura joyo esar itere en la ruro, e Toto kuris cirkum li e chasis la faleni e papilioni dum ke lu sempre gaye aboyis.

"La vivo dil Urbo tote ne konvenas a me," dicis la Leono dum ke li briske marchis. "Me perdis multa karno depos ke me lojas hike, e nun me deziregas demonstrar a l'altra bestii, quante kurajoza me esas."

Li nun turnis su e lastafoye regardis la Smeralda Urbo. Li povis vidar nur amaso de turmi e turmo-pinti dop la verda muri, ed alte super omno la klosho-turmi e kupolo dil Palaco di Oz.

"Sume, Oz ne esis desbona Sorcisto," dicis la Stana Hakisto, sentante sua kordio kliktar en sua sino.

"Il savis quale donar cerebro a me, e ya tre bona cerebro," dicis la Terorigilo.

"Se Oz glutabis dozo del sama kurajo quan il donis a me," anke dicis la Leono, "il esabis bravulo."

Dorothy dicis nulo. Oz ne satisfacabis sua promiso ad el, ma il agabis segun sua kapableso, do el pardonis il. Quale il dicabis, il esas bona homo, mem se il esas mala Sorcisto.

La voyajo dil unesma dio esis tra verda agri e brilanta flori qui extensis omnalatere cirkum la Smeralda Urbo. Tanokte li dormis sur la herbaro, nulo super li ecepte la steli; e li repozis ya tre bone.

Jorne li duris voyajar til ke li venis a densa foresto. Esis nula voyo cirkum ol, nam ol semblis extensar su adsinistre

ed addextre tam fore kam li povas vidar; e pluse, li ne audacis chanjar la direciono di sua voyajo pro timo misirar. Do li serchis loko ube li maxim facile povus enirar la foresto.

La Terorigilo avanirante tandem deskovris granda arboro havanta tante larje extensita branchi, ke esis spaco por ke la trupo povus pasar adsube. Do lu avane marchis al arboro, ma jus irante adsub l'unesma branchi, oli flexis adinfre e tordis su cirkum lu, e quik lu esis elevita del sulo e jetita kapavane adinter sua kunvoyajanti.

To ne nocis la Terorigilo, ma surprizis lu, e lu aspektis kelke vertijoza kande Dorothy stacigis lu.

"Hike esas altra spaco inter l'arbori," vokis la Leono.

"Me unesme probez ol," dicis la Terorigilo, "nam esar jetita ne domajas me." Lu marchis parolante ad altra arboro, ma olua branchi quik sizis lu e retrojetis lu.

"Quante stranja," klamis Dorothy; "quon ni facez?"

"L'arbori evidente decidas kombatar ni, e haltigar nia voyajo," dicis la Leono.

"Me opinionas, ke me ipsa probez ol," dicis la Hakisto, e pozinte sua hakilo sur sua shultro, lu marchis al unesma arboro qua tante rude traktabis la Terorigilo. Granda brancho flexis adinfre por sizar lu, e la Hakisto hakis tante feroce, ke lu tranchis ol en du peci. Quik l'arboro agitis sua omna branchi quale se ol doloras, e la Stana Hakisto sekure pasis sub ol.

"Venez!" lu kriis a l'altri; "hastez!"

Li omna kuris adavane e pasis adsub l'arboro sen domajo ecepte Toto, qua esis kaptita da brancheto e sukusita til ke lu ululis. Ma la Hakisto rapide hakis la brancho e liberigis la hundeto.

L'altra arbori dil foresto facis nulo por ditenar li, do li decidis, ke nur l'unesma rango di arbori povas adinfre flexigar lia branchi, e ke oli probable esas la policisti dil

foresto, e donesis ta povo marveloza por gardar kontre stranjeri.

La quar voyajanti facile marchis tra l'arbori til ke li venis al fora bordo dil foresto. E lore li astonate trovis su avan alta muro qua semblis esar ek blanka porcelano. Ol esis glata, quale surfaco di plado, e plu alta kam lia kapi.

"Quon ni nun facez?" questionis Dorothy.

"Me facos skalo," dicis la Stana Hakisto, "nam ni certe mustas klimar la muro."

Chapitro 20

La Delikata Porcelana Lando

Dum ke la Stana Hakisto facis skalo ek ligno trovita en la foresto, Dorothy kushis su e dormeskis, nam el esis fatigita da la longa marchado.

La Leono anke kurvigis su por dormar, e Toto kushis su apud il.

La Terorigilo spektis dum ke la Hakisto laboras, e dicis a lu,

"Me ne komprenas, pro quo ca muro esas hike, nek ek quo ol esas facita."

"Repozigez tua cerebro e ne suciez pri la muro," replikis la Hakisto; "Kliminte ol, ni saveskos to quo esas ye l'altra latero."

Pos kelka tempo la skalo kompletigesis. Ol aspektis esar negracila, ma la Stana Hakisto esis certa, ke ol esas forta ed utila a lia skopo. La Terorigilo vekigis Dorothy e la Leono e Toto, e dicis a li, ke la skalo esas pronta. La Terorigilo unesme acensis la skalo, ma esis tante nehabila, ke Dorothy mustas proxime sequar por ke lu ne falez.

Pozante sua kapo super la suprajo dil muro, la Terorigilo dicis,

"Ho me!"

"Durez irar," klamis Dorothy.

Do la Terorigilo klimis adsupre e sideskis adsur la suprajo dil muro, e Dorothy pozis sua kapo super la muro e kriis,

"Ho me!" same kam la Terorigilo kriabis.

Pose venis Toto, e quik aboyeskis, ma Dorothy tacigis lu.

La Leono nun klimis la skalo, e laste venis la Stana Hakisto; ma li amba kriis, "Ho me!" regardante trans la muro. Sidante en rango sur la suprajo dil muro, li omna regardis adinfre e vidis stranja vidajo.

Avan li esis larja lando havanta sulo tam glata e brilanta e blanka kam la fundo di pladego. Dissemita cirkume esis multa domi tote konstruktita ek porcelano e piktita per la maxim brilanta kolori. Ta domi esis tre mikra, la maxim granda esis nur tam alta kam la tayo di Dorothy. Anke esis beleta stableti e cirkum oli fenci porcelana, e multa bovi e mutoni e kavali e porki e hani, omni facita ek porcelano, stacis en grupi.

Ma maxim stranja esis la homi habitanta ca stranja lando. Esis melkistini e pastorini havanta korsaji brilante kolorizita ed orea makuli sur lia robi; e princini havanta la maxim belega robi arjentea ed orea e purpura; e pastoruli vestizita per brachi havanta strii rozea e flava e blua, ed ora bukli sur lia shui; e princuli portanta kroni juvelizita sur lia kapi e sutani ek ermin-felo e vamsi satina; e drola klauni en robi plisita ed havante reda makuli sur lia vangi e chapeleti alta e pintatra. E, maxim stranje, ta omna homi esis facita ek porcelano, mem lia vesti, ed esis tante mikra, ke la maxim alta de li esis ne plu alta kam la genuo di Dorothy.

Komence nulu regardis la voyajanti, ecepte un purpura

hundeto porcelana havanta extraordinare granda kapo, qua venis al muro ed aboyis ye li per mikra voceto, e pose forkuris.

"Quale ni decensos?" questionis Dorothy.

Li trovis, ke la skalo esas tante pezoza, ke li ne povas tirar ol adsupre, do la Terorigilo falis del muro e l'altri saltis adsur lu, por ke la harda sulo ne dolorigez lia pedi. Komprenende, li penis ne falar adsur la kapo, por ne pikar su per lua pingli. Omni sekure decensinte, li levis la Terorigilo, la korpo di qua esis tre platigita, e frapetis la palii aden la justa formo.

"Ni mustas transirar ica stranja loko por atingar la fora bordo," dicis Dorothy; "nam esus neprudenta irar ye irga altra direciono ecepte rekte adsude."

Li marcheskis tra la lando di homi porcelana, e li unesme renkontris melkistino porcelana qua melkis bovino porcelana. Li proximeskis, e la bovino subite kikis e renversis la tabureto, la sitelo, e mem la melkistino ipsa, e li omna falis adsur la sulo porcelana kun granda bruiso.

Dorothy shokesis vidar, ke la bovino kurte frakasabis sua gambo, e ke la sitelo jacis en plura peceti, e la kompatinda melkistino havis nocho en sua sinistra kudo.

"Yen," iracoze kriis la melkistino; "videz to quon vi facis! Mea bovino frakasis sua gambo, e me mustos duktar el al reparisto por ke ol esez riglutinata. Quon vi intencas per venar adhike e timigar mea bovino?"

"Me tre regretas," replikis Dorothy; "bonvole pardonez ni."

Ma la beleta melkistino esis tro vexita por respondar. El budante prenis la gambo e forduktis sua bovino, la kompatinda animalo klaudikante per tri gambi. Livante li, la melkistino lansis multa regardeti reprochoza trans la shultro vers la nehabila stranjeri, e portis sua kudo nochizita an sua flanko.

Dorothy tre chagrenis pro ta acidento.

"Ni mustas esar tre sorgema hike," dicis la bonkordia Hakisto, "o ni domajos ica bela hometi til ke li ne rekuperos."

Kelke plu fore Dorothy renkontris yuna princino maxim belege vestizita, qua vidante la stranjeri quik haltis e forkureskis.

Dorothy deziris vidar la Princino, do el kuris vers el; ma la porcelanino kriis:

"Ne persequez me! ne persequez me!"

El havis tante timoza voceto, ke Dorothy haltis e dicis,

"Pro quo ne?"

"Pro ke," respondis la princino, anke haltante ye sekura disto, "se me kurus, me forsan falus e ruptus me."

"Ma ka vu ne povus esar reparita?" questionis la puerino.

"Ho yes; ma on nultempe esas tam bela pos esir reparita, vu savas," respondis la princino.

"Ton me supozas," dicis Dorothy.

"Yen, sioro Jokero, un de nia klauni," pluse dicis la porcelanino, "qua sempre probas staceskar kapo-pinte. Lu ruptas su tante ofte, ke lu esas reparita en cent loki, e tote ne aspektas beleta. Lu venas, e vi povas ipse vidar."

La gaya Klauneto ya marchis vers li, e malgre lua bela vesti reda e flava e verda, Dorothy vidis, ke lu esas tote kovrita per fendeturi omnaloke qui klare montris, ke lu esis multaloke reparita.

La Klauno pozis sua manui aden sua poshi, e pos ke lu bufabis sua vangi ed impertinente gestabis per la kapo, il dicis,

"Ho bela damego,
Pro quo regardego
Ye olda sioro Jokero?

Tu es tam bizara,
Extraordinara
Kam irga dansant rinocero!"

"Tacez, sioro!" dicis la princino; "ka tu ne vidas, ke ti esas stranjeri, e devas esar traktata per respekto?"

"Nu, me suspektas, ke me ya respektas," deklaris la Klauno, e quik staceskis kapo-pinte.

"Ne atencez sioro Jokero," dicis la princino a Dorothy; "lu esas multe frakasita en sua kapo, e to igas lu fola."

"Ho, me tote ne atencas," dicis Dorothy. "Ma tu esas tante belega," el pluse dicis, "ke me esas certa, ke me povus multe amar tu. Ka tu ne permisas me portar tu a Kansas e pozar tu sur la mantelo-tabulo di Onklino Em? Me povus portar tu en mea korbo."

"To igus me tre desfelica," respondis la princino porcelana. "Komprenez, hike en nia propra lando ni vivas kontente, e povas parolar e movar segunvole. Ma se ni esas forportita, nia junturi quik rigideskas, e ni nur povas stacar rekte ed aspektar bele. Komprenende, on expektas nulo plusa de ni kande ni stacas sur mantelo-tabuli ed armoreti e tabli en saloni, ma nia vivi esas multe plu agreabla hike en nia propra lando."

"Me ne igus tu desfelica por la mondo!" klamis Dorothy, "do me nur adias."

"Adio," replikis la princino.

Li sorgoze marchis tra la lando porcelana. La animaleti ed omna homi kuris de lia voyo, timante ke la stranjeri ruptez li, e pos horo, cirkume, la voyajanti atingis la fora bordo dil lando e venis ad altra muro porcelana.

Ol ne esis tam alta kam l'unesma, tamen, e stacante sur la dorso dil Leono, li omna povis klimar al suprajo. Pose la Leono pozis sua gambi adsub su e saltis adsur la muro; ma saltante, il renversis kirko porcelana per sua kaudo e tote

frakasis ol.

“To esis tro mala,” dicis Dorothy, “ma me advere opinionas, ke ni esis fortunoza ne plu multe domajir ica hometi kam per ruptir gambo di bovino e kirko. Li omna esas tante frajila!”

“Li ya esas,” dicis la Terorigilo, “e me gratitudas, ke me esas facita ek palii e ne facile domajita. Esas en la mondo plu mala standi kam esar Terorigilo.”

Chapitro 21

La Leono divenas Rejo di Bestii

Decensinte del muro porcelana, la voyajanti trovis su en desagreabla lando plena de marshi e fango e kovrita per herbi alta e ranca. On desfacile marchis sen falar aden fangoza trui, nam la herbaro esis tante densa, ke ol celis olti. Tamen, per sorgoza serchado li iris sekure til ke li atingis ferma tero. Ma hike la lando semblis esar mem plu sovaja, e pos marchado longa e fatiganta tra bushari, li eniris altra foresto ube l'arbori esis plu granda e plu olda kam irga arbori quin li vidabis.

"Ica foresto esas tote charmanta," deklaris la Leono, cirkumregardante pro joyo; "me nultempe vidis plu belega loko."

"Ol aspektas tenebroza," dicis la Terorigilo.

"Tote ne," replikis la Leono; "me dezirus habitar hike dum mea tota vivo. Videz quante mola esas la sika folii sub via pedi, e quante luxoza e verda esas la musko qua adheras a ta olda arbori. Certe nula bestio sovaja dezirus plu agreabla hemo."

"Forsan esas bestii sovaja nun en la foresto," dicis Dorothy.

"Me supozas, yes," replikis la Leono; "ma me ne vidas irgo de li hike."

Li marchis tra la foresto til ke la nokto esis tro obskura por irar plu fore. Dorothy e Toto e la Leono kushis su por dormeskar, dum ke la Hakisto e la Terorigilo gardis li segun kustumo.

Ye jornesko li itere marchis. Ante ke li fore irabis, li audis basa sonado quale grondado di multa animali sovaja. Toto kelke ploretis, ma l'altri ne timis e li duris marchar alonge la tre fulita voyeto, til ke li venis a lakuno en la foresto, en qua centi de bestii de omna sorti esis kunveninta. Esis tigri ed elefanti ed ursi e volfi e foxi ed omna altra sorti de natur-cienco, e dum instanto Dorothy timis. Ma la Leono explikis, ke l'animali kunvenas, ed il judikis pro lia grunado e grondado, ke li havas granda tribulo.

Dum ke il parolis, plura bestii remarkis il, e quik la granda asemblo taceskis quaze per magio. La maxim granda tigro proximeskis a la Leono e reverencis, dicante,

"Bonveno, Ho Rejo di Bestii! Vu venas en bona tempo por kombatar nia enemiko ed itere donar paco ad omna animali dil foresto."

"Quo esas via tribulo?" nelaute questionis la Leono.

"Ni omna minacesas," respondis la tigro, "da feroca enemiko qua recente eniris la foresto. Ol esas monstro giganta, simila a granda araneo havanta korpo tam granda kam to di elefanto e gambi tam longa kam trunko di arboro. Ol havas ok de ta longa gambi, e marchante tra la foresto, ol sizas animalo per gambo e tiras lu a sua boko, ube ol manjas lu quale araneo manjas musho. Nulu de ni esas sekura dum ke ca feroca ento vivas, e ni kunvenis por decidar quale protektar ni, kande vu advenis inter ni."

La Leono pensis dum instanto.

“Kad esas altra leoni en ica foresto?” il questionis.

“No; esis uli, ma la monstro manjis li omna. Ed ultree, nulu de li esis tam granda e kurajoza kam vu.”

“Se me mortigus via enemiko, ka vi reverencus a me ed obedius me kom Rejo dil Foresto?” questionis la Leono.

“Ni joyoze facos lo,” respondis la tigro; ed omna altra bestii bramis granda bramo: “Ni facos lo!”

“Ube nun esas via granda araneo?” questionis la Leono.

“Ibe fore inter la querki,” dicis la tigro, indikante per sua avanpedo.

“Bone gardez ta mea amiki,” dicis la Leono, “e me quik iros por kombatar la monstro.”

Il adiis sua kamaradi e fiere formarchis por kombatar l’enemiko.

La granda araneo dormante jacis kande la Leono trovis ol, ed aspektis tante leda, ke sua enemiko frunsis la nazo pro repugno. Olua gambi esis tam longa kam la tigro dicabis, e lua korpo esis kovrita per hari longa e grosa. Ol havis granda boko kun rango de akuta denti longa de un futo; ma olua kapo juntesis a la dika korpo per kolo tam dina kam la tayo di vespo. Ta fakto sugestis a la Leono la maxim bona maniero kombatar la ento, e pro ke il savis, ke esas plu facila kombatar ol dum ke ol dormas, il grande saltis direte adsur la dorso dil monstro. Lore, per un frapego di sua pezoza pedo armizita per akuta ungli, il forfrapis la kapo dil araneo de la korpo. Saltinte al sulo, il spektis til ke la longa gambi cesis friskar, ed il savis, ke ol esas advere mortinta.

La Leono retroiris a la lakuno ube la bestii dil foresto vartis, e fiere dicis,

“Vi ne plus timez via enemiko.”

Lore la bestii reverencis a la Leono kom sua Rejo, ed il promisis rivenar e regnar li tam balde kam Dorothy sekure

ireskabos a Kansas.

Chapitro 22

La Lando dil Quadlingi

La quar voyajanti sekure trapasis la restajo dil foresto, ed ekirinte olua tenebro, li vidis avan li eskarpa kolino kovrita de somito a bazo per granda roki.

"To esos desfacile klimata," dicis la Terorigilo, "ma malgre to, ni mustas transirar ol."

Do lu iris adavane e l'altri sequis lu. Li preske atingabis l'unesma roko kande li audis rauka voco kriar,

"Retroirez!"

"Qua tu esas?" demandis la Terorigilo. Lore kapo montris su super la roko e la sama voco dicis,

"Ca kolino apartenas a ni, e ni ne permisas irgu transirar ol."

"Ma ni mustas transirar ol," dicis la Terorigilo. "Ni iras a la Lando dil Quadlingi."

"Ma vi ne transiros!" replikis la voco, e de dop la roko pazis la maxim stranja homo quan la voyajanti vidabis.

Lu esis tre kurta e plumpa ed havis granda kapo plata ye la suprajo e subtenita da dika kolo rugoza. Ma lu havis

nula brakii, e vidante to, la Terorigilo ne timis, ke ento tante impotenta povas preventar li klimar la kolino. Do lu dicis,

"Me regretas ne facar to quon tu deziras, ma ni mustas transpasar tua kolino, sive tu permisas sive ne."

Tam rapide kam fulmino-stroko, la kapo dil homo lansesis adavane e lua kolo extensesis til ke la plata suprajo dil kapo frapegis la mezo dil Terorigilo, ed igis lu rulfalar del kolino. Preske tam rapide kam ol lansesis, la kapo retrovenis al korpo, e la homo rauke ridis e dicis,

"Esas ne tam facila kam tu opinionis!"

Rido-koro tumultoza venis de l'altra roki, e Dorothy vidis centi de la senbrakia Martelo-Kapi sur la kolino, unu dop omna roko.

La Leono multe iraceskis pro la ridado pri l'acidento dil Terorigilo, e bramante lauta bramo resonanta quale tondro, il hastoze kuris a la kolino.

Itere kapo rapide lansesis, e la granda Leono rulfalis del kolino quale se il esis pafita da kanono-kuglego.

Dorothy kuris e levis la Terorigilo a sua pedi, e la Leono proximeskis, kelke kontuzita e doloranta, e dicis,

"Esas vana kombatar homi qui havas frapanta kapi; nulu povas rezistar li."

"Ma quon ni povas facar?" el questionis.

"Advokez l'Alizita Simii," sugestis la Stana Hakisto; "tu ankore darfas komandar li unfoye."

"Bone," el respondis, e metinte l'Ora Chapeleto, el dicis la vorti magial. La Simii, quale sempre, venis rapide, e pos kelka instanti la tota bando stacis avan el.

"Quon vu komandas?" questionis la Rejo dil Simii, reverencante profunde.

"Portez ni trans la kolino aden la lando dil Quadlingi," respondis la puerino.

"Ni facos lo," dicis la Rejo, e l'Alizita Simii quik sizis la

quar voyajanti e Toto per sua brakii e forflugis kun li. Dum ke li pasis super la kolino, la Martelo-Kapi kriis pro vexeso, e lansis lia kapi alte aden la aero; ma li ne povis atingar l'Alizita Simii, qui sekure portis Dorothy ed elua kamaradi trans la kolino e depozis li en la belega lando dil Quadlingi.

"To esis la lasta foyo quon vu darfis advokar ni," dicis la chefo a Dorothy; "do adio e fortuno a vi."

"Adio, e tre multa danki," replikis la puerino; e la Simii acensis aden la aero e pos instanto desaparabis.

La lando dil Quadlingi semblis esar richa e felica. Esis multa agri de frumento maturanta, e bone pavizita voyi inter oli, e bela rivereti murmuranta, e trans olti forta ponti. Omna fenci e domi e ponti esis brilante rede farbizita, quale olti esis flave farbizita en la lando dil Winkii e blue en la lando dil Munchkini. La Quadlingi ipsa, qui esis kurta e grasa ed aspektis plumpa e bonkordia, esis vestizita per reda vesti qui brilis kontre la verda herbari e flava frumento.

La Simii depozabis li proxim farmo-domo, e la quar voyajanti marchis ad ol e frapetis la pordo. Ol apertesis dal spozino dil agrokultivisto, e Dorothy demandinte ulo por manjar, la muliero donis a li bona dineo, tri sorti de tarti e quar sorti de kuketi, e boledo de lakto por Toto.

"Quante fora esas la Kastelo di Glinda?" questionis la puero.

"Ne tro fore," respondis la spozino dil agrokultivisto. "Alongirez la voyo al Sudo e vi balde atingos ol."

Dankinte la benigna muliero, li ireskis, preterpasis l'agri e transiris la bela ponti, til ke li vidis avan li tre bela Kastelo. Avan la pordegi esis tri yunini vestizita per bela reda uniformi pasmentizita; e Dorothy proximeskante, un de li dicis ad el,

"Pro quo vu venas a la Lando Sudal?"

“Por vidar la Benigna Sorcero hike regnanta,” el respondis. “Bonvole duktez me ad el.”

“Dicez a me vua nomo, e me demandos, kad el aceptos vu.” Li dicis sua nomi, e la soldatino eniris la Kastelo. Pos kelka instanti el rivenis por dicar, ke Dorothy e l’altri quik enirez.

Chapitro 23

Gilda grantas la Deziro di Dorothy

Ante irar a Glinda, tamen, li duktesis a chambro dil Kastelo, ube Dorothy lavis sua vizajo e pektis sua hararo, e la Leono forsukusis la polvo ek sua krinaro, e la Terorigilo frapetis su aden sua maxim bona formo, e la Hakisto polisis sua stano ed oleizis sua junturi.

Kande li esis prizentinda, li omna sequis la soldatino aden chambrego ube la Sorcero Glinda sidis sur trono ek rubini.

El esis e belega e yuna a lia okuli. Elua hararo havis koloro richa e reda, e fluis kom lokli adsur elua shultri. Elua robo esis pure blanka; ma elua okuli esis blua, ed oli benigne regardis la puerino.

“Quon me facez por tu, mea puero?” el questionis.

Dorothy naracis sua tota historio al Sorcero; quale la ciklono portabis el a la Lando di Oz, quale el trovabis sua kompani, e pri l’aventuri marveloza quin li renkontrabis.

“Mea maxim kara deziro nun,” el pluse dicis, “esas retroirar a Kansas, nam Onklino Em certe supozas, ke ulo

terorinda eventis a me, e lo igus el metar vesto traural; e sen ke la rekoltaji cayare esas plu bona kam dum la pasinta yaro, me esas certa, ke la moyeno di Onklulo Henry ne permisas tante multa spenso."

Glinda inklinis su e kisis la dolca vizajo levita dil amoza puerino.

"Tua kara kordio esez benedikita," el dicis, "me esas certa, ke me povas dicar a tu pri moyeno per qua tu povas retroirar a Kansas." Pose el pluse dicis:

"Ma, se yes, tu mustas donar l'Ora Chapeleto a me."

"Volunte!" klamis Dorothy; "fakte, por me ol ne plus esas utila, ed havante ol, vu povas komandar trifoye l'Alizita Simii."

"E me opinionas, ke me bezonos lia servo precize trifoye," ridetante respondis Glinda.

Dorothy lore donis l'Ora Chapeleto ad el, e la Sorcero dicis al Terorigilo,

"Quon tu facos, pos ke Dorothy livabos ni?"

"Me retroiros al Smeralda Urbo," lu respondis, "nam Oz igis me esar olua regnanto e la populo prizas me. Me nur anxias transiror la kolino dil Martelo-Kapi."

"Per l'Ora Chapeleto me komandos, ke l'Alizita Simii portez tu al pordegi dil Smeralda Urbo," dicis Glinda, "nam esus regretinda privacar la populo de regnanto tante marveloza."

"Ka me esas advere marveloza?" questionis la Terorigilo.

"Tu esas neordinara," respondis Glinda.

Turnante su al Stana Hakisto, el questionis:

"Quo esos tua fato, pos ke Dorothy livabos ica lando?"

Lu apogis su sur sua hakilo e pensis dum instanto. Pose lu dicis,

"La Winkii esis tre benigna a me, e deziris, ke me regnez li pos ke la Maligna Sorcero mortis. Me afecionas la Winkii, e se me povus retroirar a la Lando dil Westo, me

tre prizus regnar li por sempre."

"Mea duesma komando al Alizita Simii," dicis Glinda, "esos, ke li sekure portez tu a la lando dil Winkii. Tua cerebro esas forsan ne tam granda kam to dil Terorigilo, ma tu esas advere plu brilanta kam lu—esante bone polisita—e me esas certa, ke tu saje e bone regnos la Winkii."

Lore la Sorcero regardis la Leono granda e piloza, e questionis,

"Pos ke Dorothy rivenabos a sua propra hemo, quo esos tua fato?"

"Trans la kolino dil Martelo-Kapi," il respondis, "esas foresto splendida ed olda, ed omna bestii ibe habitanta igis me esar lia rejo. Se me nur povus retroirar a ta foresto, me ibe tre felice pasus mea vivo."

"Mea triesma komando al Alizita Simii," dicis Glinda, "esos, ke li portez tu a tua foresto. Pose, paruzinte la povo dil Ora Chapeleto, me donacos ol a la Rejo dil Simii, por ke lu e lua bando esez libera por sempre."

La Terorigilo e la Stana Hakisto e la Leono nun avide dankis la Benigna Sorcero por elua bonfacemeso, e Dorothy klamis,

"Vu esas certe tam bona kam belega! Ma vu ne ja dicas, quale me retroiros a Kansas."

"Tua arjenta shui portos tu trans la dezerto," replikis Glinda. "Se tu savabus pri lia povo, tu povabus retroirar a tua Onklino Em dum l'unesma dio en qua tu venis a ca lando."

"Ma takaze me ne havabus mea marveloza cerebro!" kriis la Terorigilo. "Me forsan pasabus mea tota vivo en la maiz-agro dil agrokultivisto."

"E me ne havabus mea bela kordio," dicis la Stana Hakisto. "Me forsan stacabus rustizita en la foresto til le fino dil mondo."

"E me vivabus kom poltrono por sempre," deklaris la Leono, "e nula bestio en la foresto dicabus bona vorto a me."

"To omna esas tote vera," dicis Dorothy, "e me joyas, ke me esis utila ad ica bona amiki. Ma nun ke singlu havas to quon lu maxime deziris, e singlu esas anke felica pro havar rejio por regnar, me opinionas, ke me deziras retroirar a Kansas."

"L'arjenta shui," dicis la Benigna Sorcero, "havas marveloza povi. Ed un de la maxim remarkinda esas, ke oli povas portar on ad irga loko en la mondo per tri pazi, e singla pazo facesas dum un instanto. Tu bezonas nur kunfrapar la taloni trifoye ed imperar, ke la shui portez tu adirgube tu deziras irar."

"Se lo esas vera," joyoze dicis la puero, "me quik demandos, ke li portez me a Kansas."

El jetis sua brakii cirkum la kolo di la Leono e kisis il, e tenere frapetis ilua granda kapo. Pose el kisis la Stana Hakisto, qua ploris per maniero tre danjeroza a sua junturi. Ma el embracis la korpo mola e burizita dil Terorigilo vice kisar lua piktita vizajo, e trovis, ke el ipsa ploras pro ta trista departo de sua amanta kamaradi.

Glinda la Benigna decensis de elua rubina trono por adio-kisar la puerino, e Dorothy dankis el por elua omna benigneso quan el montris ad la amiki ed ad el ipsa.

Dorothy nun solene prenis Toto aden sua brakii, e dicinte un lasta adio, el trifoye kunfrapis la taloni di sua shui, dicante,

"Portez me adheme ad Onklino Em!"

* * * * * * * *

Instante el jiris tra la aero tante rapide, ke el vidis e sentis nur la vento siflar preter sua oreli.

L'Arjenta Shui facis nur tri pazi, e lore el haltis tante subite, ke el rulfalis plurfoye adsur la herbaro ante ke el saveskis, ube el esas.

Tandem, tamen, el rekte sideskis e cirkumregardis.

"Per lo Bona!" el kriis.

Nam el sidas sur la larja savana di Kansas, ed avan el esas la nova farmo-domo quan Onklulo Henry konstruktabis pos ke la ciklono forportabis l'olima domo. Onklulo Henry melkis la bovini en la stablo-tereno, e Toto saltabis de elua brakii e kuris vers la stablo joyoze aboyante.

Dorothy staceskis e trovis, ke el portas nur kalzeti. Nam l'Arjenta Shui falabis de elua pedi dum la flugo tra la aero, ed esis perdita por sempre en la dezerto.

Chapitro 24

Itere heme

Onklino Em jus ekirabis la domo por aquizar la kauli, e regardante adsupre, vidis, ke Dorothy kuras vers el.

"Mea kara puero!" el kriis, ed embracis la puerino e kovris elua vizajo per kisi; "de ube en la mondo tu venas?"

"Del Lando di Oz," grave dicis Dorothy. "Ed anke hike esas Toto. Ed, ho, Onklino Em! Me joyas itere esar heme!"

FINO

